

הישיבה החמישים-ושש של הכנסת העשירית

יום שלישי, ט"ז בשבט התשמ"ב (9 בפברואר 1982)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:04

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

לדיון מוקדם: 1. חוק התכנון והבנייה (תיקון סעיף 157א), התשמ"ב-1982 — של קבוצת חברי הכנסת; 2. חוק נכסי נפקדים (פיצויים) (תיקון), התשמ"ב-1982 — של חברי הכנסת ש' ארבל, אלמולינו, ח' חלאילה ומ' ותר; 3. חוק לתיקון פקודת שטח השיפוט והסמכויות (מס' 2), התשמ"ב-1982 — של חבר הכנסת מ' בר-זהר; 4. חוק המועצה לצמחי נוי (יצוא ושיווק) (תיקון), התשמ"ב-1982 — של חברי הכנסת א' רון וא' נחמקין; 5. חוק יסוד: הכנסת (תיקון) (אישור תקנות עלי-די ועדות הכנסת), התשמ"ב-1982 — של חבר הכנסת מ' וירשובסקי.

היו"ר מ' סבידור:
תודה למזכיר הכנסת.

ב. הודעת הממשלה על ההחלטה האנטי-ישראלית של עצרת האו"ם

יוזמי, להכשיר את הקרקע להשעיית ישראל מחברותה באומות המאוחדות.

בהחלטה תמכו 86 מדינות, שכללו את כל הגוש הערבי, את הגוש הסובייטי ומדינות אחדות באפריקה ובאסיה; התנגדו לה 21 מדינות, כולן בעלות משטר דמוקרטי חופשי; ונמנעו או נעדרו 50 מדינות.

להחלטה קדם ניסיון סורי להפעיל את מועצת הביטחון של האו"ם, כאמצעי להטלת עונשין על ישראל על-פי פרק 7 של מגילת האו"ם. הניסיון הזה נכשל בזכות הווטו של ארצות-הברית. בעקבות הכישלון במועצת הביטחון, יזמו סוריה ומדינות הגוש הערבי והסובייטי את כינוס החירום של העצרת, שהניב את ההחלטה המרושעת הזאת.

חברי הכנסת, הבה נראה מי הן המדינות שזימו וערכו את ההחלטה האכזרית הזאת: כראש ובראשונה סוריה, אשר פלשה ללבנון ומחזיקה בחלק גדול מאדמוניה, שיריה מגואלות כדם עשרות אלפים מחושבי בירות וערים אחרות בלבנון, שרוצחת יום יום מאות מאזרחיה המתנגדים למשטר האזרחי של הכעת, שמנהיגיה נשבעים יום יום שלעולם לא ישלימו עם קיום ישראל;

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה לא נכון.

שר החוץ י" שמיר:
עירק, כראשונותו של מנהיג צמא-דם, אשר פלשה ללא פרובוקציה לארצות שכנתה אירן, שממשלה וצבא טכחו רכבות מבני העם הכורדי כשל רצונם באוטונומיה; ברית-המועצות, אשר פלשה לאפגניסטן וממשיכה כריכוזי תושביה עד היום, אשר עושי דבריה מנעו את פולין מללכת בדרך של עצמאות ודמוקרטיה וכפו עליה משטר של שעבוד וטוטליטריות; לוב של קדאפי, המייצגת זרם מחשבה ערבי

היו"ר מ' סבידור:
אני פותח את הישיבה.
הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת נ' לורך:
ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע כי היום הונחו על שולחן הכנסת:

החלטות בדבר אישור הוראות: 1. בצו שעת חירום (תשלומי חובה על מלאי של טובין — שמן ומרגרינה) (מס' 2), התשמ"ב-1982; 2. בצו מס קנייה על טובין, התשמ"ב-1982; 3. בצו העריף המכס והפטור (תיקון מס' 3), התשמ"ב-1982.

היו"ר מ' סבידור:
אנו עוברים לסדר-היום: הודעת הממשלה על ההחלטה האנטי-ישראלית של עצרת האו"ם. אני מזמין את כבוד שר החוץ.

יצחק רבין (המערך):
איפה הממשלה?

שרה דורון (הליכוד):
סגן השר ישנו.

אורה נמיר (המערך):
סיעת הליכוד — כהמוניה.

שר החוץ י" שמיר:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בימים שישאל עוסקת בהשלמת השלבים האחרונים של פינוי סיני וכולנו חשים את הכאב ואת כובד הקורבן שאנו מקריבים למען השלום. קורבן שאין לו אולי את ורע בהיסטוריה, הגישה לנו עצרת החירום של האומות המאוחדות שי מיוחד: החלטה המכריזה שישאל איננה מדינה שוחרת שלום, ועל כן יש להענישה בשורה של עונשים חמורים ביותר ולכוננה לחלוטין ממשפחת העמים. למען הקל על אויביה להנחיל לה בשעת כושר "מכת חסד" אחרונה.

ביום שישי האחרון, כ"ז בפברואר, נתקבלה בכנס החירום של העצרת הכללית של האומות המאוחדות החלטה אנטי-ישראלית, אשר מאז ההחלטה על הציונות כאחד מגילויי הזעזועות ב-1975 לא נתקבלה חמורה ממנה בזירה זו. ההחלטה קוראת למדינות העולם להעניש את ישראל על-ידי מניעת סיוע צבאי, כלכלי וטכנולוגי ממנה, וכן לניתוק כל הקשרים הדיפלומטיים בינן לבין ישראל, כדי לבודד אותה בכל התחומים. בולט בנוסח ההחלטה סעיף 11, הקובע שישאל איננה מדינה שוחרת שלום. תפקידו של הסעיף הזה, לפי מזימת

בזכותה של ישראל להתקיים, וכאשר היא יושבת ברמת-הגולן היא נתנה ביטוי למדיניותה עליידי המטרת אשר והרג אורחים שלווים בצפון ישראל. שורש הבעיה בינינו לבין סוריה אינו טריטוריאלי — הוא קיומי. אנו מאמינים שכל מי שיכבד אלינו ממדינות קרובות ורחוקות ויעלה לרמת-הגולן, ישחבנו, כפי שהשחבנו בעבר, שעל ישראל להמשיך ולהחזיק ברמת-הגולן.

הבה נזכיר לכולם מה היה קורה אילו אותה רצועת קרקע ברמת-הגולן לא היתה בידינו כאשר פרצה מלחמת יום הכיפורים. כל מומחה אובייקטיבי יעיד, שבמקרה זה היה גורלה של המדינה נתון בסכנה חמורה. זהו מקורה של ההסכמה הלאומית שלא נרד מרמת-הגולן לעולם, וזהו בסיסה של החלטת הממשלה והכנסת שכך יהיה בעתיד, בתוקף החוק ולא בתוקף של כיבוש צבאי, שמטבע הדברים הוא ארצי.

על אף החלטה זו ואלה שקדמו לה באומות המאוחדות, ישראל תוסיף ללכת בדרכה, בדרך של שאיפה לשלום ולביטחון. אנו הצהרנו לא פעם אחת, ואנו ממשיכים להצהיר שאנו מוכנים בכל עת להיכנס למשא-ומתן ללא תנאים מוקדמים עם כל שכנינו, כדי לכרות הסכמי שלום עמם.

אפשר להניח בוודאות, כי אויבינו, השמחים בהישגם האחרון בעצרת האומות המאוחדות, לא יניחו ולא ירפו ממאמציהם להדליגטימציה של ישראל בעולם, לפי דבריהם, הם נערכים כבר היום למאבק ארוך וממושך נגד הקיום הישראלי. אם יהיה בכוחם, הם לא יגבילו את עצמם לפגיעה בישראל בתחום הדיפלומטי בלבד.

חברי הכנסת, מול איכה זו חייבת מדינת ישראל להמשיך בדרכה. היא חייבת לחשל ולבצר את עמדתה המאוחדת והאיתנה. אין עניינו נשואות מלחמה. הוכחנו ואנו מוכיחים יום יום כי השלום הוא משאח נפשו. אך כדי שמדינות כדוגמת סוריה ורצועות תהינה משוכנעות, שהאופציה היחידה הפתוחה בפני עמי האזור היא דרך השלום, עליהן להיות בטוחות ללא צל של ספק, שמדינת ישראל הדמוקרטית, על כל חילוקי הדעות והמפלגות שבתוכה, מסוגלת בכל עת לגייס את כל כוחה ועוצמתה כדי להדוף כל ניסיון לסכן את קיומה וביטחונה.

חברי הכנסת, יחד עם כל שוחרי האמת והצדק נעבור לסדר-היום על החלטת הוועדה של הרוכ האוטומטי בעצרת האומות המאוחדות.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

למה — — — את חוק הגולן? אז לא היו בעיות.

קריאות:

— — —

דיון

החדור יחס של ציניות, בוז וביטול כלפי כל נורמות ההתנהגות של חברה תרבותית מתקנת, בעלת משטר שפשל לציד ושולח חוליות מרצחים לרחבי תבל לרצוח את מתנגדיו.

זהו שיא האבסורד, שנציגי מדינות כאלה יטופו מוסר לישראל, יקבעו כי ישראל איננה מדינה שוחרת שלום ויקראו להטלת חרם בין-לאומי עליה. להחלטה זו אין ולא יהיה שום תוקף. היא איננה שרירה ואיננה קיימת, ובתולדות האנושות היא לא תיזכר ולא תיפקד.

זאת איננה ההחלטה האנטי-ישראלית הראשונה שנתקבלה בעצרת האומות המאוחדות. בכניין האו"ם אפשר למצוא ספרייה שלמה של החלטות רבות-סעיפים נגד ישראל. אין כמעט נושא של פעילות בישראל, שלא הועלה שם והוצג בצורה מעוותת ומרושעת. בצירוף קריאות לגנות, להקיע, לבטל ולמחוק. רק יבשה הריו על נייר אחד, והיוזמים עוברים מיד להסתערות מחודשת על ישראל בתחום נוסף. זה שנים רבות פועל ארגון האומות המאוחדות בחלל קפקאי של התעלמות מוחלטת מאיומים אמיתיים על שלום העולם, כמו הטרור האש"פ, כמו הפלישה הסורית ללבנון, כמו מלחמת עירק-אירן, כמו פלישת הסובייטים לצ'כוסלובקיה ושלילת חירותה של פולין. במקום זה בחר הארגון להתרכז בישראל כיעד קבוע להתקפותיו.

החלטת עצרת החירום האחרונה השיגה שיא חדש בפער בין עולם המציאות ובין האווירה הסוריאליסטית השוררת בכניין האו"ם בנוי-יוק. לעומת זאת, ישראל חיה ותמשיך לחיות בעולם של מעשים, של אמת ומציאות ושל חתירה לדריקיום של שלום וכבוד בינינו לבין כל שכנינו.

אנו שואכים סיפוק מהעובדה, שמשפחת העמים הדמוקרטית הצביעה כמעט כולה נגד ההחלטה הזאת. אף של הסכימו לחוק הגולן אשר חקקה כנסת ישראל, הבינו מדינות החופש והחירות, שחוק זה משמש לסורים ולחבריהם רק אמתלה כדי לפגוע בישראל ולחבל בסיכויי השלום. ראוי לציין את פעולתה של ממשלת ארצות-הברית למניעת ההחלטה הזאת, ובעיקר את הופעותיה של שגרירת ארצות-הברית באומות המאוחדות, הגברת קרקסטרק, אשר ניהלה את המערכה בגאון ובתקיפות, והוסיפה יוקרה וכבוד למעצמה ידידותית זו.

ברצוני להפנות כמה מלים לאותן מדינות שהתנגדו להחלטה, אך נמנעו בהצבעה מתוך רגישות לנושא של כיבוש שטחים. על רקע העבר שלהן, יש להטעם על הימנעותן זו, ומצדנו אמרנו במדינות רבות וממשך לומר להם גם להבא: איננו יושבים ברמת-הגולן מתוך יצר כיבוש או משום שחמדנו נתח ארמה משכנינו. סוריה מסרבת עד היום להכיר

היור מ' פכידור:

חברי הכנסת, מה השמחה?

ועדת הכנסת קבעה שעתיים לדיון. אני מומין את חבר הכנסת אבא אבן לשאת את דברו, ואחריו — את חבר הכנסת פנחס גולרשטיין.

אבא אבן (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית השנה השנייה לעצמאות ישראל, בחודש מאי 1949, כבר פסקה עצרת האו"ם, כי ישראל היא מדינה שוחרת שלום וראויה להתקבל בארגון האומות המאוחדות. מהחלטה זו נבעה חברותה של מדינת

ישראל בעוד עשרות מוסדות וגופים, המהווים תשתית לקהילייה הבין-לאומית, הצומחת והולכת בכבודות אך בהתמדה כל שנות הדור הזה.

כיוון שלדיוני העצרת על קבלת ישראל באו"ם היה כשעתם סיום מוצלח, שסופו הנפת דגלנו במעגל דגלי האומות. היתה נטייה להתעלם ממהלכים משונים ביותר שקדמו להכרעה זו. מדינת ישראל נאלצה להיכיה על פני תשע שעות של דיונים וחקירת שתי-ערכ, שהיא אומנם מדינה, שהיא אומנם שוחרת שלום, שהיא אומנם מסוגלת למלא את ההחייבותיה לפי מגילת האו"ם. שום מדינה אחרת מקרב 100

ישראל מן האו"ם. פחות מכול יש לתת מהלכים לדיבורים על השעיית עצמנו. חברות ישראל באו"ם, למרות החלטותיו, היא כטיו קולע למעמדה המשפטי-המדיני של מדינת ישראל ותשובה ניצחת ומצלצלת לאלה המערערים על מעמד זה.

אולם, חברי הכנסת, רצוי שנהרהר דקה במעמדו של האו"ם ובמעמדו בתוכו. אחרי ארבע-חמש שנות פעולתו הראשונות, שבהן היה סימן שהאו"ם הופך וירה מרכזים לניהולם של היחסים הבין-לאומיים, התחוללה תמורה. האו"ם נדחק יותר ויותר אל השוליים, תוך אוכדן תהודה וכרסום יקרה. התקופה שבאה אחרי מלחמת העולם השנייה לא הייתה תקופת כישלון ואכזבה בכל תנועו להתרת סכסוכים ויצירת רקמה של יציבות ודיוקים. חיי הישגים, היו הצלחות, אך מ־1950 ואילך כל ההישגים וכל ההצלחות הושגו על-ידי התרחקות מחושבת מוירת הוויכוח הפומבי הסוער והדוקקות למהלכים דיפלומטיים ישירים. צא ולמד כמה רבים היו הישגיה של הדיפלומטיה באותה תקופה, כולם מחוץ למסגרת האו"ם: הסכם טריאסט; החוזה האוסטרי; חוזה רומא אשר הקים את הקהיליה האירופית; הפתיחה האמריקנית לסין; הספקת האם בחודרסין; הסכם סאלט; הסכמי וושינגטון-המסכה במסגרת הדנט; חוזה ארצות-הברית-פנמה; פתרון סכסוך זימבבואה-רוידיה; חוזה השלום בין מצרים ובין ישראל — כל אלה הושגו מחוץ למסגרת של האו"ם. המסקנה — שיטת הדיפלומטיה הישירה המסורתית הוכיחה את עצמה הרבה יותר משיטת ההתפלספות הרועשת לעיני העולם. האו"ם היום אינו מכשיר להתרחם על סכסוכים כי אם וירה לניהולם.

אף-על-פי-כן, האו"ם פועל את פעולתו השנתית הסדירה. לישראל אין שום מלך של התאוששות מאז ההחלטה האנטי-ישראלית משנת 1975. גדל מאז מספר המצביעים נגדנו. פחת מאז מספר המצביעים אתנו. נותרנו באופן שלילי הפער בינינו.

מי שיכין בדעה צלולה את חולשותיו של האו"ם — לא ייחסם לזלזול בחומרת התופעה הזאת. יש השלכות שליליות להחלטה הזאת. היא מעודדת את כוחות הסיכוי בעולם הערבי ומחלישה מהלכי השלמה — ויש נטיות השלמה. בארצות-הברית מתלוננים אישים רבי השפעה על הנטל שישראל מטילה על כתפיה. טוב שממשלת ארצות-הברית התייצבה לצדו של ישראל, למרות הגידופים אשר הטיל ראש הממשלה עליה מרייטנס ועד לאינקוויזיציה, מרפובליקת כננה ועד בכלל. אבל אין ספק שזהו נטל אשר הוטל על כתפיה. ואם היו סימני רצון באפריקה לחדש יחסים עם ישראל, אין ספק שההחלטה הזאת חשמש לפחות חירור ואולי גם סיבה לעיכובם של המהלכים האלה.

על כן הכנסת צריכה לשאול את עצמה לא רק מה טיבה של החלטה זו — וטיבה נפסד וגרוע — היא צריכה גם לשאול את עצמה: מדוע היה זה נחוץ? התשובה ברורה: זה לא היה נחוץ, זה היה מיותר. שום אינטרס לאומי לא חייב את יוזמת הממשלה ב־13 בדצמבר, שום מצב לא היה סוכל אלא נקטה אותה יוזמה. לא ניתוסף מיליצים של כוח למצבנו בצפון — ניתוספו טונות של הכבדה על המצב הבין-לאומי של מדינת ישראל. אפשר וצריך היה לבסס ולהרחיב את מעמדנו בגולן בלי היחמה הזאת. ירדע לעולם, שאין ככוונת ישראל שאזור הגולן ישוב להיות אזור יעוק לפעולות רצחניות כאלה שידענו עד 1967.

לכן לא תוכל הכנסת להתעלם מחובתה להעמיד את מדיניות הממשלה תחת שבט הביקורת. הכנסת איננה נבחרת כדי לפקח על ארגון האו"ם, תפקידה לפקח על פעולת

המדינות, אשר התקבלו באו"ם אחרי ישראל — אני חוזר, כ־100 מדינות נתקבלו באו"ם אחרי מדינת ישראל; רוב המדינות באו"ם הן עצירות בריבונותן מישראל — שום מדינה אחרת לא הועמדה לחקירה כזאת. כולן נתקבלו כדבר מובן מאליה. מכוח עצם העדות שיש להן קיום ממלכתי ועצם הצהרתן על רבקותן בשלום. לשון ישראל הייתה נושא לאפליה בדרך קבלתה באו"ם והיא נושא לאפליה ודונית ורצועה במרכיב שנות חברותה בארגון זה.

אסיג דברי ואומר, שלא תמיד ולא בכל מקרה נהג כך ארגון זה עד 1967. גם בשנת 1967 הייתה העצרת הכללית מסוגלת לדחות הצעה של ברית-המועצות בדבר היות פעולתה של ישראל ביוני 1967 מעשה תוקפנות, כביכול, כפי שהעצרת הייתה מסוגלת לדחות ב־1967 הצעות ערבות וסובייטיות, אשר קראו לסניוים של כל השטחים ללא משא-ומתן על גבולות מוסכמים ובטוחים. אולם זה 15 שנה שומעים אנחנו בעצרת האו"ם מנגינה אחת ויחידה, והיא צורמת מאוד. החלטות האו"ם מ־1967 ואילך מצטרפות למתקפת דוון על ביטחונה, מעמדה, כבודו וזכויותיה של מדינת ישראל. כי מהו סיכומן אתן החלטות, הנפלטות לעשרות מכות-החרושת רב-התפוקה של העצרת? — שום התקפה מוזנית על ישראל איננה אסורה; שום מלחמה נגד ישראל איננה נושא לביקורת. לגינוי — לא כל שכן; שום רצח של ישראלים או של יהודים בקהילותיהם ביד מנגנוני הטרור — בין יריות בספורטאים ישראלים בראשיתם, כשידיהם כפותות, בזיר האולימפיאדה, בין טבח שראשע בלדי במעלות, וכיצא כאלה מעשי זוועה אכזריים — שום שפיכת דם ישראלי אינה אסורה לפי עצרת זו, המחרישה והעומדת מנגד, ומאידך גיסא, כל התגוננות של ישראל פסולה, כל הפעלת זכות ההגנה העצמית מותרת לכל מדינה וזאת ישראל, כל זכות ישראל תובעת לקבוצ את גבולותיה ולכסס את חייה בדרך של משא-ומתן — בטלה ומבוטלת בעיניה של העצרת. תנועת השחרור של העם היהודי, התנועה הציונית, מוצגת לשמצה כזיומה גזענית אפלה. גולת הכותרת: חוזה השלום בין ישראל למצרים זכה להחלטת גינוי בעצרת האו"ם. שום דמיון ספרותי לא היה מסוגל להעלות על הדעת ארגון שלום, אשר יגנה חוזה שלום בין שתי מדינות אחרי שלושים שנות איבה ומלחמה.

ההחלטה הנדונה גרועה מכל אלה שקדמו לה, כאשר יש בה לא רק הריצת דין מעוות אלא גם המלצה לנקיטת אמצעים, שפירושם חנקת מדינת ישראל, נידויה וניתוקה ממערכות הפעילות הבין-לאומיות. הסגולה החיובית היחידה של החלטה זו היא הסיכוי שהיא לא תוגשם, משום שמדינות רבות מקיימות יחסים וקשרים עם ישראל אינן מתכוונות לפגוע לא ביחסים, לא בישראל ולא בעצמן על-ידי היענות לעצת האיוולת הזאת. ישראל איננה חייבת לייחס שום משקל מוסרי להחלטה המאימת עליה בפגיעה באינטרסים היסודיים ביותר שלה.

על כן אנחנו קוראים לכנסת להביע את זעמה על המדיניות המומלצת בהצעה זו של עצרת האו"ם. אינני מצוי, חברי הכנסת, שנפריו ממשקלה של אותה החלטה על-ידי דיבורים על דה-לגיטימציה, או הערכה אפשרוית של גירוש ישראל מהאו"ם. החלטת העצרת כאמ' 1949 בדבר קבלת ישראל באו"ם היא מעשה שאין חוזרים ממנו, זו יצירת מציאות שגם יוצריה אינם בני חורין לבטל אותה. הלגיטימיות של ישראל איננה תלויה בחללו של עולם, תוך המחנה לגושפנקא נוספת לא של מוסדות בין-לאומיים ולא של מדינות הסיכוי ולא של שום גורם אחר. וכיוון שלשלוש מדינות חברות קבועות כמועצת הביטחון הצביעו נגד ההחלטה, אין שום סכנה של הוצאת

חברי הכנסת, מציע אני שנחזור כשש שנים לאחר. התאריך — אוקטובר 1975. המקום, התפאורה והדמויות הפועלות — זהים. המערך בשלטון, שר החוץ הוא יגאל אלון ז"ל, שגרירינו הם האדונים הרצוג וריניץ ייבדלו לחיים ארוכים. גם כאן השגריר האמריקני מוניהן וגוומיס אחרים בארצות־הברית, החל כנשיא וכלה בסנטורים, מנסים למנוע את אחת ההחלטות האומללות והקשות של האו"ם: הכרזתה של הציונות כתנועה גזענית. התוצאות אשר נקבעו מראש קבעו אז: 72 — בעד, 35 — נגד, 32 — נמנעים ו־3 — נעדרים. גם כאן פעל הרוב. גם כאן הורמו הידיים ככתיאטרון בוכות בהשראתה של ברית־המועצות ובנות בריתה, ארצות ערב הקיצוניות.

ייאמר מיד, חברי הכנסת, אנו עוסקים במדינות שמשטריהן טוטליטריים אבסולוטיים. מדינות הפולשות לאסיה ולאירופה, מדינות הכפות את רצונן על עמים; מדינות הגורעות ידיים כנורמה, מגלות לארץ זירה, מדינות שאיש מאתנו לא היה מוכן לגור בהן, ואילו ניתן לאוכלוסייתן להגר, יש להניח שחלק מהן היה שש לעשות זאת. ואלה באות לגנותנו ולהטיף לנו מוסר, וזאת בעזרת מדינות קיקיוניות שאיש אינו יודע מי הן.

שולמית אלוני (המערך):

אל תזלזל.

פנחס גולדשטיין (הליכוד):

ואו, ב־1975, למחרת ההחלטה, התכנסה כנסת ישראל וכל סיעותיה — חוץ ממקד שנמנעה ומרק"ש שהצביעה נגד — ודחתה את החלטת האו"ם.

חברי הכנסת, לצערנו הרב הפך האו"ם לתוחמת גומי המופעלת נגד ישראל בכל עת וכמוצא מהתסכול הקיים בארצות המזרח ובמדינות ערב מעצם קיומנו כאנן הים־התיכון. מתברר כי כל הצעה, ותהא חסרת ההיגיון ביותר, אשר תועלה בארמון הזכוכית — תתקבל. כל רעיון אשר יוצע בתיאטרון האבסורד הקריי אר"ם יאושר ויתקבל בברכה, כאשר המבילים הם, העשירים, ארצות ערב, והרעים — ברית־המועצות וגרורותיה.

חברי הכנסת, נחזור נא למה שאירע בימים אלה בעצרת הכללית. מה נאמר בהחלטה בחלקה האופרטיבי? זו החלטה שיש בה הכול בכול מכול כול: יש בה גינוי חריף של ישראל על אי־ציות לאו"ם; הכרזה כי החלטת ישראל מדצמבר 1981, שהחילה את החוק הישראלי על רמת־הגולן מהווה תוקפנות; קביעה כי אין להחלטות אלה של ישראל תוקף וכי הן בטלות ומבוטלות; גינוי חריף של ארצות־הברית; גינוי של המדינות המסייעות פוליטית, כלכלית, צבאית וטכנולוגית לישראל; קביעה של נחיצות הנסיגה השלמה וללא תנאי של ישראל מהאדמות הערביות ובכלל זה מירושלים; דרישה לנקיטת צעדים, כגון הימנעות מאספקת נשק וציוד לישראל והימנעות מרכישתו ממנה, שהשיית תוכניות סיוע כלכליות, פיננסיות וטכנולוגיות; ובסופה של ההחלטה, דרישה לניתוק יחסים דיפלומטיים, יחס סחר וקשרי תרבות עם ישראל, ולבידוד ישראל בכל התחומים.

יש שוני קטן בין המצב דאז ובין המצב דהיום. היום הליכוד בשלטון, שר החוץ הוא יצחק שמיר, שגרירינו הם האדונים כלום ועברון — לפחות הוא היה כיום קבלת ההחלטה. נכון שארצות־הברית היא כתיאטרון האקטיבי של ישראל ושגרירותה האמיצה הגב' קרקפטרק פועלת נמרצות נגד החלטות תיאטרון האבסורד, וכרגיל ללא הצלחה. הנושא שונה

הממשלה ולחקן את המדיניות הלאומית על־ידי ביקורת. מי שישחק את ביקורתו, יהיה אחראי בפני ההיסטוריה, בפני אורחי ישראל, אנשים, נשים וטף, למהלכי הכרעה בלתי־סבירים, בלתי־שקולים, הננקטים ללא ניתוח מפורט של שכר והפסד, ללא שיתוף נציגיהן של כל המפלגות, מי שמותיר על ביקורתו, ימעל כמשימתו הפרלמנטרית ויפקיר את גורל העם והמדינה למהלכי הכרעה גורעים גם בעתיד, ואולי כעניינים שהם באמת כנפש האומה ושדיני נפשות כרוכים בהם.

אין להעלות על הדעת, שאפשר להעלים את עובדת היותנו שרויים כאן בניגודי השקפות. הרי ידוע כעולם, שלא כל חברי הממשלה חייבו את יוזמת התחזקה ההיא. ידוע שלא כל חברי הקואליציה הצביעו כעדה. ידוע שבכל המחנות היו עמדות לכאן ולכאן. כלומר, המאמץ להעמיד את ישראל כאילו היא מציגה אחרות טוטליטרית, כאשר זה איננו נכון — המאמץ הזה איננו ראוי לשום תמיכה. עובדה היא שתוך שבועות אחרים, כלי שום תוספת של עצ, של צרף, של מתיישב בגולן עקב החוק — נוצרו מעגלי הסתככות בכל המישורים והגזרות של המציאות הבינ־לאומית שלנו.

על כן, סיעת המערך סיכמה פה־אחד, שכר בכר עם הבעת כל חומרת מחאתנו הנועזת נגד החלטת העצרת, עלינו להפנות את שימת־לב העם לנושא שאיננו פחות רגיש וחמור, לשאלה: כיצד מתקבלות הכרעות מדיניות ורגישות ומה מידת שיקול הדעת ותבונה ההכרעה העומדת מאחוריהן.

מחר שיש צורך אפילו להגן על הזכות והחובה הזאת, שבכל מדינה אחרת הפועלת לפי כללי הדמוקרטיה, אין עליה עוררין. מי שאומר מדיניות כלי ביקורת, אומר בעצם: רכב כלי כלמים. זה מהווה סכנה לנוהגים בו ולכל אשר מסביב. התורה שלפיה כל מעשה של הממשלה עומד לביקורת, פרט למעשים הגורמים סיכונים בין־לאומיים — היא דוקטרינה משונה, המושמעת רק בחוגים מסוימים במדינת ישראל.

אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, עלינו אם כן להזדקק לשתי בעיות: המצב שנוצר והשאלה כיצד ומדוע נוצר המצב הזה. סיכומנו צריך להיות הקצנה נמרצת של החלטת העצרת וחקיון מדיניות הממשלה על־ידי הבטחת מהלכי התייעצות, שיקול דעת והכרעה גיוניים וסבירים.

היור"ר מ' סבידור:

תודה רבה לחבר הכנסת אבא אבן, רשות הדיבור לחבר הכנסת פנחס גולדשטיין, ואחריו — לחבר הכנסת אליעזר אבטבי.

פנחס גולדשטיין (הליכוד):

אדוני היושב־ראש, חברי הכנסת, שוב הופעל הרוב האוטומטי, שוב הודלקו הנורות על לוח ההצבעה באולם הזכוכית. התוצאות צפויות: 86 — בעד; 21 — נגד; 34 מדינות נמנעות ו־14 מדינות נעדרות. שוב רשמה העצרת הכללית "דף מהיר ומפואר" בתולדותיה כהשראתן של ברית־המועצות וגרורותיה, ארצות ערב הקיצוניות וכנות־בריתן, כאשר ריחו הכבד של הנפט וצלם של הסטרודולרים מורגשים ונוראים באולם המועצה. היתה זו הוכחה נוספת לציוניות האכזרית של העולם, שבינו לבין גאורות אין כל קשר. השיקולים היחידים העומדים בפני הצוות הרוסי־הערבי הם אינטרסים פוליטיים־כלכליים, שהמרחק בינם לבין הצדק הוא כמרחק שבין עיתון "פרוכה" לאמת. הואיל והמטרה מקדשת את כל האמצעים נפלה ההכרעה: עצרת האו"ם גינתה את מדינת ישראל. קראה לבודדה ולהטיל עליה אמברגו צבאי וכלכלי.

ארצות-הברית יודעת, ואמר זאת גם נשיאה, שישראל היא המעוז הדמוקרטי-האסטרטגי היחיד באזורנו. לא כן מדינות אחרות. ולהן י' לומר, היהורו, לא ירחק היום ואחז תהיו נשוא החלטות אבסורד של האו"ם, גם תורכן יגיע, גם כלפיכן יפעלו. הכול בזמני ובעתה. יש להודות למדינות שהצביעו נגד ההחלטה, ואני מבקש להזכיר אותן בשמותיהן: אוסטרליה, בלגיה, בריטניה, דנמרק, פיג'י, פילנד, צרפת, גרמניה המערבית, איסלנד, אירלנד, איטליה, יפן, לוקסמבורג, הולנד, ניו-זילנד, נורבגיה, פורטוגל ושבתיה. יש גם לציין את הימנעותן של חלק מהארצות, ובראשן מצרים.

חברי הכנסת, כנסת ישראל, אשר חגגה אחמול 33 שנים לקיומה 100 שנות החייבות, חייבת לדחות בבזו ובשאת-נפש את גישתן של חלק ממדינות העולם, הגורסות כי רק השמדת ישראל תפתור את בעיות העולם. כיום שכזה יש לשכוח חילוקי דעות, כמידה שהם קיימים; כיום שכזה יש להופיע מול עולם ומלואו, יידיים ואוהבים, כגוש אחד, ככנסת אחת, כעם אחד. בימים אלה יש לשכוח את המפריד ולהזכיר את המאחד. מול עולם ערן, קשה ואכזרי חייבים אנו, בקואליציה ובאופוזיציה, לעמוד יחד ולהצהיר על רצוננו בשלום. כי רק כך נוכל להתגבר על קשיינו הבין-לאומיים.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

תודה לחבר הכנסת פנחס גולדשטיין. רשות הדיבור לחבר הכנסת אליעזר אבטבי, ואחריו — לחבר הכנסת יוסף רום, איננו כאולם, אחריו — לחבר הכנסת ויקטור שם-טוב.

אליעזר אבטבי (חזית דתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההחלטה האנטי-ישראלית החריפה שקיבלה עצרת האו"ם מסמלת את אחת מנקודות השפל החמורות, שהמוסד הבין-לאומי הידרדר אליהן.

החלטה זאת מצטרפת להחלטות הצניניות, המרושעות וחסרות-הבושה, כמו החלטה המגדירה את הצנינות כגזעניות. החלטה זו מהווה שיא של השפל המוסרי שהאו"ם הגיע אליו, כאשר הוא עומד חסר אונים מול נושאים שעליו לטפל בהם מעצם מהותו ותפקידו.

מרבית המדינות החברות באו"ם מסוננות מהזהב השחור, וכל הצעה — תהיה אשר תהיה, וככל שתהיה בלתי גיונית — תמיד ימצא לה רוב אוטומטי בשל לחצן של מדינות הנפט.

האו"ם כמוסד בין-לאומי עליון הוכיח את ערינותו אליו פעמים מספר באופן הפגנתי ובלתי צודק, כאשר הוא מתיימר לדבר בשם היושר והצדק. האו"ם רחוק ממלאא ציפיות אלה ואינו ממלא את תפקידו המרכזי בחתימה לשלום בין המדינות. אין לנו כל ברירה אלא לשפוט את האו"ם על-פי הצטרותיו והחלטותיו, הן בעבר והן ההחלטה האחרונה, שהיא החמורה מכולן.

לכאורה אפשר לומר, שקצה נפשנו בעוינות הזאת ואין להתייחס עוד למוסד של האו"ם ברצינות.

בעבר הוכח, שגם אם אין כל סיבה או עילה לצאת נגדנו, חמיד יימצא דבר-מה כדי לגנות, אותנו ולהציק לנו, כמו ההחלטה בנושא הצנינות. האו"ם קבע, שהצנינות זהו גזענות, ואת עלילה זדונית ומרושעת. הנפט הוא שדיכר מגרונם של נציגי המדינות החברות באו"ם. נתיבי הנפט הם המובילים והמנחים אותם ולא הצדק, היושר וחירות העמים. כשארצות ערב יזמו מלחמות נגד מדינת ישראל והפרו אמנות

אבל זהה — אין בעיית ציונות, אין השוואה לנאציזם ולגזענות, הפעם מצא העולם, נושא חדש כדי להתעסק בו: החלת חוק רמת-הגולן. וייאמר מייד, חברי הכנסת, חוק רמת-הגולן היה מחויב המציאות וטוב פעלה ממשלת ישראל כאשר החילה את החוק הישראלי על הרמה. החלטה זו מנעה מאתנו בעיות קשיים, אשר, לצערי הרב, לפי מיטב הכנתי, יופיעו בעתיד.

הייתי באירופה במשלחת הכנסת לפרלמנט האירופי ימים מספר לאחר החלת החוק הישראלי, ואמרתי ואני אומר שוב, שריבים וטובים מחברי הפרלמנט האירופי, אלה המצויים בשלטון או באופוזיציה במדינותיהם, הצדיקו, וריבים מהם תמכו בחוק ברש גלי.

ובכן, חברי הכנסת, מהו ההכרל בין 1975 ל-1982? ההכרל קטן. בשלטון נמצא הליכוד והמערך מצוי באופוזיציה. לפני כשש שנים התלכדה הכנסת רוכה ככולה נגד החלטת העצרת — אני מקווה כי כך יהיה גם היום, אם כי הבנתי מדבריו של חבר הכנסת אבא אבן שלא כך הוא — והורכו המוחלט של חברי הכנסת דיברו כמעט בנוסח זהה ובסגנון כמעט אחד, כי על הפרק עמדה החלטת גינוי נגד מדינת ישראל. אך בימים אלה, בדיוק באותה טכניקה שבה ניצל חבר הכנסת פרס אחמול את הבמה החגיגית של ציון מאה שנות ההיישובות ככנסת והבליט את המפריד על פני המאחד, כך גם בנושא זה. המערך על-ידי דבריו, שאחד מהם דיבר לפני, ניצל את הבמה כדי לתקוף ולגנות את הממשלה, לפגוע באינטרסים הלאומיים של מדינת ישראל ולשחק לידו. שונאי ישראל.

שבח ויס (המערך):

חבר הכנסת אבן גינה חריפות את האו"ם.

פנחס גולדשטיין (הליכוד):

שוב פעל המערך באורח בלתי אחראי וניצל את החלטת האו"ם כדי לתקוף לא את שונאי ישראל אלא את החלטת ממשלת ישראל להחלת החוק בגולן. החלטת האו"ם, אשר אין לה כל משמעות מעשית ומיידית אך מהווה חלק מתהליך מכון ומבוקר של אויבים, שימשה הזדמנות-זו לניגוח הממשלה. נושאל מיד — הווהי השיטה? הווהי הדרך? האם כל הזדמנות כשרה לניגוח הממשלה? האם בכל קטע של דרך יש להבליט את השונה ואת המפריד? האם, חברי המערך, יש כינינו שוני בנושא זה? אם כן, אימרו זאת גלויות ובצורה ברורה. האם אין צורך בעתות צוקה ומצוקה לישראל לעמוד יחד וכמאוחד כנגד החלטות האו"ם? מדוע אינכם מסוגלים חברי, חברי המערך, לשמש אופוזיציה שהיא לפעמים קונסטרוקטיבית, לפחות לפעמים? התרומה הדלה שאתם מגישים בעצם התבטאויותיכם לתיאטרון האבסורד החוגג באו"ם, ברמשק ובמוסקבה, איננה לטובת מדינת ישראל. לפי השיטות הנקטות על-ידי חלק קטן של חברי המערך, יכול להיות שהשלב הבא יהיה הצעת אי-אמון לממשלה. ידוע לכולנו מה הניע ומניע את אלה שהצביעו נגד ישראל. זוהי שנאה תהומית, שנאת דורות. רק חיסולה הפיסי של ישראל ומחיקתה ממפת העולם תספקם. האם אלה צריכים אתם ליתן נשק ותחמושת?

אבא אבן (המערך):

פנחס גולדשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כנסת ישראל חייבת לצאת ביום הזה בהחלטה חדה ופסקה שאיננה מגמגמת. יש לכרך את ארצות-הברית, את נשיאה ואת שגרירתה באו"ם על פעולתה, ופעילותם למניעת החלטת האבסורד. אכן,

ההשטנה ולעמוד איתן מול האיבה והעוינות של אלה אשר קיבלו עידוד מן ההחלטה האחרונה.

בימי מבחן אלה חובה להחזיר את האחרות הלאומיות. נקווה שבסופו של דבר יגברו התכונה והאחריות הלאומית וכולנו נעמוד כאיש אחד כדי לדחות את ההתקפות של שונאי ישראל בעולם. נקווה שמדינות מערביות, יגיעו להרהור שני על טבעו ולחצים של מדינות ערביות, עליו להיות מאוחדים ומלוכדים כדי לעמוד איתנים וביחד להגן על האינטרסים הבינ-לאומיים של ישראל. כן עלינו להעלות על נס ולשבח את אלה שהצביעו נגד הצעה מבישה זו. יש להודות לכל אחד בנפרד ולכולם ביחד על אומץ לבם, הבנתם ואחריותם הבינ-לאומית, על כך שלא נגררו אחר מדינה טוטליטרית.

שלישית, חובתנו לעשות הכול כדי לשפר את מצבנו הכלכלי. עלינו לעשות כל מאמץ אפשרי כדי להגיע לעצמאות כלכלית, הדרושה והחיונית כל כך לקיומנו. ככל שנגיע ליעד הזה מהר יותר, כן ייטב לנו. זהו היעד האמיתי, ואליז צריך לחתור במהירות ובהחלטיות, כדי שתלות כלכלית לא תהיה, חלילה, גורם לאי-יציבות החלטות מדיניות חיוניות.

יש לדחות את החלטת האו"ם על כל סעיפיה ולעצור את השלכותיה.

ברצוני להודות מעל במה נכבדה זו לפרופסור בלום, שגרינו באו"ם, על עמידתו האיתנה ודבריו האמיצים. אני מקווה שמשרד החוץ והשגרירים שלנו ימשיכו במאמצים אלה כדי להדוף את גלי השנאה נגד מדינת ישראל.

היז"ר מ' כהן-אבידב:

רשות הדיבור לחבר הכנסת יקטור שם-יטוב, ואחריו — לחבר הכנסת יוסף רום.

יקטור שם-יטוב (המעריך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מוכרח להביע צער על שממשלת ישראל, אשר יזמה את הדיון הזה, איננה נוכחת בכנסת. אינני זוכר הרבה מקרים שבהם הממשלה באה לכנסת כדי למסור הודעה על אירוע כה חשוב, שכולנו מדברים עליו, והיא איננה מתייצבת במליאת הכנסת בעת הדיון, פרט לשר החוץ ופרט לשר הבריאות, שאולי מסמל בנוכחותו שממשלה זו זקוקה להכרזה ולטיפול בחולי שלה.

היז"ר מ' כהן-אבידב:

גם לא כל חברי הכנסת נוכחים כאולם.

יקטור שם-יטוב (המעריך):

מה נוכל לצפות מחברי הכנסת, אם הממשלה איננה מתייצבת בדיון על הודעתה בכנסת?

חברי הכנסת, עוול כבד נגרם למדינת ישראל, שוב הועמדה מדינתנו על ספסל הנאשמים של ארגון האומות המאוחדות. העצרת הוציאה פסק-דין, ואנחנו מתקוממים נגדו ודוחים אותו. ההתקוממות שלנו יונקת ממעמקי הניסיון המצטבר של אלפים שנות היסטוריה של עם ישראל בגלות.

העצרת כגון פוליטי היתה יכולה לתבוע מממשלת ישראל לבטל את חוק רמת-הגולן. היא היתה יכולה לגנות את הממשלה על חקיקתו של חוק זה. אבל מה שהוחלט שם — קריאה לכל מדינות העולם לנתק עם מדינת ישראל כל קשר, כלכלי, פוליטי, צבאי, קשר של יחסי תרבות — יש בו, לדעתי, דבר חמור הרבה יותר מההחלטה אשר הגדירה את הציונות כגזענות, שהיתה חמורה בפני עצמה. באותה החלטה ב-1975

בין-לאומיות רבות, כגון האמנות בדבר חופש השיט וזכויות האדם, ועוד עשרות ומאות הפרות חמורות, האו"ם החריש. וכי הטיל האו"ם סנקציות? איש לא פצה פיו ולא עצף, אלא גינו את ישראל. הם יזמו מלחמת — ישראל מואשמת: הם הפרו אמנות בין-לאומיות — מגנים את ישראל. מעשים אלה הם שהביאו לקבלת ההחלטה על הציונות וכן להחלטה האחרונה.

הסורים, שיזמו את ההחלטה, הם הראויים לכל גינוי ולסנקציות בין-לאומיות. הם כבשו את לבנון וכמעט השתלטו עליה, הרסו את ישותה, הפרו את שלותם של התושבים, פגעו בזכויות האדם, ועשו יד אחת עם המחבלים בפעילותם בתוך לבנון ומחוצה לה. על כל ההאשמות הללו, ועוד על אלפי תלונות קשות וחמורות, כגון שלילת זכויות היהודים המוחזקים ככני ערובה בתנאים מחפירים — האו"ם אטם את אוזניו, לא שעה להפצרות, לא גינה ולא נקט שום צעד. לעומת זאת, כל הצעה שמגישים הסורים ושאר מדינות ערב, זוכה אוטומטית לרוב.

אדוני היושב-ראש, כידוע, אין העצרת של האו"ם מחייבת את חבריה לנקוט צעד כלשהו והחלטותיה הן בגדר של המלצה. עם כל זה, אין להתעלם מהחלטות אלה ואין לזלזל באפקט המוסרי והתעמולתי האדיר שיש להן. הפעם לא הסתפקו במלים או בהכרזות שיששראל איננה מדינה שוחרת שלום, אלא קיבלו סעיפים אופרטיביים, הקוראים לנתק קשרים דיפלומטיים, מסחריים ותרבותיים עם ישראל.

רבותי חברי הכנסת, אף שלהחלטה אין תוקף מעשי, יש משמעות לעובדה, שזאת הפעם הראשונה קראת עצרת האו"ם להטיל סנקציות על ישראל תוך פירות האמצעים.

אך כבד הצללים יש אולי לראות גם אור קטן: 86 מדינות אומנם תמכו בהצעה האנטי-ישראלית, אבל 71 מדינות סירבו. בדרך של הימנעות והצבעת נגד, לקבל את ההצעה, יש לציין, שמדינה כמו טורקיה, על אף היותה מוסלמית, נמנעה מהצבעה, ואילו רומניה העדיפה שלא להיות נוכחת בעת ההצבעה.

כשם שאנו אומרים שאין להקל ראש בהחלטה ואין לזלזל בה, כך עלינו לא להירעע מקבלת החלטות הכרחיות וחיוניות לקיומנו ולביטחוננו.

מדינת ישראל הודיעה מעל כל הבמות האפשריות במשך 14 שנה מאז מלחמת ששת הימים על נכונותה לקיים משא-ומתן לשלום עם הסורים ללא כל תנאים מוקדמים. הסורים הגיבו בשלילה, והיו בין יומי מלחמת הפתע בינם הכיפורים. גם לאחר מכן הושטה אליהם יד לשלום ולמשא-ומתן ללא תנאים מוקדמים, והם דחו את ידי המושטת לשלום ועודדו את המחבלים, הפועלים נגדנו ואימנו אותם.

לגבי האו"ם היה חוק הגולן אמתלה כדי להעמיד את ישראל באור שלילי. אולם אנו כאן בישראל, חברי הכנסת מכל סיעות הבית, אסור לנו לתת גושפנקה לאמתלה זו. בעניין כה חיוני למדינה אסור לנו לומר, שבגלל החוק הגענו לאן שהגענו. הבה ניהרר בלשוננו ולא ניתן נשק מילולי בידי העוברים אותנו.

גם אם אין משמעות מעשית להחלטת האו"ם, אינני מקל בה ראש בידועי כי פגיעה אחר פגיעה יש בכוחן להזיק לאינטרסים של המדינה. לכן עלינו לעשות כל מאמץ כדי לעמוד כסכר שנפרץ באורח מסוכן וחמור, וזאת עדי-אחרות וקונסנסוס לאומי, כמו בעבר.

מצב זה מחייב, קודם כל, חשבון נפש פנימי נוקב, כדי לכלכל את המדיניות שלנו כך שנוכל להדוף את גלי השנאה

יקטור שטייטוב (המערך):

נכון ציין ח"ר הכנסת אבא אבן, שאם אנחנו נשווה — —

מיכאל בריזהר (המערך):

אתה רוצה שנהיה חותמת גומי על כל מה שאתם עושים.

יוסף רום (הליכוד):

עוד נדבר על זה.

אורי סבג (המערך):

אתם מסבכים את העניין, ואתם מתפללים שהוא הסחבק. אחר כך כל אומות העולם אנטישמיות. קודם כול אתם מסבכים את העניין, ואחר כך אתם מאשימים את העולם שהוא אנטישמי.

מרס גלזר-תעסה (הליכוד):

זה לא היה דבר חדש, שום סיבוך. אתם סיככתם.

היור"ר מ' כהן-אבידן:

חברי הכנסת, אני מבקש, רי.

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

החוק היה במקומו, אבל אתם סיככתם אותו.

היור"ר מ' כהן-אבידן:

חבר הכנסת ז'אק אמיר, אני מבקש להפסיק.

מרס גלזר-תעסה (הליכוד):

ההתיישבות הצביעה כעד.

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

הפירושים שלכם מוטעים, זאת הבעיה.

היור"ר מ' כהן-אבידן:

חבר הכנסת ז'אק אמיר, אתה מפרע לחברך לסיים את נאומי. חבר הכנסת שטייטוב, עדיין לא התחלת למעשה.

יוסף רום (הליכוד):

אתה הצבעת כעד.

מיכאל בריזהר (המערך):

לא היה צורך בחוק הזה. הוא לא היה נחוץ. הוא מיותר.

היור"ר מ' כהן-אבידן:

חבר הכנסת בריזהר, אתה רשום לזכות הדיבור. אני מבקש, כל שיש לך לומר, תאמר בנאומך, ואתן לך דקות ספורות יותר. אתה רשום בתור.

אורי סבג (המערך):

— — על אותו משקל.

היור"ר מ' כהן-אבידן:

חבר הכנסת אורי סבג, אתה רוצה שארשום אותך? לא ייתכן שקומץ של חברי הכנסת יעשה כל כך הרבה רעש. זה לא יכול להיות.

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

יש כאלה שהם יונים ויש כאלה שהם נצים, והרוב הוא נץ.

היור"ר מ' כהן-אבידן:

חבר הכנסת ז'אק אמיר, אני פונה אליך בפעם האחרונה בבקשה שלא להפריע לחבר הכנסת שטייטוב.

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

אני יוצא.

היו פגיעה ועלבון בעם היהודי, שתנועת השחרור שלו הוגדרה כגזענות. פה יש ניסיון להוציא את מדינת ישראל מחוץ לחוק הבין-לאומי. כל אדם בר-מצפון בעולם ידחה את הניסיון הזה.

אנחנו חייבים לברר כיצד הגענו למצב כזה. חברי הכנסת, נעשה ניסיון להטיל על האופוזיציה את האחריות להחלטה של עצרת האו"ם. אנחנו חייבים לגנות ניסיון זה בכל לשון של חריפות. ודאי שמתם לב, שההודעות שיצאו משיבת הממשלה ביום ראשון כללו ביקורת על האו"ם וביקורת על האופוזיציה בישראל, על שביקרה את הממשלה.

שר החוץ י' שמיר:

לא נכון.

יקטור שטייטוב (המערך):

אדוני, אל תגיד לא נכון. שמעתי כמו אזוני. אינני אומר שזאת היתה הודעת הממשלה, זה מה שנמסר משיבת הממשלה. נאמר ששרים ביקרו קשות את האו"ם ואת המערך, ולא הכחשתי.

שר הבריאות א' שוסטק:

ביקורת בממשלה.

יקטור שטייטוב (המערך):

יש פה ניסיון לומר, שלא המעשה של הממשלה גרם נזק לישראל, אלא הביקורת של האופוזיציה על אותו מעשה גרמה נזק.

מרס גלזר-תעסה (הליכוד):

ללא ספק היא תרמה.

יקטור שטייטוב (המערך):

אני מצטער מאוד לקבוע, שלאחרונה אנחנו יותר מדי פעמים עדים לניסיון להציג ביקורת של האופוזיציה כבגידה ואת דוברי האופוזיציה כבוגדים החוקים סכין כגב. יש משטרים מסורמים, שכן רואים וכן מציגים את האופוזיציה.

לכן, חברי הכנסת, הבה נראה את המצב בדיוק כפי שהוא. הלא עובדה היא, שלא רק 86 המדינות שהצביעו בעד אותה החלטת זדון, אלא גם 21 המדינות בעלות המצפון שהצביעו נגדה, וגם 50 המדינות שנמנעו או לא השתתפו בהצבעה — כולן יחד דוחות את החלטת ממשלת ישראל על החלטת הריבונות הישראלית על רמת-הגולן. גם ארצות-הברית של אמריקה מתנגדת למעשה הזה. זאת אומרת, לגופו של עניין, מבחינה מהותית החלטת הממשלה, אותה החלטה חפזה, מיותרת ומזיקה על סיפוח רמת-הגולן, נדחית בעצם על-ידי כל מדינות ארגון האומות המאוחדות.

יוסף רום (הליכוד):

חבר הכנסת יקטור שטייטוב, זה הזמן לדבר על הדבר הזה?

יקטור שטייטוב (המערך):

בדיוק זה הזמן, כי אני רוצה שנפיק כמה לקחים.

מרס גלזר-תעסה (הליכוד):

מה רצית, שהם יצביעו כעד?

יקטור שטייטוב (המערך):

בדיוק זה הזמן.

יוסף רום (הליכוד):

זו הדרך לאופוזיציה אחראית?

היו"ר מ' כהן-אבידב:

אל תצא, אתה יכול לשבת, לא הוצאתי אותך. כבקשה.

יקטור שטייטוב (המערך):

אדוני היושב-ראש, אני רואה שיש שוב ניסיון להשחיק כל ביקורת.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

אלה חברי המערך שמפריעים לך.

יקטור שטייטוב (המערך):

נכון, אף-על-פי שחבר הכנסת רוס יודע היטב, שלא רק בשורות האופוזיציה התנגדו להחלטת הריכוזיות על רמת-הגולן, עובדה זו רואי לא נשארה סוד בארצות-הברית של אמריקה, לא כממשל ולא בעצרת האו"ם. הלאו בתוך הממשלה היו שרים שהתנגדו.

שבח וייס (המערך):

במחיתות.

יקטור שטייטוב (המערך):

ובכנסת חברים שלכם לא הצביעו בעד, אז מה החשבון שלכם אתנו? גם בתוכנו היו חילוקי דעות.

אנו דוחים כל ניסיון להטיל על האופוזיציה את האחריות למעשה החפז והמיותר של הממשלה, שגרם נזק, לפי רדתי

שר הבריאות א' שוסטק:

האם אין בעובדה שאדם עכשיו מבקרים את החלטת הכנסת בעניין רמת-הגולן משום הצדקת הגינוי? אני שואל אותך: ברגע שאדם יחד עם הגינוי של החלטת האו"ם מיד אומרים "אבל, ההחלטה שלכם היא שגרמה לדבר הזה", אינכם מצדיקים את כל ההחלטה?

יקטור שטייטוב (המערך):

שאלת, ואני אשיב לך. אני אענה לך אדוני, זה לא כל כך קשה. אני אמרתי לך ואני חוזר ואומר, שאין להחלטת העצרת שום הצדקה, גם לא קבלת חוק רמת-הגולן. הלאו שר החוץ אמר היום, שהם רק חיפשו עילה לתקוף את ישראל. למה סיפקתם אותה?

אדוני שר החוץ, כאשר התנגדנו לחוק רמת-הגולן, מה היתה התיוה העיקרית שלנו?

שר החוץ י' שמיר:

כל הקיום שלנו מטרה להתקפות.

יקטור שטייטוב (המערך):

מה היתה התיוה המרכזית של המבקרים, לרבות המבקרים שמתוך הממשלה? אנחנו אמרנו — — —

דב זכין (המערך):

לחת קארט-בלנש לכל משגה?

שר החוץ י' שמיר:

לא על זה הוויכוח, לא על חוק הגולן.

מיכאל כריזהר (המערך):

אי-אפשר להתעלם מזה, אדוני השר.

יקטור שטייטוב (המערך):

אדוני שר החוץ, אי-אפשר לנתק את החלטת הריכוזיות על רמת-הגולן ממה שקרה בעצרת. הלאו זה קשור. אתה יודע שזה קשור.

יוסף רוס (הליכוד):

אתה יודע שזה לא קשור.

יקטור שטייטוב (המערך):

זה קשור מאוד. גם השר אמר שזה קשור. זאת היתה העילה להתקפה, ואתם סיפקתם אותה.

הרי מה שאמרנו הוא, שהחלטת הריכוזיות הישראלית על רמת-הגולן שכרה יהיה אפס והנזק שלה ילך ויגדל. מאז החלטת את הריכוזיות הישראלית על הרמה, לא נצטרף לרמת-הגולן אף לא יישוב חדש אחד ואף לא מתיישב אחד נוסף. לא נעשה כל מאמץ ברמת-הגולן, שלא ניתן היה לעשותו בלי החלטת הריכוזיות. הרי אנחנו הקימונו את היישובים ברמת-הגולן. אנחנו רוצים להבטיח שכחונה שלום הגבול יעבור על הרמה ולא נרד ממנה. החוק הזה גייס את כל הכוחות נגד ישראל. כל מדינות האו"ם, לרבות ארצות-הברית, הידידה שלנו, מתנגדות למה שעשיתם. עשיתם דבר מיותר, דבר שגרם נזק, ולא חיזקתם בכך את מעמדנו ואת מאוזנו ברמת-הגולן. זו העובדה, זה החשבון, זה המאזן.

חבר הכנסת אבא אבן צדק, כאשר הדגיש באיו מידה ירד מעמדו של האו"ם מאז 1948 ועד עכשיו. הארגון הזה הפך להיות יותר ויותר שולי מבחינת תרומתו לפתרון הבעיות הגדולות של חבר העמים. אבל אסור לנו להתעלם גם מהעובדה, באיו מידה ירד מעמדה של ישראל כקרר קהילת העמים. ב-1948, שני שלישים של האו"ם הצביעו בעד הקמת המדינה, והשליש האחר שהתנגד היה הגוש הערבי. שתי המעצמות הגדולות חמכו בהקמת מדינת ישראל. היום התמונה שונה לגמרי.

מרים גלזר-תעסה (הליכוד):

אתה יודע בדיוק למה הן עשו את זה.

יקטור שטייטוב (המערך):

אני יודע בדיוק, אבל הארזויה במעמדנו חייבת להביא אותנו לידי שיקול נוסף — — —

יוסף רוס (הליכוד):

רק אנחנו אשמים בזאת?

יקטור שטייטוב (המערך):

— — — לבדוק מה ניתן לעשות כדי לכבד את מעמדנו בין העמים.

אומרים לנו, שהחלטת העצרת "חסרת משמעות מעשית". נכון שהיא חסרת משמעות מעשית. אבל, חברי הכנסת, יש להחלטות העצרת השפעה מצטברת, המובילה למעשים נגד מדינת ישראל, ואסור לנו לזלזל בכך. אנחנו יותר ויותר נשארים צמודים לווטו אמריקני שמציל אותנו מהחלטות קשות, כאשר האמריקנים עצמם אומרים לנו: ראו, בכל פעם מתחיל להיות קשה יותר ויותר להטיל את הווטו. שמעתם אתמול את ההצהרה של צ'ילס פרסי. אני מזהיר את הממשלה. כולנו יודעים מה מרחף באוויר. מדברים על כך שאדם מכינים בעקבות גאולה כהן, חוק נוסף של החלטת ריכוזיות, על שטחים בגדה המערבית, או על יישובים. יש מתיחות צבאית בצפון, שגם היא תוצאה מסיפוח רמת-הגולן. נוצרה סכנה של מתיחות צבאית ושל אסקלציה צבאית. על רקע הברידות שבה נחונה ישראל עליכם לחשוב הרבה לפני שתקבלו החלטות כדוגמת ההחלטה שתקבלו בחדר לטיפול נמרץ של בית-החולים הדסה, ואחר-כך נכפתה על הכנסת בדיון חפז של שתיים.

שר החוץ י' שמיר:

אלה דיבורים חסרי אחריות.

האולם כאן, ומרבית נציגי הממשלות הסתודדו במסדרונות. הנושא הבא על סדר-היום היה תלונתה של ירדן על הסגרת הרוצח-המתחבל מארצות-הברית לישראל. כשנציג קמפוצ'יה סיים את דבריו והיושב-ראש הודיע על הנושא הבא העומד על סדר-היום, כולם חזרו בריצה למושביהם והחלו כנאומים ובהטפת מוסר לממשלת ישראל ולממשלת ארצות-הברית על המעשה האיום והנורא של הסגרת רוצח מארצות-הברית לישראל.

אנחנו צריכים להכיר בכך שהאו"ם חדל להיות אותו גוף פרלמנטרי שחבר הכנסת אבא אבן דיבר עליו בתחילת דבריו, אותו או"ם שכולנו קיוונו שיהיה מוסר בין-לאומי, שבו אפשר יהיה לדרון ולפעול למען שלום עולמי. היום האו"ם הפך להיות במה תעמולתית במדיניות הבין-לאומית ובמה למלחמה אידיאולוגית ופסיכולוגית בעיקר נגד ישראל. אינני יודע כמה אנשים פה מעריכים את העובדה, שכמעט מחצית מזמנו של האו"ם מוקדש לדין בבכיה הישראלית-הערכית, ושכמעט כל דיון, בלי כל קשר לנושא שלו, מוקדש בסופו של דבר ומנוצל על-ידי עשרות מדינות ערב והגוש הקומוניסטי להתקפה על ישראל. זו הסיבה לכך שאני רואה צורך לשנות את גישתנו כלפי האו"ם, לא לזלזל באו"ם, להיפך, לראות באו"ם במה מרכזית למלחמת תעמולה ישראלית. מדיניותה של ישראל באו"ם כיום צריכה להיות של תגובה חריפה, כאשר מגישים הצעות החלטה חריפות נגד ישראל ויש להגיב בחזקה על נאומים ארסיים נגד ישראל.

אנחנו צריכים לציין לשבח את שגירנו באו"ם, הפרופסור יהודה בלום, ואת אנשי הממשלת באו"ם על עבודתם המסורה, המתסכלת לעתים, באווירה העוינת השוררת במסדרונות האו"ם.

אבל, רכוחי, השאלה היא האם אנחנו צריכים להמשיך במדיניות של שמירה על מה שאני מכנה "פרופיל נמוך" לגבי נושאים המועלים על סדר-היום באו"ם, גם אם אינם כוללים התקפה על ישראל. להערכתי, עלינו להתייחס אל האו"ם כאל במה ללוחמה פסיכולוגית, ולפיכך גם לשנות את גישתנו לצורת הפעולה באו"ם, ולהשתמש בכל האמצעים האפשריים כדי לתקוף את המלעזים על ישראל. יש צורך לגבש, במשלחות ישראל באו"ם ובמסדרונותיו וכן במשרד החוץ, מה שאשר יפעיל מדיניות תוקפנית באופנסיבה נגד המלחמה האידיאולוגית-המדינית האנטי-ישראלית.

יש לנו זכות מלאה לתקוף את מדינות ערב, לתקוף את המדינות התוקפות אותנו, הן בנושא זכויות האדם, הן בנושא חופש הדת, הן בנושא חופש הביטוי והדמוקרטיה במשטרים הטוטליטריים בארצות ערב. בכל הנושאים האלו ביכולתנו להציג מקרים לדוגמה מהנעשה במדינות רשע אלה.

שולמית אלוני (המערך):
ואצלנו?

יוסף רום (הליכוד):

אנחנו חסידי אומות העולם בהשוואה אליהם. איך את יכולה להשוות, עם כל הביקורת שיש לנו?

שולמית אלוני (המערך):
למה אתה משווה?

יוסף רום (הליכוד):

אני לא משווה, להיפך. אני אומר שכאשר הם תוקפים אותנו, יש לנו זכות מלאה לתקוף אותם. הם נוהגים פי כמה וכמה גרוע משאנחנו נוהגים. האסלאם המיליטנטי

מרים גלזר-תעסה (הליכוד):

אתה מבין שאתה גורם נזק כמה שאתה אומר?

יקטור שפיטוב (המערך):

אני חושב שהנזק שגרמתם הוא כה גדול, שהוא מחייב אתכם ליתר זהירות במעשים.

היור' מ' כהן-אבידב:

תודה לחבר הכנסת שפיטוב. אני מומין את חבר הכנסת יוסף רום, ואחריו — את חבר הכנסת מאיר וילנר.

יוסף רום (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, נראה לי שלרכים מאתנו ולחלק מהדוברים שקדמו לי לא מובן בדיוק מהו תפקיד האו"ם ומה עושה האו"ם. אני חושב שלא רבים מכינים — — —

שכח וייס (המערך):

נכון, אבא אבן לא מבין בזה דבר. יש גבול לכדיחות הדעת.

יוסף רום (הליכוד):

עדיין לא אמרתי דבר.

היור' מ' כהן-אבידב:

חברי הכנסת, הנואם עדיין לא הספיק לומר משפט אחד.

יוסף רום (הליכוד):

שמעתי כאן הרבה תלונות של האופוזיציה, שמתקפים אותה ולא נותנים לה לדבר, ואני חושב שדווקא כאיש הקואליציה אני חייב להתלונן על הדבר הזה. לפחות תשמעו בשקט את הדברים ואחר כך יהיה לכם מה לומר.

שכח וייס (המערך):

זה חלק מכללי המשחק.

יוסף רום (הליכוד):

בהחלט.

הקודה היום באו"ם, וזה תהליך שנמשך כבר שנים מספר, הוא שמדינת ישראל מותקפת בלוחמה מדינית אידיאולוגית, לוחמה מכוונת, מאורגנת ושיטתית, על-ידי אויבי ישראל המשתמשים בכל מיני תואנות כדי לתקופה. נראה לי, שחלק מחברי הכנסת שדיברו כאן אינם רוצים להבין שזאת בעצם המערכה שכולנו עומדים בה. מטרת ההתקפה הזאת היא לקעקע את התשתית של הצידוק לקיומה של המדינה היהודית הציונית על-ידי החלטות של גופים, ארגונים, כנסים, מוסדות האו"ם ואיגודי מדינות עולמיים, שבהם בעצם מחזירים בשטיפת מוח, שהציונות היא תנועה גזענית, שההתיישבות הציונית היא קולוניאליזם, שהריכוזות הציונית היא אימפריאליזם. זאת תוך התעלמות מהעובדה, שהתנועה הציונית היא מתנועות השחרור הלאומיות הראשונות שהחלו לפעול בסוף המאה ה-19. הציונות פעלה הרבה לפני שמדינות רבות, שהיום מבקרות אותנו, חשבו כלל להקים תנועת שחרור או לדרוש עצמאות לאומית.

כולנו עדים לצביעות באו"ם. נפל בגורלי להיות נציג הכנסת כשתי עצרות האו"ם, השלושים-ושלוש והנוכחית, וראיתי שם את הצביעות החוגגת ואת חוסר העניין שהאו"ם מגלה בתופעות חמורות ביותר הקורות בעולם. כמושב האחרון התקיים דיון בוועדה המדינית בנושא קמפוצ'יה (קמבודיה). נציג קמפוצ'יה בוועדה דיבר בלהט על רצח עם של שני מיליונים וחצי איש שהומתו בקמפוצ'יה. בעת נאומו, שנמשך כרבע שעה עד עשרים דקות, התרוקן האולם ונראה בערך כמו

המלעזים נגדנו אין כל הבדל בין הקואליציה לאופוזיציה, אם כך, מדוע ניתן נשק בידי אויבנו, ואיני רוצה להשתמש בביטויים חריפים יותר? איפה התכונה המדינית?

מיכאל בריזהר (המערך):

כל ההתקפה שלך היא על העילה לדיון. כלומר, אני מבין שאתה מתקיף את חוק הגולן.

יוסף רום (הליכוד):

לא. האו"ם ייתפס ככל עילה, כפי שהיה בנושא ההחלטה נגד הציונות. מה היתה העילה להחלטה הזאת?

מיכאל בריזהר (המערך):

יוסף רום (הליכוד):

שאלת שאלה, תן לי להשיב.

מיכאל בריזהר (המערך):

חשיב על שאלתי.

יוסף רום (הליכוד):

אני משיב לך. האו"ם, כפי שהסברתי, מחפש עילות. למדינות ערב באו"ם אין צורך בעילה מיוחדת. הם היו יכולים להיתפס לכל החלטה אחרת של מדינת ישראל, אם זה בנושא הגולן. אם זה בכל נושא אחר, כשהם רוצים בכך. ראינו זאת כאשר נתקבלה החלטה האו"ם נגד הציונות. לגבי מדינות ערב, כפי שאמרתי, הציונות היא גזענות. הם מחזירים דעה זו בכל הזדמנות. ההתיישבות שלנו היא קולוניאליזם, הריבונות שלנו — אימפריאליזם. הם ינצלו כל הזדמנות לפגוע בקיום ישראל.

יכול להיות בינינו ויכוח על חוק זה או זה, חוק הגולן או חוק אחר. זכותכם, כאופוזיציה, לבקר את הממשלה, עשו זאת — לכריאות. אבל כאשר אנחנו עומדים במאבק מאוחד נגד החלטה באו"ם, נגד החלטה הפוגעת בכלנו, אין צורך לאזכר את חילוקי הדעות בינינו.

ויקטור שש"טוב (המערך):

חילוקי הדעות ידועים, הם ידועים גם לארצות-הברית. התנגדותנו גם כן ידועה. חילוקי הדעות אינם סוד. גם עמדתו של השר ברם איננה סוד.

דוד שיפמן (הליכוד):

אבל חבר הכנסת רום מדבר על עניין אחר.

ויקטור שש"טוב (המערך):

אבל חילוקי הדעות ידועים.

יוסף רום (הליכוד):

ידועים וישראל ידועים. אבל בדיון הזה, בעת שאנחנו דנים על החלטה באו"ם, אין צורך לאזכר את חילוקי הדעות האלה. חבר הכנסת שש"טוב, חסכים אחי שיש הבדל.

ויקטור שש"טוב (המערך):

יוסף רום (הליכוד):

אמרתי שלפני קבלת החלטה, זכותנו וחובתנו להביע את דעתנו. אבל כאשר מתקבלת בכנסת החלטה, ברוב דמוקרטי, אין זו החלטה של קואליציה או של אופוזיציה. זו החלטה של ישראל, זו החלטה אשר מחייבת את מדינת ישראל. הדיון הזה הוא לאחר ההחלטה. ולפיכך נשאלת השאלה, האם אנחנו מקבלים על עצמנו להמשיך בוויכוחים פנימיים בעת שאנו מותקפים מבחוץ? על זה הוויכוח עכשיו.

והפונדמנטליסטי השולט בחצי-האי-ערב, בחימן, בארץ, הפעולות של האחים המוסלמים ומרחץ הדמים בסוריה — אלה דוגמאות של פעולות של מדינות המעצמות לחקוף את ישראל. הטור הפוליטי והטורור הבין-לאומי, הסחטנות הכלכלית, הרשימות השחורות, התרס הכלכלי והמדיני, הרצח הפוליטי ודיכוי המיעוטים — כל אלה הן פעולות שעלינו לחקוף בהן את מדינות ערב, אותן מדינות הלוחמות לוחמה אידיאולוגית נגדנו.

לנוכח מצב זה, יש להקפיד על שמירת מעמד האו"ם בארץ-ישראל בפרופורציה המתאימה. אין מקום למעמד מיוחד לאו"ם בירושלים. לדעתי, יש לפעול להוציא את מרכז האו"ם מירושלים בירת ישראל, ראשית כול, מארמון הנציב. יש לצמצם את הנוכחות שלהם למינימום הדרוש ולפור את הנוכחות הזאת כהתאם לתפקוד. הסכמי שביתת הנשק של שנת 1949 בוטלו מזמן. אין מקום להמשך הפעילות של מוסדות האו"ם המבוססים על אותם הסכמים, ובכלל זה המפקדה הראשית בארמון הנציב.

אני פונה אל ידירנו מהאופוזיציה, שיבינו שההתקפה המדינית האידיאולוגית של מדינות ערב באו"ם היא על כל העם היהודי הציוני. אנחנו יכולים לעמוד בהחלטה נגד התקפה זו רק בעמדה מאוחדת על העם היהודי. אינני בא לטשטש את הניגודים בין העמדות המפלגתיות. אבל בעת הזאת אסור לערב את המחלוקת שבין הקואליציה לאופוזיציה במאבק לאומי משותף נגד אויבים בנפש של כולנו. עלינו להתלכד במאבק זה תוך הסכמה, הסכמה על עיקרון. אני מציע את העיקרון הזה: עלינו להילחם, אידיאולוגית ומדינית, נגד אויבי העם והציונות כאילו אין מאבק אידיאולוגי פנימי בינינו, בתוך התנועה הציונית ובתוך המדינה. עם זאת עלינו להמשיך במאבק הדמוקרטי על הנהגת העם תוך ערנות למלחמה המדינית והאידיאולוגית מבחוץ. פה אני פונה אל האופוזיציה בשאלה: האם לא צריך לעשות זאת תוך ערנות למלחמה האידיאולוגית שאנחנו נתונים בה? אין כאן כעיה של החלטה זו או זו, שאפשר להתחובק עליה. 'ביקורת של האופוזיציה היא לגיטימית' — בעצם זו חובת האופוזיציה ואיש לא יערער על כך. יש בהחלט מקום לכך שהאופוזיציה תתנגד לחוק הגולן. בעת מאבק על החוק, ותצביע כרצונה. אבל לאחר שהכנסת הצביעה ברוב גדול וקיבלה את חוק הגולן — זו החלטה לאומית המחייבת את כל עם ישראל. לפיכך, עתה, בעת הדיון על החלטה באו"ם, שחוק הגולן שימש לה עילה, יש להדגיש אך ורק את העובדה שהחלטה באו"ם היא נגד קיום המדינה. האו"ם השתמש בחוק הגולן אך ורק כעילה. האם אנחנו צריכים לתת להם הצדקות לעילה הזאת? האם אנחנו צריכים לתת להם נימוקים לגידוי? האם ניתן להם הצדקה לגידוי ישראל מחבר האומות, עליידי דברי הביקורת כחוכנו? גינוי החלטה באו"ם מצד חלקים בחוכנו, תוך גינוי מעשה של ממשלת ישראל, מהווה פגיעה באותה לוחמה אידיאולוגית שאנו מדבר עליה. עליכם להבין שבאזכור הדברים בידר, אתם גורמים נזק.

מיכאל בריזהר (המערך):

האם אתה בעד חוק הגולן או נגד חוק הגולן, לא הבנתי.

יוסף רום (הליכוד):

אזכור הנושאים כנפרד יכול להיות מוצדק מבחינתכם. אולי הוא מוצדק בעיניי אחר. אבל בעת הדיון הזה, כשכולנו מאוחדים בגינויה של ההחלטה הנפשעת באו"ם, מדוע נעלה עכשיו את המחלוקת הזאת? מדוע נפגע בעמדה המאוחדת של העם? הרי כולנו נמצאים באותה סירה. לגבי מדינות ערב ולגבי

שלה על רמת-הגולן הסורית הכבושה מהווה מעשה תוקפנות". זה סעיף 2 בהחלטה. וסעיף 11 בהחלטה העצרת אומר: "העצרת מכריזה כי המעשים והפעולות של ישראל מאשרים כי אין היא מדינה שוחרת שלום".

רענן נעים (המערך):

האם זה נכון?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מאחור נכון.

רענן נעים (המערך):

אין אתה מדבר?

הי"ר מ' כהן-אבידב:

חבר הכנסת נעים, צדיק כאמנותו יחיה.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

גם בתוך המפלגות שלכם יש אנשים שאומרים וחושבים כך, ובצדק. כי מה זו מדינת ישראל? מדינת ישראל זה לא העם, זה לא הנער, זה לא הפועלים. מדינת ישראל הכוונה לממשלה, למדיניות של מדינת ישראל המבוצעת על-ידי ממשלתה. ברור שהיא אינה מדינה שוחרת שלום תחת המדיניות הזאת. זו אמת, רבים בישראל חושבים כך, ולא רק כוחות שמאל. אביא רק דוגמה אחת מני רבות שיכולתי להביא מחוגים שונים. אפילו עוזר ויצמן, במכתב ההתמסרות שלו לראש הממשלה בגין, מ-27 במאי 1980, האשים כי הממשלה אינה הולכת כדרך של חתירה לשלום כולל ויציב, אם כי גם הוא היה כעד סיפוחים מסוימים.

סיפוח הגולן הוסיף חטא על הפשע של המשך הכיבוש של השטחים הפלשתינאיים שישראל כבשה ב-1967, הגדה המערבית, ירושלים המזרחית ורצועת-עזה. המשך הכיבוש והסיפוחים יוצר מצב מתמיד של סכנת מלחמה חדשה באזור, ואף מסכן את שלום העולם. לכן בצדק קבעה החלטת העצרת בסעיף 5: "העצרת קובעת כי המשך הכיבוש של רמת-הגולן הסורית מאז 1967 וסיפוחה המעשי על-ידי ישראל ב-14 בדצמבר 1981, בעקבות החלטת ישראל לכפות את חוקיה, שיפוטתה ומינהלה על טריטוריה זו, מהווים איום על השלום הביטחון הבין-לאומיים". ואכן כך הדבר.

ארצות-הברית משחקת כאן משחק צבוע ומכוער ביותר, ולא לטובת ישראל. בהטילה וטו על החלטת מועצת הביטחון, הייתה יכולה להביא לביטול החוק על סיפוח רמת-הגולן. בזה הוכח, כי הסיפוח בלי אור ירוק מארצות-הברית, המפעילה לחץ על סוריה, כדי לאלצה לשנות את מדיניותה העצמאית, לנתק את קשריה עם בריית-המועצות ולצרפה לברית אסטרטגית עם ארצות-הברית נגד עמי האזור, ובמיוחד נגד הפלשתינאים. לאמפריאליזם האמריקני אחריות כבדה לכך שעד עכשיו אין שלום כולל, צורך ויציב במזרח התיכון. ההתפתחות מוכיחה, כי הסכמי קמפ-דייוויד לא רק שלא קידמו את השלום הכולל, אלא אף הרחיקו אותו: לא רק שלא סילקו את סכנת המלחמה, אלא הגבירו אותה. בנוגה יד חופשית יותר למעשי תוקפנות נגד לבנון, נגד הפלשתינאים והלבנוני ונגד סוריה. החלטת העצרת מגנה בצדק לא רק את ישראל הרשמית, אלא גם את הממשל האמריקני, שהטיל וטו במועצת הביטחון ומנע את ביטול סיפוח הגולן.

כהמשך לסיפוח של רמת-הגולן מכינה עכשיו ממשלת הליכוד מלחמה בלבנון, במטרה לכבוש את רובה מעבר לנהר הזרני, למעשה על פי ביריות. כפי שפורסם ב"טיים", קיים שר

נדמה לי, חבר הכנסת שטייטוב, שאילו היית חושב על המצב הזה, גם אתה היית נוכח לדעת, שהחבונה המדינית קוראת להפריד בין שני הנושאים, לפעול במאבק משותף כלפי חוץ, ואת הוויכוחים הפנימיים לדחות ליום אחר. תודה רבה.

היורד מ' כהן-אבידב:

תודה לחבר הכנסת יוסף רוס. רשות הדיבור לחבר הכנסת מאיר וילנר, ואחריו — לחבר הכנסת מיכאל בר-זהר.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, על מה הרעש? למה יצא הקצף על החלטת העצרת הכללית של האומות המאוחדות? יש דרך אחת פשוטה לבטל אותה: הכנסת צריכה להחליט לבטל את חוק סיפוח הגולן. כל הדיבורים שקיים איום על קיומה של ישראל — הכול הכלים, איש אינו מאיים על קיומה של ישראל. לו משהו באומות המאוחדות, כאותה עצרת, היה מציע לבטל את קיומה של ישראל, היו דוחים אותו בשאת נפש. ולכן כל הדיבורים שיש איום מצד העצרת על קיום ישראל, הכול דברי הבל ודמגוגיה.

אנחנו מציעים לכנסת, לטובת ישראל והשלום, לבטל את חוק סיפוח רמת-הגולן. ואכן זה מה שדורשת מאתנו החלטת העצרת. בסעיף 9 של ההחלטה נאמר: "העצרת מבקשת להבליט את תביעתה כי ישראל, המדינה הכובשת, תבטל לא רק את החלטתה מה-14 בדצמבר 1981 לכפות את חוקיה, שיפוטתה ומינהלה על רמת-הגולן הסורית, החלטה שהביאה לסיפוח מעשי של טריטוריה זו".

חבר הכנסת, מה המשמעות של סיפוח רמת-הגולן, טריטוריה סורית, ברבע האחרון של המאה העשרים? הדבר הראה לעמים בדחיב חבל שאין גבול לשאיפות ההתפשטות של החוגים השליטים בישראל. המשמעות העקרונית של הדבר היא, שרשעים לספח כל מה שניתן מהארצות הערביות, אפילו מעבר לכל מה שהיה מכונה אפילו כפי הקיצוניים ביותר כאן "ארץ-ישראל השלמה". המשמעות העמוקה של סיפוח רמת-הגולן היא, שישראל אינה מעוניינת כלל להשתלב באזור בקרב העמים הערביים, אלא שואפת לחיות לנצח על החרב שלה ועל הנשק ההדוש האמריקני.

ב-14 באפריל 1979 הכריז שר החוץ דאז, משה דיין, כי רמת-הגולן היא טריטוריה סורית. כעבור חמישה ימים, ב-19 באפריל 1979, התכנסו נציגי ההתנחלויות ברמת-הגולן ותבעו את סילוקו של משה דיין מן הממשלה. משה דיין עצמו היה נץ לא קטן, אך הוא הביע את דעתו על רמת-הגולן מתוך הנחה, כי זוהי גם דעתו של ראש הממשלה בגין, בספרו "הלנצת תאכל חרב" הוא כותב: "ב-1967, בעת שישבנו שנינו (זאת אומרת דיין ובגין) בממשלת אשכול, הייתה גישת שנינו לגבי הגבולות עם מצרים וסוריה מתונה יותר מזו של מפלגת העבודה. לעומת זאת היינו קיצוניים יותר ממפלגת העבודה לגבי הגדה המערבית".

אך, כאמור, אין גבול לשאיפות ההתפשטות של החוגים הקובעים את המדיניות הישראלית השלטת. ועם האוכל בא התיאבון, באה הזלילה, שעלולה להביא להתפוצצות ואף למות. גם חלק מאלה שהתנגדו לחוק הגולן הכריזו, שגם במסגרת שלום לא נוד מרמת-הגולן. ולכן האחריות היא על הרוח בכנסת, וקודם כול על הממשלה, שגם במסגרת שלום מסרבת לדחל מרמת-הגולן הסורית. ולאחר כל זה, לאחר שמשיבים ככיבוש של השטחים הפלשתינאיים, באים בטענות על כך שהעצרת החליטה לאמור: "החלטת ישראל מה-14 בדצמבר 1981 בדבר החלטת חוקיה, שיפוטתה והממשל

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
יכול להיות שאתה צודק בקשר ללובראני, אבל הסתכלתי
ושמעתי בדיוק את המלים האלה.

רענן נעים (המערך):
אולי מדובר בפקיסטן?

אהרן נחמיאס (המערך):
לא פקיסטן, אפגניסטן.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אנחנו מזוהים שהתוכניות האלה עלולות לפעול ככומרנג
נגד ישראל באזור המפרץ הפרסי ומחוצה לו.

לשם ביצוע התוכניות התוקפניות והתחרניות הללו,
מפיצים חוגי השלטון שמועות כוזב ו שקרים, כדי להוליך שולל
את העם. אך הפעם הנוצר אינו מוכן למות על מוכח שיגעונות
הגדלות האימפריאליים ואף הגלובליים של שרון, של בגין ושל
שמיר. גם יישובי הצפון אומרים: אל תפתחו במלחמה. ביטוי
לרעות אלה אנחנו מוצאים במאמרו של אמיר אורן בעיתון
"דבר" מ' 1 בפברואר שנה זו: "בגין ושר הביטחון אריאל שרון
אינם אחראים. הם מרצפים את הדרך לביידות לא רק בכוונות
רעות. השקרים שמפיצים דובריהם בעקבות החדירה שבאזור
עלולים להביא לאפקים של נחלי דם". עד כאן דברי המאמר.
ולכן הם נפתחים כל תקריט ועלולים עצמם לארגן פרובוקציה
נגד ישראל על-ידי האנשים שלהם בלבנון, כדי ליצור עילה
למלחמה.

מיכאל בריהר (המערך):
אל תחמם כל כך, בוא לא נגזים, באמת.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לא רק ברייל לא ישן בלילות, אבל הוא מזכיר מפלגת
העבודה — — —

מיכאל בריהר (המערך):
לאט לך.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מדוע מסתפקים במאמר כ"מגוון" או בהכרזה של מוטה
גור פעם אחת? הלאו לכם יש יותר כוח השפעה, הלאו לתנועת
העבודה יש רוב בהסתדרות. האם אי-אפשר לארגן מאבק כדי
למנוע מלחמה זו? הלאו גם אחס אומרים שהם מכינים
מלחמה.

אלעזר גרנות (המערך):
אתה מתחיל גם לרצות שאנחנו נארגן פרובוקציות?
בחזית, וילנר, יש לנו מספיק דאגות, אנחנו צריכים גם לזה
לדאוג?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
שרון מסוגל לארגן פרובוקציות, כן, שרון מסוגל לזה.
אתה לא מאמין ששרון מסוגל לארגן פרובוקציות?

הוירר מ' כהן-אבידב:
חבר הכנסת וילנר, לכל אחד נתתי חמישים אחוז מעל
הזמן וגם לך נתתי, אני מבקש לסיים.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
ידוע מי מפר את הפסקת האש בלבנון על-ידי טיסות כשמי
לבנון, שליחת ספינות מלחמה לחופי לבנון, הפעלת שפיכות
דמים מצד חדר ומצד קבוצות שיעים, שהם גם הסוכנים של
שרון.

הביטחון שרון פגישה עם מנהיגי הפלנגות הפשיסטיות פייר
ג'ומאיל על ספינת מלחמה ישראלית בנמל ג'זיניה שבלבנון,
ושם תיאמו את הפלישה הישראלית לעומק לבנון. התוכנית
האסטרטגית של שרון היא: להשמיד את הפלשתינאים בלבנון,
לחסל את הכוחות הפטריוטים שם, ולהעביר את השטח
לרשות הפלנגות הפשיסטיות, בדומה להעברת המובלעת
בדרום לבנון לשכיר-החרב סעיד חדר. בדרך זו תשתלט ישראל
ישירות על רוב שטחה של לבנון בחיפוי של עושי-דברה שם.
חלק מהתוכנית היא לגרור את סוריה למלחמה, להנחית עליה
מהלומה צבאית, ולסייע גם בכך לכוחות הריאקציה של
ה"אחים המוסלמים" הפרו-אמריקניים לחפוס את השלטון.

רפאל סויסה (המערך):
חבר הכנסת וילנר, אני כמעט מסכים אתך בכמה דברים,
אבל אל מי אתה מדבר? אין פה איש מהממשלה, אין איש
מהקואליציה, אין כלום.

רוני מילוא (הליכוד):
אחד יש, הגיע.

הוירר מ' כהן-אבידב:
השר שמיר ישנו, שר החוץ נמצא בבית.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
עם גבני לכנסת.

רוני מילוא (הליכוד):
האם חבר הכנסת וילנר ישיפע עלינו שנשכ פה?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אך אנו רוצים להזהיר: אם ממשלת בגין-שרון-שמיר
תפתח במלחמה חדשה, היא יכולה להיגמר בצורה אחרת
מהמתוכנן, מבלי לדבר על הנזק הפוליטי והאיכה שתגבר עוד
יותר בעולם נגד ישראל וגוד תוקפנותה המסכנת את שלום
העולם.

רוני מילוא (הליכוד):
אתה רואה ממשאלות לבך, אני מבין, חבר הכנסת וילנר.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
שרון ובגין, בהתייצבם כראש-חץ נגד ברית-המועצות
וכמבצעים נלהבים של האימפריאליזם האמריקני הגלובלי,
נתונים גם בקדחת של הפלת המשטר הנוכחי,
האנטי-אימפריאליסטי, באירן, ראנו אתמול את הסרט
הדוקומנטרי של הטלוויזיה הבריטית: הופיע שם, בין השאר,
יחד עם דוד קמחי מנכ"ל משרד החוץ — ואי-אפשר להכחיש,
הרבה אנשים ראו — נמרודי איש המוסד, שהיה רשמי-נספח
צבאי כשהרן כומן השאה. הוא דיבר בשלוות נפש על הצורך
לארגן אנשי צבא אירניים נחושים בדעתם, שהיו מוכנים להרוג
אפילו 10,000 אירניים כדי לחפוס את השלטון. אלה הדברים
הקניבליים שראינו ושמענו מפי נמרודי איש המוסד, וכן מפי
דוד קמחי ואחרים.

אהרן נחמיאס (המערך):
אירניים או אפגניים?

מרדכי גור (המערך):
א. הדברים נאמרו על-ידי לובראני, ב. הם לא נאמרו בדיוק
כן.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
הם נאמרו כך בדיוק.

מרדכי גור (המערך):
אכל התוכנית כולה מוטב שלא היתה.

הפלשתינאי כעס, היא היא הסכנה, קודם כול למדינת ישראל. תודה רבה.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

תודה לחבר הכנסת וילנר. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל בריזהר, ואחריו — לחבר הכנסת יוכל נאמן.

מיכאל בריזהר (המערך):

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, פתגם ערבי עתיק היה כפי שגירנו באו"ם כתגובה על החלטת העצרת להחרים את מדינת ישראל: "הכלבים נובחים והשיירה עוברת", דברי אלוהים חיים. הכלבים ינבחו ושיירתנו תעבור ומדינת ישראל תמשיך להתחזק ולהתעצם, על אף דברי הנאצה המחפירים של ארגון זה.

אך בהזדמנות ענומה זו, מן הראוי להזכיר לממשלה ששלחה את השיגור הזה לאו"ם עוד פתגם העוסק בבעלי חיים — כלשון המאמר האנגלי: "Let sleeping dogs lie", ובלשון קודש: "הניחו לכלבים ישנים לנוס".

חברי הכנסת, סוף מעשה במחשבה תחילה. הכלבים ישנם והם משתקקים להזדמנות לעוט על ישראל. אולם נשגבת מבינתי חוכמתם של קברניטי המדינה הזאת, העושים הכול כדי להקצים משנתם ולהעיר דובים מרובם.

צריך שיהיה ברור וחד-משמעי: החלטת עצרת האו"ם היא החלטה מחפירה הממיתה קלון על מקבליה. לא אכנס כאן לסקירה היסטורית. לא אדבר על התקוות שחלינו בארגון האו"ם עם תקומתו: על השמחה שהציפה את עם ישראל כשהחליט האו"ם על הקמת מדינה יהודית בציון, על ההתרגשות ששטפה את כולנו כשהניפו נציגיו את הדגל הכחול-הלבן כחיות בניין האו"ם. גם לא אתאר את האכזבה המרה שהנחיל לנו ארגון זה בחלוף השנים. לא אזכיר את הביטוי "אדם" — שמום, שטבע ראש ממשלת ישראל ולאוו דווקא מן הליכוד. גם לא אמנה את ההחלטות הנלוות כגנות הציונות שהנפיקה עצרת האו"ם באורגיה של מלל, כוורת, גזענות ושנאה.

מול אותן הצהרות, כמו מול ההצהרה האחרונה על החרמת ישראל, אנו עומדים כולנו יחד כחומה בצורה ובקול אחד, בהיר וצלול. יש הסכמה לאומית. אנו דוחים כאיש אחד את החלטת האו"ם. ינבחו הכלבים כאוות נפשם. כולנו כאותה שיירה, וכולנו יחד. עד כאן בקשר לכלבים הנובחים.

שר הבריאות א' שוסטק:

עד כאן היה בסדר. זה סיום טוב.

מיכאל בריזהר (המערך):

אך מה דברו הכלבים הנמים, מר שוסטק? אל תיתן לי ציונים. כשכילך הכנתי פסוק ממשי: "משיב דבר בטרם ישמע, אוולת היא לו וכלמה". אז אנא ממך, המתן. זה משלי.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

לא, אני מבקש. חבר הכנסת בריזהר, אני מבקש ממך להוציא את זה מן הפרוטוקול. זה לא נאה.

דב שילנסקי (הליכוד):

הוא לא פגע בך, למה אתה פוגע בו?

מיכאל בריזהר (המערך):

תנו לי לדבר.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

לא, אני מבקש ממך. תוציא את זה מן הפרוטוקול. לשר אין אומרים כך. אני מבקש שתוציא את זה מן הפרוטוקול.

בין הטענות נגד החלטת העצרת נשמעה גם הטענה, שהיא איננה מדברת על שלום. אולם ההחלטה בפירוש מדברת על שלום, ואני מצטט מההחלטה את סעיף 10, הקורא ל"כינון שלום כולל ועוצר בצורה התיכון", על בסיס נסיגה מלאה של ישראל מכל הטריטוריות הפלשתינאיות והטריטוריות הערביות האחרות הכבושות מאז 1967, לרבות ירושלים המזרחית. זה התנאי לשלום. מדברים שם על שלום צודק וכולל על בסיס קווי 1967, ובעד זה הצביעו כל המדינות הערביות. זו תוכנית השלום שיש עליה קונסנזוס בין-לאומי. בתוכנית שלום כזאת תומכות כמעט כל מדינות העולם, מלבד ישראל, ארצות-הברית ואולי גם פיג'י. לא בדקתי. לכן, בסיכום, שלום אפשרי גם אפשרי.

ברצוני לציין, כי גם סוריה, המושמעת כאן כקיצונית, כמדינת סירוב וכול, הציעה בימים אלה שוב תוכנית שלום לטובת כל העמים. כעיתון הלבנוני בשפה האנגלית פ/מ/ו! צ"שגמור התפרסם ראיון עם שר ההסברה הסורי, אחמד איסקנדר אחמד, שבו הוא קורא, ואני מצטט — "לפעול להשגת שלום צודק, יציב וכולל" על בסיס קווי 1967 והקמת מדינה פלשתינאית עצמאית. ברצוני להדגיש כי גם אש"ף — החוגים הרומינגטונים באש"ף — מסכים לשלום כזה, והסכים מוזמן לשבת עם ישראל ולנהל משא-ומתן על שלום. היה זה כבר בימי ועידת ז'נבה למורה התיכון. ממשלת ישראל היא שהתנגדה לשותף את אש"ף בוועידה, אך אש"ף הסכים לשבת בוועידת ז'נבה יחד עם נציגי ממשלת ישראל. אלה הן העובדות.

דינאל רחוליו (המערך):

חבר הכנסת וילנר, אני בכל זאת רוצה לשאול אותך שאלה.

היו"ר מ' כהן-אבידב:

אני מבקש. הוא כבר עבר הרכה מעבר לזמן שלו.

דינאל רחוליו (המערך):

אני מקבל את פניית היושב-ראש.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

תשאל אותי, אני אענה לך.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אנחנו משוכנעים שמדיניות הממשלה ואלה הנגזרים אחריה היא מדיניות נגד ישראל ולא רק נגד הערבים. היא מסכנת את חיי הנער שלנו, היא מסכנת את חייהם של תושבי ישראל בצפון ולא רק בצפון. היא מתנהלת על גב הפועלים העניים בגלל ההוצאות המלחמתיות, המשך הכיבוש וההתנחלויות, בגלל המדיניות בשירות ההון הגדול — האבטלה מתרחבת, יש לנו גלי התייקרויות קטלניות השוטפות את שארית אמצעי הקיום. יש בישראל סכנה של פאשיזם, יש דיכוי אכזרי ביותר בשטחים הכבושים, יש הסתה פרועה נגד האוכלוסייה הערבית בישראל על-ידי פקיד ממשלתי — גוראריה.

ולבסוף, היום בדרכי לכאן אני שומע על צרה חדשה: לא די שמפקיעים הפקעות יומימיות כגדה, עכשיו כבר מפקיעים גם את שארית האדמה של אוס-אל-פחם בתוך ישראל. אני רוצה להזכיר את זה להביע מחאה כאדם, כאזרח ישראל, נגד המעשים האלה של ההפקעות באוס-אל-פחם.

יש ברירה. ישראל יכולה לחיות בשלום ובביטחון עם כל שכניה. אבל השאיפה לסיפוחים, השאיפה לחסל את העם

מיכאל בריזר (המערך):
בבקשה, בבקשה.

מרדכי גור (המערך):
אני מציע לראות גם בהתיישבות ביהודה ובשומרון ובחבל־עזה כמה מההתיישבים הם אנשי חרות.

רוני מילוא (הליכוד):
זה לא רלבנטי מדברים על ממשלה, ממשלה שעשתה ופעלה. מצרי, שיכואו אנשי המערך לשבת שם. כאריאל יש גם אנשי המערך. הוא מדבר על הצהרות — אלה מעשים.

מרדכי גור (המערך):
ההבדל הגדול הוא, שממשלת המערך הנהיגה גם תנועה עובדת, שהיא גם מימשה, ואילו מה שאומר ידידי חבר הכנסת בריזר הוא, שהממשלה הזאת מדברת ואחרים לפעמים הולכים ועושים.

היו"ר מ' כהן־אבידב:
אין בזה רע.

דב שילנסקי (הליכוד):
— — —

רוני מילוא (הליכוד):
— — —

מרדכי גור (המערך):
לא, לא, זה עניין של השקפת עולם.

היו"ר מ' כהן־אבידב:
חברי הכנסת, נגמר הדיון. אני מבקש מחבר הכנסת מיכאל בריזר להמשיך.

מיכאל בריזר (המערך):
כפי שאמרתי, ואני ככוונה חוזר: הרוח העגומה הזאת שהתחילה בחרות, דבקה גם בחלק מאנשי תנועת העבודה, אם מתיישבים תמימים בגולן, אם אנשי פוליטיקה שנסחפו בזרם זה, הרואה באות הכתובה ובחוק המנוסח והמלוטש את התשובה על בעיות הזמן.

אך דעו לכם חברי מכל המפלגות: באותה מהירות שמחוקקים חוק, אפשר לבטלו. אותן ידיים המתורוממות למען חוק זה היום, יורמו למחיקתו מחר. אותו ראש ממשלה שהזמין לעצמו בית בנאות־סיני, הוא שמפנה את נאות־סיני. אותו מנחם בגין שהתפטר מממשלת האחדות הלאומית בשנת 1970 משום רמז לנסיגה מזערית שנכלל באחת מהצהרות הממשלה, הוא שנסוג היום מכל סנטימטר בסיני.

ואין לכם דבר פחות נחוץ, פחות משמעותי, פחות ציוני מאותו חוק אובל, שהעיר דובים מרבצם ומיקד בגולן את כל שימת הלב הבינ־לאומית. אך באיזו התלהבות נתקבל החוק הזה, וכמה דברי שבת ודברי הערצה נשפכו על ראש הממשלה בגלל העיתוי הגאוני: איך עשה מחטף מדיני מזהיר בשעה שהעולם היה שקוע בעניין פולין, איך ניצל הזדמנות פו. "אל תהלהל ביום מחר", אמר שלמה בן דוד מלך ישראל בספר משלי, "כי לא תדע מה ילד יום". ואכן אתם זרעם רוח, וכולנו קצרו סופה. ללא שום צורך נחתם בידי אירכינו נשק נגרנו, והם מנצלים אותו בעורמה ובשנאה, וידם עודנה נטויה.

אני יודע, יש מקרים שבהם על האומה לקום ולעשות את המוטל עליה גם אם העולם כולו נגדה, גם אם ירעשו אמות הסיפים, גם אם יתקבלו אלף ואתר גינויים. יצאנו למלחמת סיני, למלחמת ששת־הימים ולמבצע ליטני, ואולי נצא עוד למאבקים מדיניים וכבאיים, גם אם יסתער האו"ם עלינו בשצף קצף; אך כאן מדובר בצרכים מדיניים ולאומיים עליונים,

היו"ר מ' כהן־אבידב:
אני אוהב את פסוקי משלי, אבל הפסוק הזה אינו במקומו.

מיכאל בריזר (המערך):
בבקשה, בשמחה.

היו"ר מ' כהן־אבידב:
תודה רבה.

מיכאל בריזר (המערך):
אך מה עם הכלבים הנמים, כבוד השר שוטטק? הרי מישוה האין בהם כי יקומו ויעוטו עלינו. מישוה התגנב למאורתם עם מלמד הבקר, להסערים ולהקפיצים. האם על זה אין מדברים, אדוני השר? זה נושא אחר לחלוטין, חברי הכנסת, נושא שאי־אפשר להתעלם ממנו, אותו מלמד בקר מיותר, אותו להט לא נחוץ לקומם את אויבנו, נקרא "חוק הגולן", ועל כך אסור לשתוק. מי היה צריך את החוק הזה?

אומר ולא אכחש: אני רוצה שהגולן יישאר לנצח שלנו, ואני מאמין שהוא יישאר שלנו אם ננהג בו לפי חוק הזהב של הציונות ושל תנועת העבודה, אם נקבע עובדות בשטח, אם נשתמש בקרקע, אם נקים קיבוצים ומושבים וערים ומאחוזים צבאיים ונעלה יהודים על הרמה. הן אמר גיתא: "בראשית היה המעשה". המעשה חשוב יותר מכל חוק, מכל החלטה, מכל דקלרציה נבוכה. כפי שכתב נער בן עשרים ושמו דוד גרין לאביו כפלונסק בשנת 1906: "חשוב כעניי ייסוד מושבה חדשה בארץ־ישראל מאלפי אספות וקונגרסים. ישוב הארץ זוהי הציונות היחידה האמיתית, והשאר רק הונאת עצמנו, פטפוטי שווא וביילי זמן בעלמא".

האם מישוה הפריע לנו לעשות זאת לפני חקיקת חוק הגולן? יותר מכך — אומות רבות בעולם הסכימו בשתיקה להישארותנו בגולן, כי הכינו את חשיבותו לביטחוננו. מישוה ניסה להוריד אותנו משם? רק בימים אלה נתפרסמה איגרת של הנשיא פורד אל ראש הממשלה לשעבר יצחק רבין, וממנה מתברר, כי אכן הבינה ארצות־הברית שעלינו להישאר ברמת־הגולן. מישוה תבע מאתנו לפרק את קצרין ולהרוס את רמת־הגשמים ולסגת מעין־זיוון?

אך בשנים האחרונות חדרה רוח אחרת, רוח רעה, לתוך העם החכם הזה. לא עוד מעשים ועובדות בשטח, כי אם הצהרות והכרזות ודקלרציות חלולות. זו רוחה של התנועה הרביזיוניסטית, של חרות, שתמיד הצטיינה במלל ובנוסחאות וכשלה במעשים.

רוני מילוא (הליכוד):
ראה מה קרה ביהודה ובשומרון בזמן כהונתה של ממשלת הליכוד.

מיכאל בריזר (המערך):
והרוח העגומה הזאת דבקה גם בחלק מאנשי תנועת העבודה, אם מתיישבים תמימים בגולן ואם אנשי פוליטיקה, שנסחפו בזרם זה, הרואה באות הכתובה, בחוק המנוסח והמלוטש, את התשובה על בעיות הזמן.

מרדכי גור (המערך):
אדוני היושב־ראש, מותר לי לענות לחבר הכנסת רוני מילוא?

היו"ר מ' כהן־אבידב:
בבקשה.

חוכרת ט"ו, ישיבה נ"ו

— הודעת הממשלה על ההחלטה האנטי-ישראלית של עצרת האו"ם (דיון): מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת: הודעת הממשלה על ההחלטה האנטי-ישראלית של עצרת האו"ם: (דיון) —

גם אתם ומנהיגים חקפתם וביקרתם אותנו בשעות הקשות ביותר לישראל. לא אקרא את הרשימה הארוכה של ציטוטים שהכתינו מדברי ראש הממשלה מנחם בגין, שהצליף בממשלת ישראל בדברי ביקורת כשהיה ראש האופוזיציה. זו היתה זכותו ואף חובתו לבקר. איש לא כינה אותו בוגד ולא ציטט עיתונים בריטיים או צרפתיים כדי להוכיח את הנוק שגם בביקורת. אנו מדינה דמוקרטית, ועליכם להתרגל לחיות עם ביקורת.

לסיים אצטט רק קטע קצר מדברי ראש האופוזיציה כעבר, מר מנחם בגין, כלפי ממשלת המערך: "איך הגעתם לקלות דעת כזאת? הממשלה גילתה מידה רבה של קלות דעת. כולנו אומרים: אשרי העם שזכה לבנים כאלה, אך אי-אפשר לומר: אשרי העם שממשלה כזאת לור". בדברים האלה הסתער ראש האופוזיציה, מנחם בגין, על ממשלת ישראל בשעה הקשה ביותר שידעה המדינה, למחרת מלחמת יום הכיפורים — ימים שבהם נדרשו יותר מאי פעם אחדות לאומית והסכמה לאומית בישראל, אדוני שר החוץ.

הי"ר מ' שחל:
תודה רבה.

ג. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

1. החלטת ועדת הכנסת לרגל ביקורו של נשיא צרפת בישראל.
2. ההחלטה בדבר תיקון טעויות בחוק חוזה הביטוח, התשמ"א — 1981.
3. מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בעניין מי הכינרת.
4. הי"ר מ' שחל:
תודה.

ד. הודעת הממשלה על ההחלטה האנטי-ישראלית של עצרת האו"ם

(המשך הדיון)

חייבים לספוג את התוצאות של מה שעשינו כאן, של מה שעשתה הכנסת, של מה שעשתה הממשלה.

אעיר רק עוד הערה אחת. אין כמוני דוגל בציונות המעשית. אבל, הייתי מציע לאותם חברי הכנסת מהמערך, המדגישים את הציונות המעשית, לזכור ולשים לב לעובדה, שהציונות המעשית העיקרית היום בארץ הזאת היא של "גוש אמונים". חבר הכנסת מרדכי גור הזכיר פה קודם את העובדה, שלא אנשי חרות מיישבים את יהודה ושומרון וכו'. אם יש היום גוף המאמין בציונות מעשית, זהו "גוש אמונים". אז אני מקווה, שגם תתמכו בו.

שולמית אלוני (המערך):
בכוח הנשק וההגנה של הצבא, ולכן לא הרי זה כהרי זה.

יובל נאמן (התחיה):

מה אומר לך, חברת הכנסת שולמית אלוני? בתקופת הכחירות הופיעה אתי דניאלה וייס בהיותה בחודש התשיעי להריונה, והיתה נוסעת בעצמה בטנדר מקדומים כדי להופיע יחד אתי בדורס, ותחזרת באותו לילה לקדומים. היא לא עשתה

בציוויים של שלום האומה ושלום אורחיה. חוק הגולן איננו כזה.

דוד שיפמן (הליכוד):

מבחנים כהבחנות שלך באו"ם?

מיכאל בריזהר (המערך):

ואל תקומו ותזעקו נגדנו, חברי הליכוד, שאנו מקלקלים את השורה — — —

דוד שיפמן (הליכוד):

הי"ר מ' כהן-אבידב:

חבר הכנסת שיפמן, אתה רשום לרשות הריבור. תוכל לענות לו מחר או בנאום שלך.

מיכאל בריזהר (המערך):

אשיב לחבר הכנסת שיפמן בדברים האלה: אל תקומו ואל תזעקו נגדנו שאנו מקלקלים את השורה ואין אנו זועקים כמותכם נגד החלטת האו"ם. נגד החלטת האו"ם אנחנו עומדים כלנו יחד. אין זה מוריד מהביקורת על אותו מעשה חפז ולא חכם שנעשה ב-13 בדצמבר.

הי"ר מ' שחל:

הודעה למשנה למזכיר הכנסת.

משנה למזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

1. שתי הצעות החלטה מטעם ועדת הכנסת בעניין ערעוריהם של הר"ר עורד קריב ומר שמואל גוטנזג על תוצאות הבחירות לכנסת העשירית.

הי"ר מ' שחל:

רשות הריבור לחבר הכנסת יובל נאמן, ואחריו — לחברת הכנסת שולמית אלוני.

יובל נאמן (התחיה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו עוסקים כאן בשני נושאים במשולב: באו"ם, אבל גם בחוק הגולן, וחשוב אולי שחברי הכנסת שיש להם ספקות ישמעו ואולי ישתכנעו בחיוביותו של חוק זה.

אני טוען שאת חוק הגולן היה כדאי להעביר אפילו היינו סופגים סנקציות ונזיקים מהאו"ם וגם הרבה יותר מזה. חבר הכנסת בריזהר, היסוד לעניין הוא בכך, שהציונות המעשית נגמרה ברגע שהכנסת הזאת אישרה לממשלה, שהגישה לה את הסכמי קמפ-דייוויד, הסכמים שהראו שהציונות המדינית יכולה למהוק עם מחק נקי גם עובדות התיישבותיות. באותו יום גמרה הציונות המעשית את מעשיה כמי שקובע את גבולות המדינה. הלוואי שהדבר הזה לא היה קורה, אבל, לצערנו, מאותו יום, ההצבעה כאן באולם קובעת משום-מה את גבולות המדינה, ולא העובדות כשטח. זהו לקח נורא, אבל אנחנו

ה"ווישינגטון פוסט", את המסר. לגבי נכונות של אנשים לעלות ולהתיישב שם ולגבי המורל במקום — אין כל ספק שהחוק הזה עשה גדולות.

לשאלת האו"ם ומה שמתרחש מסביבנו בעולם: יש דברים שלמענם — תמיד צריך לשקול — שווים גם כל הגינויים, הנזיפות וכל מה שמתרחש שם. אנכי חלק מאמינותנו בעולם כגורם רציני נוכח מקבץ, שידרע שאם, למשל, אנחנו חוששים שהכור בכנרת מהווה סכנה מבחינתנו, אנחנו מעזים להשמיד אותו על אף הקהילייה הבין-לאומית, וכאותה מידה הנכונות שלנו לספק גלויות את הגולן הוסיפה לנו גם כן — עם כל הגינוי הפוליטי — ממד אחר, מבחינת "החכמה" של אנטבה ושל הכור בכנרת הם גם החכמה שאומרים לגבי הגולן מה שהם חושבים לעשות.

עכשיו, לאו"ם עצמו. כן-גוריון אמר: "או"ם — שמום". יש גם או"ם ובו השגריר כלום, וצריך לברך אותו על הדרך שבה הוא פועל שם. אני רוצה להציע לחברי הכנסת להביא בחשבון, שהיום האו"ם הוא זיהום של מצפון העולם. מה ששם מתרחש — מה שתואר פה עלידי אחרים לגבי קמפוצ'יה, שאיש אינו מדבר על שני המיליונים שנמכחים שם, ובנו עוסקים כל הזמן, אם פטרול אחד עובר את גבול הלבנון זה מעסיק את האו"ם באופן שוטף ורק בנושא זה מתעסקים — היום האו"ם הוא זיהום מבחינה זאת.

אני רוצה להציע לממשלת ישראל לארגן מסע בארצות-הברית בכלל, אבל בפרט אצל יהדות ארצות-הברית. היום ההרכב של הוועדים למען האו"ם בכל עיר אמריקנית הוא כמעט כולו יהודי. היהודים הם הקוסמופוליטים המתפעלים מהאו"ם ומתפקידו למען שלום העולם ומצפון העולם. אני מציע שייעשה מסע שיביא לידי כך שהוועדים יתפטרו, שתתחיל להיווצר בדעת הקהל האמריקנית גם מודעות לצד הזה של האו"ם. זה במיוחד נורו היום במשטר שאין לו את המחויבות של גיימי קרטור ואנג'ל לחור אחר העולם השלישי. זו הצעתו כתגובה על מה שקרה באו"ם.

היור"מ שחל:

תודה לחבר הכנסת יובל נאמן. רשות הדיבור לחברת הכנסת שולמית אלוני, ואחריה — לחבר הכנסת דניאל רחוליו.

שולמית אלוני (המערך):

איתי יושב-ראש, חברי הכנסת. עלי להודות שאני מכינה את חבר הכנסת יובל נאמן. הוא בעד סיפוח, הוא בעד "צפצוף" על חוקים בין-לאומיים, הסכמים בין-לאומיים וגבולות בין-לאומיים — והוא אינו מצפה שיאבדו אותו בשל כך. כשכילי האו"ם הוא זיהום, ההחלטות הן כמו שהן, לנו יש דרך, לנו יש קו — והוא עומד בשל.

מה שלא מובן לי הוא כעסה של ממשלת ישראל על התגובה של האו"ם, מפני שהממשלה רוצה שהאו"ם והעצרת יאהבו אותה. שני הדברים האלה אינם הולכים יחד. אם כי אני מסכימה, אדוני שר החוץ, להגדרת שלך, שהחלטת העצרת אינה מחייבת. לא שהיא לא קיימת, על הנייר היא קיימת. חבר הכנסת אבא אבן נוהג היה לומר בהרצאות שלו, שהעצרת הכללית עם הרוב שהיה יכולה להחליט, שכדור הארץ הוא שטוח והירח הוא מרובע. זה נכון. ההשפעות של ההכרזות האלה הן בדיוק כהשפעת הצהרה כזאת והחלטה כזאת על כדור הארץ ועל הירח. אין בהן כדי לשנות ולא כלום לגבי מדינת ישראל.

עם זאת אינני ממליצה שאנחנו נהיה אלה שנהרוס את האו"ם, מפני שנוסף על העצרת יש כמה דברים נוספים

את זה בשמירת הצבא ולא תחת ההגנה לא של צה"ל ולא של מישור אחר.

אלעזר גרנות (המערך):

שולמית אלוני (המערך):

יובל נאמן (התחיה):

מבחינת הביטחון ביהודה ובשומרון, בגלל קיומם של המתיישבים האלה גם את יכולה לנסוע היום שם. לא צה"ל יוצר את הרגשת הביטחון. אלא עצם העובדה שיהודים נוסעים על הכבישים הללו.

עכשיו ניכנס לפרשת חוק הגולן. בעולם המדיני יש מונח "ציפייה". כאשר יוצרים ציפיות. קשה מאוד שלא למלא אותן או להיחלץ מהן. דוגמה בולטת היא המצב של הנסיגה מסיני כיום. העולם מצפה מאתנו לכך שניסוג מפני שיצרנו, על-ידי הצבעה ודברים אחרים, ציפייה מסוימת. אנכי, כשנרצח סאדאת, כל העולם ציפה שרווקא נעכב את הנסיגה, כי זה היה הדבר המובן. כל אחר שאל: האם ישראל תמשיך או שאל: לא תמשיך? זה היה החשש הגדול, מפני שהיה מובן מאליו שכאשר קורה דבר כזה, מנצלים קודם כול את העובדה שיש שלבים, ועושים שוב "חושבים". את זה לא עשינו. יש ציפיות. יש ראשי ממשלה, היתה ראש ממשלה, גולדה, שהיתה מסוגלת גם לאכזב ציפיות. יש Robustness, יש מוצקות בפיסיקה, מוצקות מסוימת שמאפשרת גם לבטל ו"לצפצף" מהבחינה הזאת על כל מה שהסביבה מצפה ממך, אבל זה באמת מקרה נדיר. גם גולדה ויתרה כעניין קוניטרה, כאשר דיין ויתר כעניין קוניטרה, ואחרים — על אחת כמה וכמה. אזכיר לכם שכאשר אמרו "לא" לקסינג'ה, במאס 1975, הוא הסביר שלמעשה דבריו של ראש הממשלה דאז, יצחק רבין, הולחנו שולל — "They misled". הוא אמר כאנגלית — ויצרו ציפיות אצל נשיא ארצות-הברית ואצל כולם. שאנחנו נהיה מוכנים לוותר כעניין זה.

כאשר העברנו את חוק הגולן, ה"ווישינגטון פוסט" כתב מאמר מערכת. היה זה תענוג לקרוא את מאמר המערכת הזה. כי הם הבינו בדיוק את המסר. זה היה מאמר מלא כעס על ישראל, והכותרת היתה: "ישראל חוזרת בה — Goes back on a Pledge" — והתחייבות שלה. היום הבינו שאנחנו בעצם התחייבנו לעזוב את הגולן — אם מישור יכול להצביע בעד הורדת 6,000 מתיישבים מסיני. הוא יכול להוריד גם 7,000 מתיישבים מהגולן, ואת זה הם הבינו מצוין. היה ברור שזאת הציפייה שלהם. מתוך זה תפס עכשיו ה"ווישינגטון פוסט", שישראל חזרה בה כעניין זה, כי בעצם המשמעות של חוק הגולן, היתה שאנחנו אמרנו: סליחה, טעינו, אנחנו חוזרים בנו כעניין זה. אין בכלל אוטומטיות. אין גם מה שאמר משה דיין ורעוט פה על-ידי חבר הכנסת יולנר — ב"ד באפריל 1979, שהגולן הוא שטח בריבונות סורית, זאת היו מוכרחים לתקן. החוק שהעברנו כאן ברוב של 61 נגד 22 גמר את הציפייה הזאת. לכן הם כועסים, וטוב שהם כועסים כעניין זה.

לשאלה האם ההתיישבות בגולן חשובה או לא — שמעתי פה דברים של חברי הכנסת. חבר הכנסת שטייטש שאל, האם להתיישבות בגולן נוסף משהו בעקבות החוק. שאלו את הוויכוחים שם אם לא הוסיפה להם העובדה הזאת, ובמקום שהיו מכשול לשלום ושגורל ימית יהיה גורלם, האם אין להם היום ביטחון אחר, כאשר הם יושבים שם היום לא באותו מצב של פילגש שבכלל אין לה מעמד מוכר. גם הם הבינו, כמו

הכביה שלנו היא, והממשלה חייבת להחליט לגביה, מה הם הדברים שהם כתחום קיומנו, כי דמו של איש אדם פחות מדמנו. עליה להחליט מה הם הדברים שבתחום קיומה ומה הם הדברים במקומות שהיא רוצה לספח באופן קולוניאלי מכוח כיבוש בניגוד לחוקים בין-לאומיים. אמרתי, גאולה, לשיטתך את צודקת, אדמה חשובה לך יותר משלוש. לי — לא. הארמה — ארץ-ישראל השלמה.

גאולה כהן (התחיה):
השמים שמעליהם גם חשובים.

שולמית אלזי (המערך):
אני מאמינה שבשלוש את יכולה לעבור גבולות.

גאולה כהן (התחיה):
מה דעתך על ירושלים, לשיטתך, מבחינה ביטחונית?

שרה דורון (הליכוד):
זאת שאלה טובה.

שולמית אלזי (המערך):
לא הרי ירושלים כהרי החטיפה והגנבה והשוד שנעשים בחבורון, והעורמה שבה הושיכו אנשים בשילה תחת הכותרת של אדמה ארכיאולוגית. לא הרי זה כהרי זה. מפני שלפי שיטתך, אוס-נהריים היא גם כן חלק.

יקטור שמיטוב (המערך):

גאולה כהן (התחיה):
כעניי זה אותו דבר. כעניי כל ארץ-ישראל זה אותו דבר. לשיטתה של שולמית, שהיא אומרת מה שחשוב לכיטחוננו, שאלתי לגבי ירושלים, ומשולמית אני רוצה תשובה.

שולמית אלזי (המערך):
הנושא של ירושלים הוא חלק של כיטחוננו ושל ריבונותנו. יש עוד כמה דונמים, שאינני רוצה שילדים ייהרגו בגינם. יש עוד כמה דונמים, שהם שווים לי בשלום, על-מנת שתוכלי לבקר במערת המכפלה בדרכים של שלום ולא על חשבון מלחמה. אבל, גאולה, לשיטתך, אין בינינו ויכות. לשיטתך, את אומרת: אני רוצה לספח, והאו"ם זה או"ם, ומה שחושבות אומות העולם שווה כקליפת השום. לשיטתה של הממשלה היא אומרת: מצד אחד היא מגנה את האומות המגנות אותה על כך שהיא מפירה חוקים בין-לאומיים. היא מגנה את האומות על כך שאין הן מסכימות שהיא תצפצף על ההכרזות של האו"ם, על הסכמים, על יחסים בין מדינות, כאשר היא עושה דברים לצורך התגרות. ומצד שני הרי מה שעשתה הממשלה כעניין חוק הגולן, בדרך שהיא עשתה זאת, היה התגרות מובהקת, ומה שנעשה באו"ם היה למעשה צפוי. הכביה היא לבדוק את עצמנו כיצד אנחנו רוצים לקיים יחסים עם המדינות ומה אנחנו רוצים להשיג. יכול להיות שהממשלה רוצה להשיג, גאולה כהן, בדיוק מה שאחר רוצה להשיג: להקים פה מדינה דו-לאומית, או לגרש עם אחד או לשעבר אותו ולהקים פה דרום-אפריקה. אני אינני רוצה את זה, לא מדינה דו-לאומית ולא להרוג עם אחד וגם לא דרום-אפריקה. על כן אין לי דרך אחרת אלא ללכת לפשרה, ולהכיר בזכותם של העמים האחרים ובגבולות של העמים האחרים בכפוף לנושא אחד ברור, והוא הנושא הקיומי-הביטחוני, ולא מספר הדונמים הנוספים או הטלת חוק לצורך הכרה שאין בה כדי לשנות דבר אלא להתגרות ולגרות את העולם כולו.

דוד שיפמן (הליכוד):
שולמית אלזי, רמת-הגולן, לרידך, הקטע הזה שהחלנו

שעשויים להפריע ולפגוע בנו, ומה שיש באו"ם אין בכנסת ובממשלה הזאת. באו"ם אי-אפשר לפגוע במדינה, ולוא גם הקטנה ביותר, שלא בדרכים מקובלות עם סייגים ועם מכשולים. יש הגנה לכל מדינה, לא כהצהרות. כאן הממשלה והכנסת, באופן שרירותי, יכולות להעניק זכויות ולשלול זכויות, לשנות חוקים, לספח וכיוצא באלה. כך נתקבל החוק הזה, שבא להרגיז קרובים ורחוקים בשם שאיפות שלא באו לתת דבר וחצי דבר אלא הכרזה נוספת, חוך התגרות גם במדינות קרובות.

כאן חבר הכנסת יובל נאמן ואחרים ואמרו: אבל זה למען ההתיישבות. נעשה פה העול הגדול של השוואת ההתיישבות שהיתה בחקופה שלפני קום המדינה ובחקופת המדינה בשטח הריבוני שלנו וההתיישבות הנעשית בשטח שמבחינת החוק, כמוגדר בחוק, היא בשטחים מוחזקים על-ידי הצבא, דהיינו, שטחים שהם שטחי כיבוש מבחינת החוק — וכך זה כתוב בחוקי מדינת ישראל, מוחזקים תחת ממשל צבאי — — —

חנן פורת (התחיה):
לכן בא החוק של הריבונות על הגולן — כדי לשנות זאת.

שולמית אלזי (המערך):
כן, אבל זהו למעשה סיפוח. ובכן, אתה עושה כך. אתה רוצה לעשות זאת גם כגדה, ביהודה ובשומרון. נכון, אנחנו צריכים להחליט, האם יצאנו עם צבא-ההגנה לישראל להפוך אותו לצבא כיבוש, האם אנחנו רוצים לספח — — —

חנן פורת (התחיה):
צבא שחורו של ארץ-ישראל.

שולמית אלזי (המערך):
זאת אינה ארץ-ישראל מבחינת החוק הבין-לאומי, אלא סוריה. עד היום הזה הכרנו שזה שטח סורי. אתה צריך להחליט — — —

גאולה כהן (התחיה):
ממתי זה הפך להיות סוריה לפי החוק הבין-לאומי? האם את יודעת את השנה?

שולמית אלזי (המערך):
זה הפך להיות סוריה בשעה שנקבעו הגבולות הבין-לאומיים עם פירוק הממלכה העות'מנית, כאשר נקבעו גם גבולות פלשתינה-א"י.

חנן פורת (התחיה):
גבולות משתנים.

יקטור שמיטוב (המערך):
זה יכול להשתנות במשאומתן ובחווה שלום.

שולמית אלזי (המערך):
אדוני היושב-ראש, — — —

גאולה כהן (התחיה):

שולמית אלזי (המערך):
יש הכדל עצום בין אחיה הנעשית לצורכי כיטחון ובין אחיה הנעשית בשם כל ארץ-ישראל, כי היא ניתנה לנו עם תפיסה קולוניאליסטית ולא ביטחונית. החברים שלך שיושבים היום ומפגינים בימית אינם דואגים לביטחון, כי אילו דאגו לביטחון היו מפגינים ליד שדות התעופה, שמבחינה ביטחונית חשובים לנו יותר.

כאלה שהצביעו נגד ההחלטה — מבין שמי שבאים למסדרונות של האו"ם חוזרים הביתה עם הנגיפים. ולכן לא "או"ם-שמום". לכן אנו בצרה בעניין הזה. לא משום שאנחנו צריכים לממש שיתוף את ההחלטה אלא משום שההחלטות האלה יש השלכות על עצם קיומנו.

לפעמים מרוב מלל שוכחים את המלים של ההחלטות — והרשו לי, חברי הכנסת, לקרוא שני סעיפים של החלטת האו"ם: "העצרת קוראת גם לכל המדינות החברות באו"ם להפסיק ללא דיחוי, כאורח אינדיבידואלי וקולקטיבי, את כל העסקים עם ישראל, כדי לבודד אותה לחלוטין בכל המישורים. העצרת קוראת למדינות שאינן חברות באו"ם לנהוג בהתאם להוראות החלטה זו".

רבתי חברי הכנסת, אנו נמצאים במסגרת המערכה על קיומנו. עם כל הוירכוחים הקיימים בינינו. בקשר לכך ברצוני להעיר, שאם אנו בוחנים את מבנה המשרדים של המדינות שתמכו בהחלטת האו"ם, כאתח מהבעיות של עולמנו שבה הישות הדמוקרטית היא כמיעוט — ושמעתי פעם מחבר הכנסת אבא אבן שהוא עשה חשבון שרק 36 מדינות מתוך יותר מ-150 מדינות בעולם הן דמוקרטיות — בהכרח אנו מניעים למסקנה, שמי שתמך בהחלטות אלה הן מדינות לא דמוקרטיות. זהו גם חלק מהמאבק נגד הדמוקרטיה.

אבל כאן אני צריך להגיד לעמיתי מהקואליציה: דמוקרטיה מוגדרת לא כמדינה שיש בה פרלמנט. ככל המדינות יש פרלמנטים בצורה זו או זו, מין בתי נציגים. דמוקרטיה נבחנת בכך שיש, בצורה ממוסדת, אופוזיציה עם זכות ביקורת. כל ניסיון לומר במדינת ישראל הדמוקרטיה, שכאשר אנו מתייצבים נגד החלטות האו"ם אסור לנו למתוח ביקורת על מדיניות ממשלתנו, הוא, לדעתי, כריתת הענף שאנו יושבים עליו ונתינת יד לאותן מדינות אשר הפיקו את החלטת העצרת הזאת. לכן מותר, צריך וחובה לבקר במקום שהביקורת ראויה, רק אז אפשר באמונה, בכבוד הדדי, בכבוד של ביקורת הרדית, לצאת למערכה נגד האו"ם. ביקורת איננה בגדר של מתן לגיטימציה לאו"ם לקבל החלטות כאלה. ביקורת היא זעקה של האופוזיציה לא עבר הממשלה לנהוג בדרך ראויה, בדרך אחראית — ואין זה סוד שאיננו בטוחים בשיקול הרעת האחראי של ממשלת ישראל בענייני מדיניות.

חברי הכנסת, שום משטר — אם נכחן את ההיסטוריה — לא החזיק מעמד כאשר האנטישמיות הפכה להיות כלי במאבק שלו. זה יקרה גם למשטרים המשתמשים בכלים אנטישמיים מודרניים במאבק נגד קיומה של מדינת ישראל. הנה היא, שהפקה של החלטה כזאת של האו"ם היא סיכון לקיומה של האו"ם. לא רק שאין לגיטימציה לאו"ם להיאבק לשלום, אלא יש כאן סכנה לעולם אשר ללא שלום נזון לכליה.

חברי הכנסת, עם כל הביקורת שיש לנו על מדיניותה של ממשלת ישראל, ביקורת שנחזור ונאמר אותה — ובדיונים כדברים נפרט אותה — אנו, ללא ספק, אומרים אותם דברים כאשר אנו מתייחסים להחלטה חסרת-התקדים לא רק כלפי מדינת ישראל, אלא חסרת תקדים באו"ם לגבי מדינה חברה. החלטה כזאת יכולה לשים לאל את האו"ם ולסכן את העולם.

הי"ד מ' שחל:

רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים הרצוג, ואחריו — לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין, אחרון הנואמים בדיון כעבר זה.

צחק רבין (המעריך):

האם תתקיים הצרכ ההצבעה?

עליו את החוק הוא קיומי-ביטחוני או שאת רוצה להחזיר אותו?

שולמית אלוני (המעריך):

אני חושבת שהוא נתון למשא-ומתן עם סוריה ללא שום תנאים מוקדמים, ולכן אין צורך בסיפוח.

יקטור שטייט (המעריך):

אני מפנה אותך למצע המערך בעניין זה. נאמרים שם דברים ברורים.

דוד שיפמן (הליכוד):

אבל היא אמרה שיש להחזיר.

שולמית אלוני (המעריך):

לא אמרתי שיש להחזיר. אמרתי שיש לנהל משא-ומתן על הכל. אני מקווה שמי שינהל את המשא-ומתן לשלום עם סוריה על הגולן יעשה את זה בחוכמה רבה יותר ובהתחשבות גדולה יותר ובעיקשת אמיתית יותר — כאיש אדמה וכאיש תנועת העבודה וכאיש שמכיר את השטח ויודע גם איפה נמצא כל מקום — וטוב יותר מאשר מי שעשה את ההסכם שנעשה בקמפ-דייוויד. אני אומנם הצבעתי בעדו, אבל הבנת את הדבר.

הי"ד מ' שחל:

רשות הדיבור לחבר הכנסת דניאל רוזנבלום, ואחריו —

לחבר הכנסת חיים הרצוג.

דניאל רוזנבלום (המעריך):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני אינני מתכוון לדבר על חוק הגולן. אני הצבעתי בעדו, ואף שיש לי ביקורת על הדרך שבה הוא הועבר בכנסת, אני חושב שהוא חוק נכון. אינני מתכוון לפתוח היום או להשתתף בדיון מדיני לגבי הצורך של ישראל לשבת בחלקים של יהודה ושומרון ולוותר על חלקים אחרים של יהודה ושומרון. אני נקראתי כאן לדבר על האו"ם, ואני חושב, שעם כל הביקורת כאיש אופוזיציה וכאיש תנועת העבודה שיש לי על הממשלה ועל דרכה, מן הראוי שייאמרו מכל צרי הבית בדברים אחדים על האו"ם.

הרשו לי, חברי הכנסת, לומר משהו בתחום החזויה האישית על המפגש שלי עם האו"ם. באתי להיות חבר במשלחת של האו"ם בכנסת הקודמת, וחוויתי אז כליד הארץ בפעם הראשונה בחיי כחזויה טראומטית את החזויה של האנטישמיות.

חברי הכנסת, האו"ם הפך וממשיך להיות כלי המשחק האנטישמי המודרני הבין-לאומי המונהג על-ידי בריט-המערצות. משתתפות בו גם רבות מארצות ערב במסגרת תפיסת הגייהאד המודרנית. שתכליתה, לחסל את מדינת ישראל. על כן, חברי הכנסת, לא גרסתי אז ואינני גורס היום שהאו"ם הוא "שמום". האו"ם הוא זירה שבה במשך כמה חודשים בשנה מעבר לשייב של המשלחות הקבוצות, מתרכזות ומתמקדות דיפלומטיה בין-לאומית: באים שרים, חברי פרלמנטים, דיפלומטים מאומות וממדינות שונות. הם אינם יודעים להצביע על המפה איפה נמצאת מדינת ישראל, אבל הם לומדים שם את השיעור בצורה אינטנסיבית מאוד, כשהוא מונחה על-ידי שליחים של אש"ף, היושבים כמזונני האו"ם ובמסדרונותיו ומלמדים את תורת ההכחדה של מדינת ישראל, וכל האמצעים כשרים לכך. זה משפיע, זה משפיע על ידיות. כל מי שחווה את החוויה של דיבור עם חברי פרלמנטים — ואת חברי הפרלמנטים לא שולחות בריט-המערצות, פולין, צ'כוסלובקיה, מצרים או סוריה, אלא שולחות הולנד, גרמק, נורבגיה ושכניה, ידידות שלנו, כאלה שלא הצביעו כעד ההחלטה,

את עמדתן לרעה. מאידך גיסא, 7 מדינות שינו את הצבעתן לטובה. הכוללת שבהן היא מצרים, אך גם פורטוגל, שעברה מהצבעה נגד הציונות להצבעה נגד ההחלטה הפעם, ויפן שעברה מהימנעות ב-1975 להצבעה נגד הפעם. אך הסך הכול חייב לעודד דאגה.

אין אנו חיים בחלל. הדיון מוכיח עד כמה אנו תלויים מבחינה פוליטית בארצות-הברית. ככל שההתקפה באו"ם גוברת, כן תלויים אנו יותר ויותר בהרמת יד אמריקנית. היד האמריקנית הזאת היא הגורם היחיד בעולם העומד בינינו לבין סנקציות. הרשו לי להזכיר לבית, כי למרות היחסים החקיקים הקיימים בינינו לבין דרום-אפריקה, נאלצה הממשלה הזאת להודיע לאו"ם, כי היא חקיקה אמברגו נשק נגד דרום-אפריקה לאחר החלטה על כך במועצת הביטחון. ממשלה זו, בדמותו של שר החוץ הקודם, היתה היחידה אשר ראתה לנחוץ לבשר על כך פעמים בכתב. הפעם אחת לא היה די.

אויבי ישראל אורכים לנו בכל מקום, גם באו"ם. ולכן שומה עלינו לכלכל את מעשינו בתבונה ולא להיכנס למארכים אשר אויבנו טומנים לנו. לא היה צורך ליצור מצבים המביאים למבחן כזה, כאשר שום אינטרס פנימי שלנו לא עמד בסכנה. לו בחנה הממשלה את הבעיות העומדות בפנינו כיסודיות בטרם מעשה, יכלה להבחין במבחני כוח אפשריים שאנו שווים להתמודד אתם בעתיד הקרוב. לשם כך נחוץ בסיס פוליטי איתן. בכך שיצרנו הזדמנות לאויבנו להפעיל את המכשש באו"ם, יצרנו מצב המצר את צעדינו האפשריים בהקשר של אינטרסים ישראליים חיוניים בעתיד. לא רק שנכנסנו לוויכוח בין-לאומי מיותר, אלא ייתכן שהחלשנו את מעמדנו הבין-לאומי בורכוכים חיוניים אשר ייתכן שנצטרך להתמודד אתם בעתיד הקרוב.

אין לי כל ספק, כי על האו"ם, שאת החלטתו אנו דוחים כשאת נפש, נתגבר. השאלה היא, האם נוכל להתגבר על מעשינו אנו, המוכיחים כי אין הכלל "סוף מעשה במחשבה תחילה" נר לרגלנו. תודה.

היו"ר מ' שחל:

תודה לחבר הכנסת חיים הרצוג. רשות הדיבור לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חושב כחברי כנסת רבים וכישראלים רבים, ואין אני בודד בהבעת שאט-הנפש של כולנו מהחלטתה של העצרת הכללית. אומנם כבר הורגלנו בהחלטות אנטי-ישראליות, אנטי-ציוניות, צבועות, נפשעות ונרשעות, אבל דומה שהחלטה זו עלתה על כולן, וכאשר מביאים בחשבון, שהרוב הגדול של המדינות שהצביעו נגדנו הן מדינות שלא ידעו זה שנים רבות או מעולם טעמו של משטר דמוקרטי. אפשר כהחלט לומר, כי החלטות העצרת הכללית הופכות יותר ויותר לביטוי של פורנוגרפיה פוליטית, אולי ברוב הרחוב שבו שוכן בקצה האחד בניין האו"ם, רחוב ה-42 בניו-יורק.

אני חושב שנכון לומר, כי כל החלטה נגד ישראל יהיה לה רוב בעצרת, אם יתמכו בה הצמרת-חמד של הליגה הערבית והגוש הקומוניסטי. אני רוצה לצטט כעניין זה את דבריו של חבר הכנסת אבא אבן, שאם תציע הליגה הערבית הצעת החלטה הקובעת, שהעולם הוא שרות, גם החלטה זו תתקבל ברוב בעצרת הכללית של האומות המאוחדות.

אבא אבן (המערך):

ולמרות זה העולם יישאר עגול.

היו"ר מ' שחל:

לא. נרשמו לדיון נואמים נוספים, והם ינאמו, כנראה, מחר. מחר נסיים את הדיון.

חיים הרצוג (המערך):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, דובר רבות בדיון זה על אופיו של ארגון האומות המאוחדות, בעיקר בכל הנוגע ליחסו כלפי מדינת ישראל והסכסוך באזורנו, ואין צורך להרבות דברים בנדון. די להבחין רק בדרך הטרגית שבה עסק האו"ם בבעיה הכוללת של המזרח התיכון.

אסור לנו, כישראלים או כיהודים, להיות כאשליות באשר לאו"ם או באשר לעולם הזה. עולם שבו התרחש מה שהתרחש בקמבודיה, בלבנון, באנגולה, עולם שבו מתרחש מה שמתרחש באפגניסטן, בלוב ובעירק, בלוב צפוני של מחאה, אסור שיהיו לנו עצמנו אשליות לגבינו. המחזה של עריצים המגנים עריצות, של גזענים המוחים נגד גזענות, ושל חברי הוועדה לזכויות האזרח המפירים את זכויות האזרח של חושביהם שלהם, הרגל אותנו לעולם שבו דיבורים דרופופיים הפכו להיות פקודת היום.

אכן, מניסיונונו אנו יודעים, שאין זהות חזקה יותר מזאת של המדינות המכונות בלתי-מזדהות. אם מדינה כלשהי נושאת את התואר "סוציאליסטית" בשמה, אנו יודעים שאין דבר בעולם הרחוק יותר מעקרונות הסוציאליזם האמיתי במשטר באותה מדינה. אם מדינה נקראת הרפובליקה העממית, אנו יכולים להיות בטוחים שלעם של אותה מדינה יש חלק ועיר מאור, אם ככלל, בבחירת ממשלתו. — הרפובליקה הדמוקרטית העממית של ח'ימן תעיד. אם מדינה נושאת את התואר "דמוקרטיה", אי הקשר שלה לדמוקרטיה הוא מקרי כלכך — ותעיד הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית. השאלה היא עד כמה מוכן העולם החופשי להתמודד עם ההתפתחות האורזולית האיומה, שתכרסם ביסודותיהן של החברות החופשיות שעל פני כדור הארץ, תדחף את העולם לעבר אפלת הטוטליטריות ותמיט טרגדיה איומה על האנושות.

אך, חברי הכנסת, אל נא נזלול כאו"ם או במה שקרה בו. כי הוא, ביסודו של דבר, מייצג את מדינות העולם שאנו חיים בו כמדינה, והיחסים כלפינו שם הם פונקציה של מעמדנו הבין-לאומי. לכן יש להתייחס ברצינות ובכובד ראש למספרי ההצבעה.

אני זוכר, לאחר ההצבעה על הציונות, אמר יגאל אלון, זיכרונו לברכה, שההצבעה כלשעצמה איננה מפריעה לו, מה שמפריע לו הוא שמאות מיליונים של ילדים בעולם יגדלו באמונה, שהחלטה היא אכן נכונה.

ב-1975 היו לי הזכות והכבוד לייצג את ישראל באו"ם כעת המאבק המתמשך על הצעת ההחלטה הזדונית, המשווה את הציונות עם גזענות. אנו נבחנו את ההצבעה זו, עת כמחצית האו"ם, שבכללה רוב גדול ביכשת דרום אמריקה ובמחצית יבשת אפריקה, סירכו לגנות את הציונות, ונשווה אותה עם המספרים היום, הרי שתמונת הכרסום שחל במעמדנו הבין-לאומי הוא ממש מדהים. אם נשווה את ההצבעות או עם ההצבעה הפעם — שתי הצעות ההחלטה היו מיועדות למטרה אחת. דה-ליגיטימציה של ישראל בהכנת הקרקע הפוליטית לקראת השמדתה — נגלה, כי 29 מדינות שינו את הצבעתן לרעה, מהן 12 מדינות באפריקה, 12 בדרום אמריקה, 3 באסיה, ו-2 באירופה. שתי מדינות שהצביעו אז נגד ההצעה שמגנה את הציונות, חוץ-ההשנה וניקרגואה. הצביעו הפעם לטובת ההחלטה הזדונית שהתקבלה. באירופה, יוון ואוסטריה שינו

אוהה משענת מדינית שיש לנו, אני חוזר על כך גם בהזדמנות זו.

חבר הכנסת רוזוול דובר על הנגיף שבו נדבקים חברי פרלמנטים ממדינות מערביות, כאשר הם נתונים וחשופים להשפעת אש"ף והתועמלנים הערבים. ואני רוצה לומר לעצמנו, לכולנו, שיש לנו בעיה אמיתית כעניין הזה. זה לא עניין של יעילות תעמולה. אדוני שר החוץ, זה עניין של המושגים היסודיים ביותר המקובלים על עמי המערב. שאנחנו ניוונו ונבנינו מהם בעבר. אינך יכול להסביר למדינאי מערבי את ההבדל הקיים בין אדם לאדם ובין עם לעם באותה טריטוריה מבחינת זכויות משפטיות ופוליטיות. טובי התועמלנים לא יעשו זאת ואלו חוכרות הסברה לא ישכילו לבצע משימה בלתי-אפשרית זו. ואנחנו צריכים לדעת, שבהמשך המצב הקיים הזה אנחנו נוטלים על עצמנו את הנטל של אספקת נשק לאויבנו. זה לא עניין של יעילות ההסברה הישראלית. כשכובע שעבר התארכה בבניין זה משלחת של יו"רים מהפרלמנט ההולנדי. בשום פנים ואופן לא הצליחו, לא דוברי האופוזיציה ולא דוברי הקואליציה, להסביר להם את המצב הזה של הבדל בין עם לעם ובין אדם לאדם באותה טריטוריה תחת אותו שלטון.

יש לנו בעיה אמיתית נוספת לגבי העולם השלישי, ואני מודה ומתוודה שאיני יודע כיצד פותרים אותה, אבל אני יודע כיצד אין מחמירים אותה. אנחנו נתפסים בעיני מדינות העולם השלישי הבלתי-מזדהה, המדינות שהיו בעבר חלק מהאימפריות הקולוניאליסטיות של מדינות המערב, כחלק מהעולם שנגדנו היה התקוממו. את שאין זה נכון. אף שהאגדה והשמצה וסילוף מוחלט להשוות בינינו לבין דרום-אפריקה: אף שאנחנו יודעים את האמת לאמיתה, שישראל היא יוצאת כל הגליות, גם הגליות של אפריקה ושל אסיה, ושאינו דבר זר לנו ויתור ממבחן צבע העור; למרות כל הדברים האלה, למרות כל המפעלים המפגזרים של הצרכנות השיתופית, של ההתיישבות השיתופית ושל ההסתדרות הכללית — למרות כל זאת יש לנו בעיה אמיתית, והיא נובעת, בין השאר, מהמצוינות שנוצרה לאחר מלחמת ששת הימים. לא תמיד זה היה כך. זמן קצר לפני מלחמת יום הכיפורים ביקר בישראל משלחת של ארבעה ראשי ממשלה ונשיאים ממדינות אפריקה, מראשי העולם השלישי הבלתי-מזדהה, וצריך לזכור זאת. אבל אנחנו אמרנו "לא" נחוש ומוחלט לכל הדברים שבשביבים הם עניין של חיים ומוות. וזה השקפת העולם שלהם. זה ה"אני מאמין" שלהם, ובשביבים הפלשתינאים הם הם הצד הנדבא, הם הם הצד הכבוש. וכשאנחנו מדברים על התנחלויות, Settlements כאנגלית. זה מזכיר להם משהו, והמשהו הזה מעורר אצלם צמרמורת. זה לא רק עניין של תעמולה וזה לא רק עניין של נפט. ניגריה איננה זקוקה לנפט הערבי.

משום כך אני חושב, שבהזדמנות זו, שמגנים בכל לשון של גנאי את ההחלטה השפלה והצבחה של עצרת האו"ם, צריך גם לומר משהו לגבי עצמנו. נכון, לפעמים אנחנו חייכים להסתכסך עם העולם, גם עם ירדיות וגם עם אנשים שאנחנו רוצים את קרבנם. אני, למשל, כשתינה ההפצעה הישראלית על הכור הגרעיני "אוסירק" ליד כנרת, אף שהסתייגתי מהפרסום האוטונומי של הממשלה, לא הייתי מוכן בשום פנים ואופן לצאת נגד המעשה עצמו. להיפך, אף-על-פי שהימים היו ימי תעמולת בחירות, אמרתי כי על כולנו להתחבר ולהדוף את הביקורת נגד ישראל, משום שהדבר היה כרוך בחגנה על אינטרס ביטחוני מובהק וראשון במעלה. אבל אני חוזר ושואל בפעם האלף ואין לי חשובה: איזה אינטרס ביטחוני שימש החוק ההצורתי שנקרא חוק הגולן? מה היתוסף לנו? — מילגום אחד של שליטה, ואיזה מחיר שלטון תמורתו.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

למרות זאת כדור הארץ יישאר עגול. משום כך אני חושב, שבכל מה שנוגע להחלטה המרושעת, הצבחה וחסרת-התקדים בחומרתה של העצרת נגדנו, צריכה הכנסת וצריך הציבור כארץ וצריך כל שחור אמת וצדק להתאחד בגינויה המוחלט ובהתנערות מכל האמור בה.

עם זאת, אני מבקש להביא לפני חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, כמה דברים לגבי המשמעות הפוליטית, המדינית וההסברית של ההחלטות המתחשים בעצרת. שהם אספקרירה לתהליכים הבין-לאומיים של מדינות העולם. אין עצרת לחוד ומדינות העולם לחוד. העצרת משקפת, לפעמים בחומרה יתירה, בגלל הדינמיקה הקבוצתית השלילית שלה, את האווירה האנטי-ישראלית, אבל אווירה זו באה לידי ביטוי, כפי שהסבירו לנו חברי כנסת רבים, ביניהם חבר הכנסת משה שחל לא מזמן, בכל ועידה של איגוד בין-פרלמנטרי, בכל מקום שנפגשים בו חברי פרלמנט ממדינות שונות.

ראשית, צריך לזכור דבר אחד: אנחנו שומעים מעל דוכן זה לעתים קרובות מאוד מפיו של ראש הממשלה ומפי דוברים אחרים דברי התרסה קשים נגד העולם האנטישמי, הגויני באירופה הסובלה בדם יהודי, וזה נכון; וכל המסורת הקשה של מערכת היחסים בין יהודים לנוצרים משליכה את סיפורה העצוב על אירועי ימינו.

אבל האמת היא אחרת לגמרי. האמת היא שאותו עולם מערבי-נוצרי, שראש הממשלה אוהב לנוח בו, ולעצור בו, הוא המשענת היחידה שיש לנו בקהילת העמים, אם יש עוד בכלל משמעות למשענת. אירופה וארצות-הברית הן המשענת שיש לנו לא רק באו"ם, לא רק בעצרת, אלא ככל מערכת היחסים הבין-לאומיים של ישראל. אירופה, אותה אירופה שזוכה לא אחת לקיתונות של גידופים, היא זו שמקיימת את הכרית הכלכלית החשובה ביותר שיש לישראל כעולם המערבי ובעולם בכלל. אירופה היא זו אשר בעת צרה ומצוקה מתייצבת כהצבעה אמיתית — וצריך לצייץ זאת — לא כהימנעות, לא כהעדרות, אלא, עם שני יוצאים מן הכלל, כולה כאחד נגד ההגמוניה הסובייטית. "העולם השלישי" — העובדה הזאת, כל מה שאני מבקש הוא, שכפעם הבאה, כאשר מעל דוכן זה יושעו הדברים השגוריים נגד הגויים ונגד האנטישמיות ונגד אירופה ונגד אמריקה ונגד העולם כולו, נזכור את העובדה הזאת. הבעיות שיש לישראל בעולם החיצוני אינן קשורות במסורת האנטישמית ובמאבק בין יהודים לנוצרים. העולם שמתייצב היום נגדנו זה עולם שכולל אין לו קשר ואין לו חוויה יהודית או אנטי-יהודית. זהו עולם שלישי, שהשתחרר משלשלאות קולוניאליסטיות זה לא כבר, במהדה בטעות, טעות איומה וטרגית. את ישראל עם אותו עולם שהוא יצא נגדו. אבל אין לכך שום קשר לאותה צבת אנטישמית אשר ציינה את ההיסטוריה היהודית. ואני פשוט מבקש, שבהזדמנות הבאה שבה יבוא גל ההתפרצות האמנוניאלית התקופתית הנשמע מעל דוכן זה, נזכר את העובדה הזאת. ונזכור כי אם אנחנו נשמים את המשענת הזאת של מדינות אירופה המערבית וארצות-הברית, של העולם הדמוקרטי, האנגלו-אמריקני, אין לנו משענת אחרת.

מי שמאמין במעשי נסים — אני מכבד אותו; אלה שאומרים שאפשר להתייצב נגד העולם כולו — צדיק באמתו יחיה. אבל אלה מאתנו, האמונים על שיקולי תועלת ונוק לישראל, אינם יכולים להתעלם מהנקודה המרכזית והחיונית הזאת.

משום כך, כפי שבעבר הסתייגתי מדברים לא אחראיים שנאמרו על-ידי ראש הממשלה ועל-ידי דוברים אחרים כלפי

— הודעת הממשלה על ההחלטה האנטי-ישראלית של עצרת האו"ם (דיון):
— הצעת חוק שידורי רדיו פרטיים (הוראת שעה) —

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

איזה סחף? חכרת הכנסת כהן, אנחנו היינו מסתייעים במדינות אמריקה הלטינית באורח מסורתי מעת הקמת המדינה, ואין שום סיבה לסחף הזה במדינות אמריקה הלטינית, ההולך ומתרחש לנגד עינינו, וזאת מעשינו.

גאולה כהן (התחיה):

30 מדינות אפריקה — — —

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אני חושב שאי-אפשר להתעלם מכך, שישראל הולכת למסלול של התנגשות לא עם אויביה ולא עם יריביה, שלהם היא מספקת נשק תעמולתי בהחלטותיה, אלא עם ידידותיה, עם הממשנות שנותנה לנו. אני אומר שוב, אני מכבד את האדם שאמונתו היא זו שהשם יצילנו מידם. אבל אלה מאתנו, שמדברים על שיקולים מדיניים, אינם יכולים להתעלם מן המתרחש.

לבסוף, אינני יכול שלא לחזור ולהביע את צערי על כך, שהממשלה סירבה לקבל הסתייגות שהגשתי לחוק הגולן, הסתייגות שלו הייתה נכללת בו, לא הייתה משנה את העניין באורח מהותי, אבל הייתה מקילה במקצת את אמצעי ההסברה וההכנה של ישראל בפני המתקפה — אותה הסתייגות שאמרה, ששום דבר בחוק הגולן לא ימנע משא-ומתן לשלום עם סוריה, הסתייגות כל כך טבעית וכל כך מובנת מאליה, ובגלל עקשנותה של הממשלה לא נלקחה. על-ידי כך נשלל מישראל נשק הגנה חיוני בזירה הקשה הזאת, שבה היא נלחמת על חייה, תודה רבה.

הי"ר מ' שחל:

אני מודה לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין, חברי הכנסת, סיום הדיון יהיה מחר.

גאולה כהן (התחיה):

תאמר לי איזה מחיר שילמנו תמורתו? אם אינך מרגיש את זה ביחסה של ארצות-הברית למדינת ישראל, אינך יודע ואינך בקי במה שקורה בין ארצות-הברית לישראל. כעת כא חוק הגולן, למה הוא מתרוצץ כעת? — כי הוא יודע שלמי שהיה כוח לחוקק את חוק הגולן, מי יודע אם מחר הוא לא יעצור את הנסיגה בסיני, והוא מתחיל להעריך אותנו, אחרת.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

חברת הכנסת גאולה כהן, אני רוצה לומר לך דבר אחד, באמת ובתמים אני מקווה שאת צודקת, אני בטוח שאינך צודקת.

גאולה כהן (התחיה):

אבל תניד לי איזה מחיר שילמנו?

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אחן לך, לדוגמה, שתי ידיעות שהתפרסמו כיומיים האחרונים: א, כיטול ביקורו של שר החוץ כיפן; ב, ההצהרה שנתן אתמול יושב-ראש ועדת הסנט לענייני חוץ, הסנטור פרסי, אני רואה בחומרה רבה את הדברים שהוא אמר.

גאולה כהן (התחיה):

— — — כל מדינות הסירוב.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אני משלה את עצמי שאי-יכולת חוק הגולן היה משנה את העמדה בעצרת האו"ם, אבל אני מפנה את תשומת הלב לדברים שאמר שגרירנו באו"ם חיים הרצוג שדיבר לפני מבחינת הסחף שקורה לנו.

גאולה כהן (התחיה):

איזה סחף?

ה. הצעת חוק שידורי רדיו פרטיים (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982*

(קריאה ראשונה)

מוסיקה, קטעי קישור ופרסומות מסחרית. הרשיון הוא אישי ואינו ניתן להעברה. אנחנו ערים לכך, וגם בוועדה היינו ערים לכך, שהצעת החוק מדברת על אדם ספציפי, נוגעת למקרה מיוחד ומיועדת לאפשר לתחנת "קול השלום" של אייבי נתן לשדר. לא מדובר בחוק המסדיר את נושא השידורים הפרטיים, במסגרת הדיון הטרומי אמרתי, שהכוונה בהצעת החוק היא לא רק לפתור את הבעיה של אייבי נתן, אנחנו מקווים ויש כוונה ברורה שהצעה זו תפרוץ דרך ותפתח פתח לתחנות שידור נוספות ולעורצי טלוויזיה נוספים שישירו במדינת ישראל.

הי"ר מ' שחל:

חבר הכנסת מילוא, אני מבקש ממך שתשתמש במונח "דיון מוקדם" במקום "דיון טרומי".

רוני מילוא (הליכוד):

אני מקבל את התיקון, אשתמש במונח "דיון מוקדם".

מכל מקום, הכוונה בהצעת החוק הייתה ונשארה לפרוץ את הדרך לעורצי שידור נוספים, ידוע לי שיש כבר היום הצעה, בנוסח ראשון, שעדיין לא אושרה סופית, שתבוא להסדיר את כל הנושא של שידורים באמצעות תחנות פרטיות נוספות על רשות השידור, וכן אפשרות לערוצי טלוויזיה נוספים, הצעה שהוכנה במשרד התקשורת ונמצאת בשלבים האחרונים לפני הגשתה לכנסת. מבחינה זאת, הצעת החוק שלפנינו תרמה

הי"ר מ' שחל:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום, הצעת חוק שידורי רדיו פרטיים (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982, בקריאה ראשונה. הצעת החוק היא של חברי הכנסת אהוד אולמרט, מרדכי וירשובסקי, רוני מילוא, מאיר שטרית ויוסי שריד, את החוק יביא חבר הכנסת רוני מילוא.

רוני מילוא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא לקריאה ראשונה את הצעת חוק שידורי רדיו פרטיים (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982, ועדת הכלכלה של הכנסת קיימה לאחר הקריאה הטרומית קובע, שמי שהיה באחריות לכאן לקריאה הטרומית, הוועדה שניתנה שינויים אחדים בהצעה המקורית, ההצעה מובאת עכשיו לקריאה ראשונה, ולאחר העברת ההצעה לוועדה להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית יש אפשרות שהוועדה תעשה תיקונים אלה ואחרים בהצעת החוק.

אשתדל לעבור בתמצית סעיף אחר סעיף, וגם אחיחם לאפשרויות התיקונים בסעיפים שונים המובאים כאן. הסעיף המרכזי בהצעת החוק קובע, שמי שהיה באחריות כאן אישי לניהולה ולהפעלתה של התחנה — הכוונה לתחנה לשידורי רדיו הידועה כשם "קול השלום" — עד סמוך לתחילתו של חוק זה, ייתן לו השר רשיון להפעלת התחנה לצורך שידורי

תרומה חשובה לתפנית, אולי אפילו למהפכה, בכל הנוגע לתחנות שידור ונספוח בישראל, הן ברדיו והן בטלוויזיה. אני רואה ברכה בהצעה, ולו רק בשל כך.

אני מסכים שהצעת החוק היא בעייתית בכך שהיא נוגעת לאדם מסוים. אדפרסונה, מבחינה משפטית. היינו ערים לכך והדגשנו זאת בדיון המוקדם. היינו ערים לחריג המשפטי הזה, שהחוק המוצע נוגע לאדם ספציפי, לאדם מסוים. במסגרת הדיון המוקדם ציינו, שכלל האופי המיוחד של נשוא התחנה, בגלל אופיו המיוחד של אייבי נתן, הגענו למסקנה שעל אף העובדה שמדובר בחריג, יש מקום לחוק מיוחד, בגלל הייחוד של אייבי נתן, בגלל האופי המיוחד של פעולותיו מבחינת החברה ותרומותיו לחברה בישראל.

בסעיף 3 להצעת החוק נקבע: "השר רשאי לקבוע ברשיון תנאים בכל עניין להפעלת התחנה, לרבות בעניינים אלה: 1. מועדי השידורים; 2. הסדרת שידורי פרסומות, לרבות היקפם, חידורם ורמתם; 3. דרכי מימון". בסעיף קטן (ב) לסעיף 3 נאמר: "השר רשאי לשנות את תנאי הרשיון או להוסיף עליהם גם אחרי שניתן הרשיון". מאחר שמדובר כאן בחוק שמטבעו הוא זמני, גם בהצעה נקבע שהחוק יהיה תקף כל זמן שלא יוחק חוק כללי לתחנות שידור, ולשר יוענק סמכויות לפקח על השידורים בתחנה זו. יש אפשרות מסוימת, שאין בחוק עצמו, לקביעת פיקוח על השידורים. ייתכן שבמסגרת הדיון להכנת ההצעה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, גם כוועדת הכלכלה, נוכל להסכים על תוכנית לפיקוח, אפילו יהיה מוגבל, על השידורים.

בסעיף קטן (ג) לסעיף 3 נקבע: "תנאים כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ייקבעו באישור ועדת הכלכלה של הכנסת". בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) נקבעים התנאים לפיקוח. אולי יש מקום לשקול, שבמקום ועדת הכלכלה יהיה גוף ציבורי מוסכם, שתפקידו יהיה לפקח, כי לוועדת הכלכלה אין קשר ישיר לעניין של מהות השידורים ורמתם. לעומת זאת, גוף ציבורי שייקבע יוכל למלא תפקיד זה, מבחינה ציבורית, בדרך טובה יותר.

סעיף 4 קובע: "השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע אגרות ותמלוגים שישלם בעל הרשיון לאוצר המדינה". בעניין זה, לדעתי, אפשר להשאיר את ועדת הכלכלה על כנה, כי מדובר באגרות, ומתפקידה של ועדת הכלכלה לדון בכך.

בסעיף 5 נקבע: "לא תשרר התחנה דברי תעמולה מפלגתית ופוליטית, בין תעמולה ישירה ובין עקיפה". דבר זה מוכן מאלי. אין אנו רוצים ליצור מצב, שאם השלטון היום או שלטון אחר ייתן רשיון לתחנה, התחנה תגמול לשלטון בשידורי תעמולה פוליטיים שיעזרו לשלטון.

רענן נעים (המערך): אפשר לעשות זאת באמצעות שירים.

רוני מילוא (הליכוד):

גם על זה אפשר להתנגד. מדובר בתעמולה ישירה או עקיפה. אם יש שיר, שהמטו שלו יהיה "הצביעו לליכוד" במנגינה במקום במלים, זה יכלול.

רענן נעים (המערך):

על הדבר ועל העוקץ.

אלעזר גרנות (המערך):

האם ספי ריבלין יוכל להופיע שם?

רוני מילוא (הליכוד):

אני מנהל את התחנה. ספי ריבלין אינו תעמולה פוליטית. הוא הופיע גם ב"ניקר ראש".

קריאה:

זה נכון.

קריאות:

— — —

מחמד ותד (המערך):

הכוונה לכרמית גיא.

רוני מילוא (הליכוד):

יש הצעה שדודו טופז יופיע עם ספי ריבלין.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אבל חבר כנסת אחד יצטרך להיות באמצע.

רוני מילוא (הליכוד):

מכל מקום, אני חושב שבמקרה הספציפי שאנחנו מדברים עליו, יש להניח שבעל התחנה, מפעיל התחנה, לא ייטה, באופן טבעי, לשרת מפלגה זו או זו.

אלעזר גרנות (המערך):

לא, כשכיל להצחיק.

רוני מילוא (הליכוד):

זה דבר אחר. גם ספי ריבלין יוכל להופיע בדברים שאין בהם עניינים פוליטיים. זה דבר אחר.

אלעזר גרנות (המערך):

גם אורלי יניב.

קריאה:

גם דודו טופז.

היו"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, האם זו תוכנית "כבקשתך" לאמנים?

רוני מילוא (הליכוד):

סעיף 6 הוא סעיף טכני בעיקרו, והוא קובע: "יראו את הרשיון כאילו ניתן גם לפי הוראות פקודת הטלגרף האלחוטי (נוסח חדש), התשל"ב — 1972, ופקודת הדואר (נוסח חדש), התשל"ז — 1976, והוראות הפקודות האמורות יחולו על הרשיון ועל בעל הרשיון, בשינויים המחויבים".

יהודה חשאי (המערך):

לא שומעים מה שאתה קורא, האם אתה מתפלל?

רוני מילוא (הליכוד):

כפי שאמרתי, סעיף 6 הוא סעיף טכני. קראתי אותו מהר, זה סעיף התאמה.

אמנון לין (הליכוד):

קרא את סעיף 11.

רוני מילוא (הליכוד):

בסעיף 7 נאמר: "השר — הכוונה לשר התקשורת — ושר החינוך והתרבות רשאים לקבוע, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, כללים וסוגים לשידורים, ולפקח עליהם". כאשר לסעיף 7 חלה הפסקה שציניתי קודם, שיש מקום לשקול כוועדת הכלכלה אם ועדת הכלכלה היא שתפקח או שתהיה ועדה ציבורית, גוף ציבורי שיהיה מורכב מנציגים אשר ישקפו את מרחב הדעות הפוליטיות הרווחות בציבור.

רוני מילוא (הליכוד):

לא קיימת פה סתירה, כי מתן הרשיון אינו מותנה בכללים ובסייגים" אלא גם אם הכללים האלה ייקבעו או יופעלו לאחר מתן הרשיון, הם יחולו על-פי החוק, על-פי סעיף 7, על מפעיל התחנה. אבל אין זה אומר, שלא יהיה אפשר לתת רשיון בלי הכללים. הרי בסך הכול, חברי הכנסת, מאחר שמדובר פה בחוק ספציפי אישי, צריך גם להתייחס אליו בצורה כזאת. אנחנו יודעים מה אייבי נתן משדר היום. יש להניח שלא תהיה מהפכה במהות השידורים שלו גם אחרי מתן הרשיון על-פי חוק זה. ואם תהיה מהפכה כלשהי, אזי השר ודאי יודרו לקבוע את הכללים.

שבח ויס (המערך):

אפשר להוסיף בחוק, שהשר ייתן את אישורו תוך שעתיים מרגע שנתבקש, וזה יתאים לקצב.

רוני מילוא (הליכוד):

סעיף 11 בהצעת החוק קובע: "תוקפם של חוק זה והרשיון שניתן מכוחו יפקע עם תחילתו של חוק המסדיר שידורי רדיו מתחנות שידור פרטיות". משום כל הטענות שתהינה כאשר לחוק, החיפזון שבו חוקק והדברים שאינם מושלמים במסגרת החוק — הייתי רוצה שהבעיות האלה והטענות שעלו יורזו וידרכנו את שר התקשורת ואת הממשלה להביא לכנסת מהר ככל האפשר חוק אשר יסדיר את נושא תחנות השידור הפרטיות, ואז, במסגרת כזאת, מוכן שאייבי נתן ויקול השלום" יצטרכו לעבור תהליך כמו כל אחד אחר שירצה להפעיל תחנה, באמצעות מכרז וכל הכללים שייקבעו על-פי החוק שיתחוקק בכנסת.

ואשר לחוק הזה, אם יחוקק רק כדי לדרבן ולזרז את הממשלה ואת השר לחוקק את החוק הכללי, גם זו להערכתי תרומה לא קטנה שאנחנו תורמו באמצעותו למהפכה ולפריצת דרך, שכל כך ייחלנו להן ורצינו בהן בנושא תחנות שידור פרטיות וערוצי שידור נוספים.

היזר מ' שחל:

אני מודה לחבר הכנסת רוני מילוא. חברי הכנסת, על-פי הזכות הנתונה לחברי ממשלה להשתתף בדיון העומד על סדר-היום, אני נותן את רשות הדיבור לשר התקשורת.

שר התקשורת מ' צפורי:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מעצם הגדרת תפקידי כשר התקשורת חייב אני לדאוג את עניינו של אייבי נתן באספקלריה רחבה של תחום השידור בכללותו. עניינה של המדינה וטובת הציבור היושב בה.

כפי שצינתי בעת הבאת הצעת החוק הפרטית למליאת הכנסת לדיון המוקדם, הייתי רוצה לדאוג את הכנסת דנה בהצעת חוק כללי שיסדיר את דרכי מתן רשיונות לשידורי רדיו וטלוויזיה פרטיים בכלל ואת דרכי הפיקוח עליהם, ולא בהצעה הכאה לפתור את בעייתו של אייבי נתן בלבד. תקוותי היא אפוא, כי ההצעה שאנו דנים בה כעת תזרז, בסופו של דבר, את הטיפול בחוק הכללי, כדי שזה יאושר בכנסת במהירות שלא תיפול מהמהירות שבה דנה הכנסת בהצעה שבפנינו.

רצוני להבהיר כי איני מתנגד להצעה עצמה, אך דווקא בגלל העדר הוראות לפיקוח וכלים ליישומן, בשלב זה אני רואה בדאגה, כי ההצעה שהוכאה על-ידי ועדת הכלכלה לקריאה ראשונה שונתה בכמה נקודות יסודיות עקרוניות לעומת הצעת החוק הפרטית שיומו חברי הכנסת, שבה דנה הכנסת בדיון המוקדם.

יהודה חשאי (המערך):

מה יהיה אם לא יסיימו ביניהם?

רוני מילוא (הליכוד):

אפשר לקבל החלטות כמו כרשות השידור, נפנה את זה לשר האחראי שיכריע בנושאים אלה.

קריאות:

רוני מילוא (הליכוד):

ראש הממשלה או השר מרדור, גם זו הצעה.

סעיף 8 קובע: "השר רשאי לדרוש מכל אדם דיווח ומסירת מידע בכל הנוגע להפעלת התחנה ולניהולה". הסעיף הזה הוא בעיקרו סעיף טכני, שנועד לאפשר לשר או לפועלים מכוחו לפקח על כל מה שנקבע בחוק, לרבות נושא ההכנסות הכספיות וכן. בנושא ההכנסות הכספיות היו בוועדת הכלכלה חילוקי דעות, האם ההכנסות כולן צריכות להיות מיועדות אך ורק למטרות ציבוריות, כמוכן בניכוי הוצאות ההפעלה וכו', או שההכנסות צריכות להיות מחולקות בצורה זו או זו, על-פי אחוזים שייקבעו, בין המפעיל ובין מטרות ציבוריות. בנושא זה היו בוועדת הכלכלה דעות שונות. אני מניח, שבדיון על הצעת החוק לקראת הכנתו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית יוחלט גם בנושא הזה, ועמדת הוועדה חיקבע סופית.

סעיף 9 דן בביטול הרשיון, ונאמר בו: "השר רשאי לבטל את הרשיון במקרים אלה: (1) אם בעל הרשיון חדל להפעיל את התחנה או לנהלה; (2) הבעלות על התחנה או על כלי השט ששעליו היא מוחקנת הועברה ממי שכירי היתה עד סמוך לתחילתו של חוק זה; (3) לא קימו הוראה מהוראות חוק זה או תנאי מתנאי הרשיון, או הפורז כללים או סייגים שנקבעו לפי סעיף 7". סעיף 9 בא למעשה להדגיש את החוק כחוק אישי, שחוקק לצורך עניין מסוים ואדם מסוים שמפעיל את התחנה. ופה אנחנו אפילו לא מנסים להצטנע או להסתיר את הדברים, אלא להיפך, להדגיש אותם. ואם התחנה הזאת תימכר או תועבר, או יועברו זכויות בה, ממילא החוק יבוטל. כי אנחנו מגישי ההצעה, כשהגשנו אותה, השיקול המרכזי שלנו היה האישיות שמפעילה את התחנה, כמוכן בנוסף על השיקול של פריצת הדרך לערוצי שידור נוספים.

בסעיף 10 נאמר: "השר יתן את הרשיון לא יאוחר משבועיים מיום תחילת חוק זה". מאחר שהחוק קבע, שהשר ייתן את הרשיון, לא רצינו שיהיה פה מצב פתוח, שהשר יהיה חשוף ללחצים ולתביעות משפטיות כאלה או כאלה. לכן צמצמנו את הזמן שבו השר יוכל לתת את הרשיון לכל היותר לשבועיים ימים.

יהודה חשאי (המערך):

אבל בכפוף לסעיף 7.

רוני מילוא (הליכוד):

לא, זה לא כפוף לסעיף 7.

יהודה חשאי (המערך):

הוא צריך לתת רשיון בכפוף לכללים ולסייגים של סעיף 7.

רוני מילוא (הליכוד):

כמוכן עדיף שהשר ייתן את הרשיון רק לאחר שהוא ושר החינוך יקבעו, כאשר ועדת הכלכלה, כללים וסייגים לשידורים ופיקוח עליהם.

יהודה חשאי (המערך):

ולא — יש פה סתירה.

שר התקשורת מ' צפורי:
לדעתי לא. החוק הוא זמני.

בכפוף לנקודות שציינתי כאן אינני מתנגד להעברת ההצעה לוועדת הכלכלה של הכנסת, אך אם הוועדה לא תקבל את הסתייגויותי, אתנגד בקריאה השנייה ובקריאה השלישית לקבלת החוק.

היו"ר מ' שחל:

אני מודה לשר התקשורת, חברי הכנסת, הדיון בחוק הוא דיון אישי במסגרת זמן של עשר דקות לכל משתתף. רשות הדיבור לחברת הכנסת גאולה כהן, ואחריה — לחבר הכנסת שלמה הלל.

קריאה:

מי אחריו?

היו"ר מ' שחל:

כאשר התור יגיע, ואני אקרא בשמו של חבר הכנסת שלמה הלל והוא לא יהיה באולם, אקרא בשמו של זה שבא אחריו.

יוסי שרדי (המערך):
כמה רשומים?

היו"ר מ' שחל:

רשומים כעשרה חברי הכנסת.

גאולה כהן (התחיה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפנינו מקרה, שאדם פרטי במדינת ישראל יכול מאוד להתברך בו, שהוא נשא חן וחסד לפני רבים בכנסת ואיחד אופוזיציה וקואליציה להגשת חוק, חוק פרטי, ששבר כל נורמת חקיקה. ואת זה אני אומרת לזכותו של האיש אייבי נתן. אני בהחלט האחרונה, ובוודאי לא סיעתי, שאפחית או שלא אערך אדם הלוחם על אמונתו. אין הרכה אנשים שלוחמים על אמונתם כמו שעושה זאת אייבי נתן — מסתכן, מוכן להיאבק, מוכן למסור אפילו את נפשו, וזכולנו היינו עדים לזה. כל הכבוד.

יוסי שרדי (המערך):

סליחה שאני מפריע לך, גברת כהן, אבל, קודם כול, איי אפשר לומר שאין לזה תקדים. אני זוכר שלפחות 61 חברי כנסת — אני חושב שאפילו יותר, איני זוכר כל כך את ההשתלשלות הקונסטיטוציונית — חתמו על עצומה נגד הסגרת מי שהיה חבר הכנסת פלאטו שרון לצרפת, תוך כדי שינוי החוק. אני מקווה שאת לא היית בין החותמים.

גאולה כהן (התחיה):
לא הייתי.

יוסי שרדי (המערך):

גם אני לא, וזה היה למטרת שינוי חוק ההסגרה.

גאולה כהן (התחיה):

חוק, זה חוק, פטציה, זו פטציה, ועצומה, זו עצומה.

יוסי שרדי (המערך):

זה אותו דבר.

גאולה כהן (התחיה):

אין פטציה לשינוי מטרות חוק. זה לא אותו דבר, תסכים אתי.

יוסי שרדי (המערך):

יש הבדל, אבל לא זה ההבדל.

ואלה השינויים שאני רואה: 1. הצירוף היחיד שיש להצעת חוק זו שאנו דנים בה הוא הבטחת המשך פעילותו של מר אייבי נתן כתחום העזרה ההדדית, הסעד והרווחה. לכן נאמר בסעיף 2 בהצעת החוק המקורית, שהתחנה תופעל לא לשם עשיית רווחים, והנה בהצעה שלפנינו, הגבלה זו בוטלה, ולפיכך נותרה רק הוראה למסור למר אייבי נתן מנופול דה-פקטו על שידורי פרסומת מתחנת רדיו פרטית.

2. מוצע כאן גם לאפשר למר אייבי נתן לשדר פרסומת מסחרית לא-מבוקרת מבחינת נושאי הפרסומת. עלי להדגיש, כי הפרסומת המשודרת עליידי רשות השידור משודרת על-פי כללים ופיקוח צמוד המופעל עליידי הנהלת הרשות. לא מובן לי מדוע מצאה הוועדה לנכון לשחרר את מר אייבי נתן מפיקוח על נושאי הפרסומת, בניגוד למה שהוצע בהצעת החוק המקורית.

3. הכנסת הנכבדה מתבקשת כאן לצוות על שר התקשורת לתת רשיון למר אייבי נתן. על שר התקשורת יהיה לבצע הוראה זו. אינני יודע מה ראתה הוועדה לחייב את השר להביא את הרשיון לאישורה, בניגוד למה שהוצע בהצעת החוק המקורית. לתומי חשבתי, שהבעיה העיקרית היא כיצד לפקח על כעל הרשיון ולא כיצד לפקח על שר התקשורת. אבקש למחוק את התיקון הזה מהצעת החוק.

יהודה חשאי (המערך):

זה תקדים מעניין.

שר התקשורת מ' צפורי:

4. ועדת הכלכלה מבקשת לא רק לפקח על שר התקשורת בכל הקשור במתן רשיון למר אייבי נתן, אלא גם לחייב את שר התקשורת לתת רשיון לא יאחר משכועים מיום תחולת החוק. לפי מיטב ידיעתי, להוראה זו אין אח ורע בחקיקה, ואני אדרוש למוחק. כדי לחקן תקנות צריך לדון. אשתדל לעשות זאת אולי ביומיים, אבל אולי זה ייקח שבועיים וחצי. יכולים לדרוש שהדיון יהיה רציני ויקיף את כל הנושאים ויגן על האינטרסים של הציבור, אבל איי אפשר לקבוע בחוק שצריך לעשות את זה תוך איס ימים.

ואחרון אחרון: מקובל היה על הכול, כי רשיונו של מר אייבי נתן יהיה זמני. בגדר הוראות שעה, ולכן ביקשנו להגביל את תוקף החוק לשישה חודשים או עד קבלת החוק הכללי בכנסת, לפי המוקדם מבין השניים. הוראה זו היתה מביאה לזירה הטיפול בחוק הכללי. הוועדה הנכבדה לא אישרה הגבלה זו וקיימת סכנה כי החוק, בנוסחו המוצע, ינציח מצב שהכול חשבוהו לארעי.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

שר התקשורת מ' צפורי:

הממשלה צריכה להביא חוק, והחוק יכול להיות מאושר או לא מאושר.

גאולה כהן (התחיה):

מה זה שייך בכלל?

שר התקשורת מ' צפורי:

נניח שהממשלה הביא חוק ולא יהיה לה רוב בכנסת, אם כך, הנצחנו את המנופול לאדם אחד במדינת ישראל? לא.

גאולה כהן (התחיה):

הייתי אומרת: אם באמת מסר פוליטי, למה שלא לקבל את בקשתם של מועצת יש"ע או של הדתיים, שביקשו תחנת רדיו פרטית? למה לא?

יוסי שריר (המערך):

מה זה מועצת יש"ע?

גאולה כהן (התחיה):

יש בקשה, שעומדת אצל שר התקשורת כמשך חודשים, של מועצת יש"ע לאשר לה תחנת רדיו פרטית. למה לא?

רוני מילוא (הליכוד):

בהחלט כן.

גאולה כהן (התחיה):

הנימוק הוא — וזה לדעתי הנימוק הכי חידושי, אם להשתמש בלשון המעטה, וזאת בכנסת שמכבדת את עצמה — שעצם החוק הפרטי אינו כל כך חשוב, אבל הוא יזרז את קבלת החוק הכללי. וזי אומר את זה? — שר בישראל, שלכו נגד החוק הזה, שאילצו אותו לכך, והוא אומר: אילצו אותי, לא אילצו אותי. מחזיקים את המכניס למעלה, אבל אין כריזה, לא פושטים אותם.

רוני מילוא (הליכוד):

חברת הכנסת גאולה כהן, ברשותך, אני רוצה רק לתקן אותך עובדתית — — —

הי"ר מ' שחל:

חבר הכנסת רוני מילוא, אני מצטער, לך יש הרשות, לאחר מכן, להשיב. חברת הכנסת גאולה כהן גיצלה את הזמן שעמד לרשותה.

רוני מילוא (הליכוד):

היא מרשה. חברת הכנסת גאולה כהן מרשה.

גאולה כהן (התחיה):

טוב, אז אני רק אסכם.

יוסי שריר (המערך):

נעים לשמוע אותך מדברת על כבוד לחוקים. מרגע לרגע אני נהנה יותר ויותר. רק בשכיל זה היה כראי שתעמדי על הבמה.

גאולה כהן (התחיה):

אצלי יש, פשוט, תפיסה אחרת של חוקים. לי יש כמה חוקים שהם מקור הסמכות, אם להשתמש בביטוי האופנתי, של כל החוקים הקיימים — חוק השכבות וחוק ההתיישבות — ועליהם אני אגן באופן חוקי.

יוסי שריר (המערך):

לך יש שני ספרי חוקים — ספר אחד שאת מקבלת וספר אחד שאינך מקבלת.

גאולה כהן (התחיה):

אבל בשום ספר חוקים אינני יכולה לראות חוקים פרטיים. אתה מגן על חוק פרטי. אני מכינה אותך. אינני מכינה את חבר הכנסת רוני מילוא, אבל אותך אני יכולה להכין. אתה גם בעד החוק הפרטי, גם בעד האיש וגם בעד המסר.

שמעתי מהיושב-ראש שאני מוכרחה לסכם, ואני רוצה באמת לסכם. אינני יכולה לקבל את הסיבה שזה יזרז את החוק הכללי. אתה רוצה — תגיש חוק, תגיש חוק באמת לכל עם ישראל. ואז גם אייב נתן, גם מועצת יש"ע, וכל מי שיעמוד בקריטריונים — בבקשה, אבל לעמוד פה כאנוס עליפי

גאולה כהן (התחיה):

ובכלל, רע אחד אינו מצדיק רע שני. זה לא אותו דבר.

יוסי שריר (המערך):

ודאי, ודאי.

גאולה כהן (התחיה):

נצורה כאן מין קואליציה שכזאת. אני יכולה להכין את הנימוקים האישיים. אני יכולה להכין, אך בשום פנים ואופן לא לקבל. יש פה מין היתממות, ולפעמים, הייתי אומרת, גם מצד אלה שבצעם אינם מסכימים לתפיסת עולמו של אייב נתן. דיברתי עד עכשיו רק על אופיו ועל מלחמתו של אייב נתן, וכל הכבוד, אבל יש כאלה שאינם מסכימים עם עמדותיו הפוליטיות במידה שהן באות לידי ביטוי, ולכן יש פה, הייתי אומרת, גם מידה של התחסדות. מין רצון לעלות על הגל הזה של אופנת השלום, של הנושא של ליברליות. אני אומרת שיש בהחלט לתחנה הזאת ולכל הנושא הזה אופי פוליטי. אני אינני נגד דברים שיש להם אופי פוליטי, הלוואי שהיתה גם תחנה אחרת במקביל לזאת של "קול השלום". אבל כואו לא נסתתר או נברח מלומר את האמת: גם עצם השם הזה נושא היום מטען. אתה יכול להקיד: שלום — מי נגד שלום? שם התחנה הוא "קול השלום", מי נגד? הרי זה כל כך מקסים להיות בעד. מי ירים את ידו נגד? אבל אנחנו איננו יכולים להיות חמימים, חבר הכנסת רוני מילוא.

רוני מילוא (הליכוד):

גל השלום הוא לא גל של אייב נתן, זה הגל של "שלום עכשיו".

גאולה כהן (התחיה):

נכון, וגם הליכוד הוסיף היום למטען הזה. נכון גם שהליכוד הוא אכזי מולידו של "שלום עכשיו", אפילו גרוע מסתם שלום. אבל כואו לא נתחמק מהעובדה, שהנושא הזה מלא מטען פוליטי. אני גם אינני שומעת, שאייב נתן יהיה מוכן באיזה שהוא מקום — כפי שאני מכירה אותו, לפחות שומעת עליו — שלא לומר את אשר על לבו. הוא איננו איש שלא יאמר את אשר על לבו. הוא יאמר בפירוש והוא יעמוד בכל תנאי החוק: הוא לא ישדר שידורים פוליטיים, אבל יכול להיות שהיו קטעי קישור. אנחנו יודעים שגם קטעי קישור בין שיר לשיר, אנחנו יודעים שאפילו השירים עצמם, אפילו כלי מלים, אפילו המנגינות עצמן, יש בהם מסר פוליטי. אז כואו לא נתחמק מן העניין הזה.

אומרים לנו בחוק, שאם הוא לא יעמוד בזה, יסגרו את התחנה. אני רוצה לראות מי יעז להציע לסגור את התחנה, מי לא יפתח אז מכל הנהמות שהיו מכל הצדדים: סוחמים את הפיות: זה נגד חופש הדיבור. איש לא יעשה את זה. האם ילכו להתחבא אם הוא עבר על החוק? לא עבר על החוק. אם הישר היה פוליטי או לא פוליטי? לא יהיה כדבר הזה, שמישהו יבוא ולא רק יציע אלא גם יצליח.

אני זוכרת: למדתי קצת פילוסופיה באוניברסיטה, ומכולם אהבתי את קנט ואת האמידה שלו על המוסר — שמה שיכול לשמש קנה מידה לרבים, זה החוק המוסרי. וכאן חוק לאדם פרטי. ואני אומרת: אני מעריכה במאה אחת מלחמה של אדם גם על דעותיו, במיוחד על דעותיו, כפרט בימינו אלה. כאשר אנחנו יודעים כמה אין לחתמים על הדעות. לכן אני אומרת: אלה שמציעים ואלה שיצביעו צריכים לדעת, שהם מצביעים פה לא רק על איזה מין חסד עם תחנה ועם אדם, אלא גם עם עמדה, עם מסר.

הוויכוח הציבורי אינו צריך להתמקד סביב אייבי נתן האיש, אלא סביב המקרה. סביב השאלה האם הכנסת אינה מאבדת את האזימוט הנכון בשאלות החקיקה, בחוקה חוק מיוחד לארס פרטי.

האם לא הגיע הזמן לחוקק בארץ חוק לשידורים פרטיים וציבוריים? ואם מקרהו של אייבי נתן יגרום לכך שייחקק חוק כזה, הרי גם הוא עצמו יוכל לראות בכך את שכרו בעמלו. האם חסרים למדינת ישראל הכלים המתאימים להביע את הוקרתה לאייבי נתן? אפשר להעניק לו את "פרס ישראל" על תרומתו המקורית לחברה ולשלום; אפשר לרשום אותו ב"ספר הזהב" של הקרן הקיימת לישראל; אפשר אפילו לפתוח במסע התרמה, שישתתפו בו גופים ציבוריים, שיאספו את הכספים הדרושים לשיקום "ספינת השלום" שלו. לאחר מכן אפשר לדאוג לכך, שהיה תהיה בין המועמדות הראשונות להפעלת תחנת שידור פרטית, כאשר ייחקק החוק.

לעומת זאת, בכדאנו לחוקק חוק פרטי בשביל אייבי נתן, אנו מומינים, אולי לא מרעת, פניות נוספות לתחנות מעין אלה, ואיש מאלה שיצביעו בעד חוק זה לא יוכל לסרב להן. וכן, למי יהיה העז לסרב, למשל, לאלוף מהולל בצה"ל, שירצה להקים תחנה כזאת בשם "קול הביטחון"?

יוסי שריד (המערך):
אני מסרב, אני אסרב.

רענן נעים (המערך):
או למי יהיה העז לסרב, למשל, לחסידי לובביץ' שירצו להקים את "קול חב"ד"? או אולי "קול החסידים"? או לציבור אחר שירצה להקים תחנה בשם "קול שועת עניים"? למה לא? ועוד כהנה וכהנה.

אדוני היושב ראש, הדרך לגיתיונס רצופה כוונות טובות. קבוצת חברי הכנסת, ברצותה להביע הערכה לאייבי נתן, עושה בדיוק מה שלא צריך לעשות. לדעתי, יש לאפשר למשרד התקשורת להכיא לכנסת חוק לשידורים פרטיים, שבו יוסדרו כל הכללים המהויבים משידורים לציבור. אני מבקש להוריד את הצעת החוק הזאת מסדר היום.

היור' מ' שחל:
תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל קליינר, ואחריו — לחבר הכנסת אהרן הראל.

מיכאל קליינר (הליכוד):
אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, ייתכן שהייתי מתכנן לשאת את נאומי הראשון בכנסת בנושא כללי יותר, ולא בנושא כה מוגדר. אלא שמרגע שעלה הצעת החוק הזאת, היה ברור לי שאיני יכול, משקולים של מתי ואין אשא את נאומי הראשון, שלא לומר את דברי בנושא חשוב זה, שיש לו, לדעתי, השלכה עקרונית מעבר לשאלה הספציפית האם אייבי נתן ישדר או לא ישדר, שהיא הרבה פחות חשובה.

כאתי למסד הזה כדי שישמור על שלטון החוק. אומנם מבחינה פורמלית אתה מחוקק, אתה יכול לחוקק כל דבר — והיי בכנסת חוקים שלא היינו שלמים אתם — אבל אני חושב, שיהיה הנלהב הזה הנישא על גלי דעת הקהל והעיתונות, שרוצה דבר טוב שעליו יש קונסנזוס — ויש בציבור הישראלי קונסנזוס שאייבי נתן, בין שממכמים לרעותיו הפוליטיות ובין שלא, הוא אישיות חובית, תמימה, מסוג האנשים שגורמים לחיקונו של עולם ולא לקלקלו — יש מה לומר עליו מן הבחינה הזאת. הצעת החוק הזאת, שמטרתה אולי טובה — לאפשר לאייבי נתן לשדר — היא, כמו שאמר חבר הכנסת רענן

הדיבור, ואתה מוריד את זה לוועדת הכלכלה, ובלבך אתה רוצה להצביע נגד? אך אנסו אותך? אני מקבלת ששר בממשלה יעמוד כאן וידבר נגד החוק, ואחר כך יצביע בעד הצעה להעביר אותו לוועדה. שהיה לך די כוח להצביע גם היום נגד החוק.

שר התקשורת מ' צפורי:
הציעו הצעת חוק, היא הונחה על השולחן והיתה מקובלת עלי. עכשיו היא שונתה ואני הצבעתי על ההסתייגויות שלי לבניה. אם המכנסיים הם למעלה או למטה, את זה צריך לברוק אצל כולם.

היור' מ' שחל:
אדוני השר, הביטויים האלה של תלבושת — אומנם אנחנו בשבוע האופנה, אבל — — —

שר התקשורת מ' צפורי:
לא הערת קודם.

גאולה כהן (התחיה):
זה ביטוי מקובל. זה לא ביטוי — לעמוד עם המכנסיים למטה?

עכשיו ברצוני לומר: אילו זה היה עגנון, אילו זה היה משהו תרבותי, אילו עגנון זיכרנו לכרכה היה מקים תחנת שידור פרטית, היו מחוקקים במיוחד בשבילו חוק פרטי. אבל מבחינה תרבותית, ריבונו של עולם — לרעו, לרעו ולרעו. מה פה התרבות? שנית, אם זה מבחינה פוליטית — אמרתי את דעתי. שלישית, אם זה מבחינת חסד — אני רוצה גם לשאול, האם אייבי נתן יהיה מוכן להעמיד את כל ההכנסות פחות ההוצאות לצורכי צדקה, לא רק לפיקוח אלא לצורכי צדקה?

איני יודעת אם חברים נוספים מסיעתי ידברו היום בנושא זה. אני נגד קבלת חוק פרטי, אני בעד זירוז של קבלת חוק כללי, ואם לפחות זה מתקבל, זה בוודאי צריך להיות עם הגבלת זמן קונקרטי, לא עד שיתקבל החוק הכללי, אלא קונקרטי שלוש חודשים, ארבעה חודשים, חמישה חודשים או שישה חודשים, עד שזה יתקבל, אם בכלל.

היור' מ' שחל:
תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת שלמה הלל — איננו. רשות הדיבור לחבר הכנסת רענן נעים, ואחריו — לחבר הכנסת מיכאל קליינר.

רענן נעים (המערך):
אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה, הוויכוח הציבורי בשאלת חוק אייבי נתן לא יסתיים בהעברתו של החוק בכנסת. הוויכוח יסוב סביב שאלת השוויון בפני החוק, שהוא נשמת אפו של המשטר החוקתי שלנו. לא מזמן הוזרזה הכנסת לחוקק חוק נגד השידורים מהספיה "אורליה", ומיד לאחר מכן מציעה לנו קבוצת חברי הכנסת לחוקק חוק בעד שידורי אייבי נתן. איפה כאן הצדק? הוא לא נעשה וממילא הוא גם לא נראה.

איני חושב שנמצא אדם אשר יערער על מעשיו, נדיבותו ורוחו לבו של אייבי נתן. הרי ידועה לכול שורת פעולותיו המופלאה, החל בטיסה המפורסמת שלו למצרים ועד למסעותיו ברחבי תבל למען הנצרכים ולמען הצלחתם של ילדים שיד הגורל התאכזרה אליהם. אולם, לא כל המשבחים את מעשיו ונפלאותיו מחייבים העברת חוק מיוחד בשביל אייבי נתן הסימפתי, וגם אני שייך למחנה זה.

העברת חוק מיוחד המותקן ותחפר בשביל אדם מסוים, יש בה כדי להטיל דופי בפרופורציות החקיקה של כנסת ישראל.

אז יהיה חוק. אם כן, מה החיפזון הזה? מה ההתלהבות הזאת לחוקק חוק כזה לתחנה אחת. לאדם אחד?

הייתי מבין לו חברי הכנסת הנכבדים, וכיניהם חבר הכנסת וירשובסקי, היו מגישים הצעה המסמיכה את שר התקשורת להוציא רשיון זמני עד שיהיה חוק — והרי אומרים שיהיה חוק בעוד חצי שנה — ויהיה מוכן מאליו, שמרעצת ישיע לא תספיק בחצי שנה או בשלושה חודשים להקים משדר. הרי גם לטכניקה דרוש זמן. לוא היתה מתקבלת כאן דעת המציעים, כבר הייתי מעדיף סידור כזה: יסמיכו את שר התקשורת להוציא רשיון זמני במקרים מיוחדים, ואפשר למצוא את הנוסח המתאים. ויהיה ברור ששר התקשורת הוציא את הרשיון לתחנה זו, אם רוצים ללכת בדרך זו. אבל לבוא וליצור חקקים של חוק בשביל אדם אחד — אינני רואה את ההיגיון בזה. פרט לאיזה צדן ספונטני שניתן היה למצוא לו פתרונות פחות חדים, פחות מסוכנים מבחינת התקדים, ושאינם פותחים פתח לרברים שעוד נחרט עליהם.

צד לי על שבנאומו הראשון בכנסת אני צריך להגיד לכנסת, שיושבים בה חברים שכולם ותיקים ממני: רבותי, אם נעביר את החוק הזה, הרי מבחינה משפטית-קונסטיטוציונית זה יהיה חוק שיוכרו אותו רבות: ומי שיהיה בעתיד במיעוט ירחיק לחוקים אחרים, עוד יצטער ועוד יכבה על הרגע שבו הרים את היד כדי לעזור לאיבי בצורה זו.

אם כן, אני מציע לכנסת להתנגד להצעת החוק בצורה הזאת. ואם חברי הכנסת רוצים לסייע לאיבי, או שיחוקקו חוק כללי, שיאפשר להסתדרות ולמועצת יהודה ושומרון, לרכוש ולכל מי שירצה בכך להגיש בקשה לרשיון, ואם יעמוד בקריטריונים, יקבל אותו, ואפשר לחכות לחורף ולהעלים עין אף אם הוא ישדר: או לחלופין יחוקקו חוק כללי, שיסמין את שר התקשורת להוציא רשיונות זמניים עד שתוסדר הכביה העקרונית.

היור"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, אני רוצה לברך את חבר הכנסת קליינר על נאום. אני משוכנע שהלשט שבו דיבר אכן יוכיח בעתיד, שהוא יהיה נואם אשר ישתתף ויעזור עניין כריניים שלנו. אני חייב גם לציין, שחבר הכנסת קליינר אפילו לא ניצל את מכסת הזמן שלו.

מיכאל קליינר (הליכוד):

אני מקווה שזה יהיה תקדים.

היור"ר מ' שחל:

רשות הדיבור לחבר הכנסת אהרן הראל. ואחריו — לחבר הכנסת יעקב גיל.

אהרן הראל (המערך):

אדוני היושבי ראש, חברי הכנסת, הרשו לי תחילה להצטרף לברכות לחבר הכנסת מיכאל קליינר לאחר נאום הבכורה שלו. חבר הכנסת מיכאל קליינר הוא דור שני לניצולי השואה, שקלט בבית הוריו את מאורעות תקופה זו. שם גם למד גולה מה היא, ותחושה זו שולבה אצלו בחינוך הציוני. חבר הכנסת קליינר הוא משפטן, ואני מקווה שיתרום לעבודת הכנסת מידיעותיו בתחום המשפט ומניסיונו הציבורי הרב. אני מאחל לו הצלחה.

רבותי חברי הכנסת, העניין של קבלת "חוק אייבי נתן", יש לו שני היבטים: היבט האחד הוא החוק המונע לפנינו. זו פרשה אחת. ויש פרשה אחרת שכולנו מדברים עליה והיא: מה יהיה לאחר קבלת החוק הזה? מה יהיה כאשר הממשלה

נעים בצדק, הדרך להוליד אותנו לגיהנום מתוך כוונות טובות. אסור לשכוח כי אייבי נתן שידר בקשך עשר שנים בניגוד לחוק.

יוסי שרד (המערך):

זה לא נכון.

מרדכי וירשובסקי (שינר — מפלגת המרכז):

בניגוד לאיזה חוק?

מיכאל קליינר (הליכוד):

חבר הכנסת וירשובסקי, מה שאתה עושה כעת, לפחות לפי מיטב ידיעתי, הוא בניגוד לנוהל, אבל אני משאיר זאת ליושב-ראש.

היור"ר מ' שחל:

אני מבקש מחבר הכנסת מרדכי וירשובסקי לשבת במקומו.

יוסי שרד (המערך):

— — —

רוני מילוא (הליכוד):

מה אתה קופץ? אני בסך הכול אמרתי לחבר הכנסת וירשובסקי, שלא יפרע לחבר הכנסת קליינר, כי זה נאום הראשון. אני מן עליו ולא מפריע לו.

היור"ר מ' שחל:

חבר הכנסת רוני מילוא, תודה על העזרה. חברי הכנסת, אני מבקש — מדובר בנאום ראשון של חבר כנסת ויש נוהג —

— — —

מרדכי וירשובסקי (שינר — מפלגת המרכז):

אני מתנצל.

היור"ר מ' שחל:

אני מקבל את ההתנצלות שלך, אבל תוך כדי ההתנצלות שלך — הוויכוחים מיתרים.

מיכאל קליינר (הליכוד):

הכנסת הזאת חוקקת חוק נגד תחנת שידור אחרת, מכיוון שלא היתה לה אותה האהדה לרעיון או לאדם כפי שיש לאיבי נתן. ואין ספק, חבר הכנסת יוסי שרד, שהוא היה בא לפני עשר שנים אדם פרטי ומביא אונייה בלי אידיאה כלשהי, היתה הכנסת מחוקקת חוק שהיה מונע את הדבר הזה. אמרתם אז: היות שזה דבר מיוחד, דבר חיובי, לא נמצא את הדין. לא נתחוקק חוק, לא נסגור את הפרצה. יש הכדל בין העלמת עין, בין אי-חיקוק חוק או אפילו אי-כפיית חוק — ובסוגריים אני אומר: עדיף לי מצב, שאיבי נתן היה משדר על החוף, ושר התקשורת היה מעלים עין: אני מעדיף מצב כזה על פני חקיקת חוק כזה — ובין מתן לגיטימציה למי שהיה פיראט במשך עשר שנים. ועכשיו מקצצים את כנפיו, כי מכניסים אותו לסד. הרי כאשר הוא היה מחוץ למים הטריטוריאליים, הוא לא היה כפוף לחוק.

היות שאני מקשיב לרדיו ביום הכיפורים, אינני יכול לומר אם נכון הדבר, שהוא שידר ביום הכיפורים. היות שאני אוהב לשמוע את השירים העבריים ברשת ג' בימי הזיכרון שלנו, אותם שירים המתאימים כל כך לאירוע, אינני יודע אם נכון הדבר ששידר מוסיקת פופ ביום השואה וביום הזיכרון. החכרו גם הפרסומות בשבת. פתאום יחדל להיות אייבי ויהיה נתן בסד ויפקחו עליו, ויזקק ממנו את כל ממד הספונטניות, והכול בשל שלושה חודשים, כשהחורף כבר נגמר, כשבועוד חודש הוא יוכל לצאת לים הפתוח. עד שיחקהל החוק הזה, הוא יוכל לצאת לים הפתוח ולשדר עוד שנה, והרי כולכם אומרים שעד

כאשר אני מצרף לכך את ההערות של חבר הכנסת בני שליטא בדיון הקודם, שבאמת יעדיפו ללכת לאזורים המאוכלסים ופחות יוכלו לאזורי פיתוח — גם זה תורם לערעור רציני של עתידה של החברה הישראלית.

לכן, מעבר לשאלה של תמיכה עכשיו בהצעה זו, אני מבקש שלא להזדרז ולחפש את הדרך לקיום ביורו ציבורי רחב.

היורר מ' שחל:

אני מודה לחבר הכנסת אהרן הראל. רשות הדיבור לחבר הכנסת יעקב גיל. איננו באולם. רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם שפירא. איננו באולם. רבותי, חברי הכנסת נכחו כאן באולם, אבל הם אינם מקפידים לשבת. כרגע הם אינם באולם. רשות הדיבור לחבר הכנסת יובל נאמן.

יוסי שריר (המערך):

סליחה, אדוני היושב-ראש, מי אחריו?

היורר מ' שחל:

אני אודיע.

יובל נאמן (התחיה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מצאתי את עצמי יחיד כאשר הצבעתי נגד ההצעה הזאת בקריאה הראשונה כאן בכנסת לפני שלושה שבועות. מבחינתי, הדיבור המפריע לי כה הוא המסר, ההוכח, ההשפעה שאני רואה אותה בהשפעה נוראה שהיתה לאייבי נתן, שהוא איש בעל עוצמה — יש יהודים בעלי עוצמה, בעלי אומץ ותושייה הפועלים גם בניגוד לאינטרסים של הציונים, למשל קרייסקי — שפעל במשך תקופה ארוכה ולמעשה יצר את העכשוריים.

יש שתי ירשות לגבי מקומה של מדינת ישראל ומה שהיא עושה בהיסטוריה היהודית. יש גישה של ציונות האומרת, שמדינת ישראל היא ההתגשמות של הציונות ויש עם יהודי דרך, וצריך לטפל בעם היהודי ולעזור לעם היהודי להגיע לארץ-ישראל; ויש גישה אחרת, של אנשים שאינם רואים במדינת ישראל מדינה שצריכה להגשים את הציונות, אלא מדינה שבמקרה נמצאים בה 3.5 מיליוני יהודים, וצריך למצוא איך להסתדר כאן עכשיו. ואז הדבר החשוב הוא להסתדר עם הסביבה, והדגשים הם אחרים. כך עלה הדגש של הסכם שלום כדרך עליין, מעל לציונות ומעל לכל דבר אחר. אין כל ספק שהנטע שאייבי נתן נטע הצליח בצמיחתו, וראש הממשלה מנחם בגין הגשים בעצם את מה שרצה אייבי נתן — שלום שהוא עדיף גם על הצד הציוני וגם על הצד הביטחוני.

למעשה, מה עשה אייבי נתן? — במשך תקופה ארוכה הוא התחיר בנו את כל ה"מחלות" המאלישות את המערב, את אובדן האמונה בצדקת עניינינו אנו. אני בכל אופן לא שמעתי מעולם משהו ציוני בתחנה שלו. הדגשים הם אחרים. הוא העתיק לכאן את המלחמה נגד המלחמה בווייטנם; הוא העביר הנה את הרצון לשלום שהיה בעם האמריקני בעניין וייטנם; הוא פתח את מה שנמשך אחר כך עם חנוך ליון ו"מלכת האמבטיה" ו"מושל ירח" וכל אותה ההרגשה של שלום, שהוא מותנה בזה שאנחנו נותר על דברים שאינם חיוניים ואז הכול יהיה בסדר. העניין הזה הלך רחוק. המסר הזה החליש מאוד את העם הזה. אין לי ספק, שמבחינת חבר הכנסת יוסי שריר זה הישג גדול שאייבי נתן יוכל להמשיך ולשדר אפילו בגושפנקה של הכנסת ושל מדינת ישראל. נורא לחשוב, שזה גם בגושפנקה של הקואליציה, שהיא לכאורה מתיימרת לייצג את הצד הלאומי, האינטרסים הציוניים, הראייה האחרת.

בתמונה כזאת לחשוב עוד, שצריך לעשות למען אייבי נתן גם את היוצא מן הכלל, ולחת לו מה שאין נותנים לאיש — זה

כממשלה תניח בפני הכנסת את ההצעה שהיא מכינה, הצעה לפתיחה כללית ומוחלטת של מדינת ישראל לשידורי רדיו ולשידורי טלוויזיה, וכל מה שמשמחם מההליך זה?

אני רוצה לומר שהתייחסותי, קודם כול להצעה של חברי הכנסת שהונחה כאן, היא התייחסות חיובית, ואני תומך בה. אני חושב שראוי האדם וראוייה התחנה שלו לקבל את הרשיון. יבורך האיש על כל המאמץ שעשה במשך שנים לפרוץ איזו שהיא דרך, עם כל הבעיות שהיו, עם כל הליקויים ועם כל הביקורת שיכולה להיות לכל אחד מאתנו לגבי שידור זה או זה. היו כאן עוצמה ואומץ לבוא ולשדר ולקרוא לשלום. לכן אני גם בעד האדם וגם בעד המסר. הקריאות האלה והמאבקים האלה ראויים לכך שהכנסת תיתן דעתה על העניין ותתמוך בכך שאייבי נתן יזכה כרשיון, כדי שיוכל להמשיך ולשדר בצורה שבה שידר עד כה.

אולם לאחר שאני אומר כי בעניין זה אני אתמוך — ואני מקווה שיהיה רוב בכנסת שיעביר את הצעת החוק לוועדת הכלכלה, כדי שזאת תכין אותה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית — עלי להוסיף, כי אני מתפלל מאוד על המהירות שבה מנסים חברי כנסת למשוך אותנו מיד לחקיקת חוק הפותח הכול ללא הגבלה, גם השדר דיבר על כך, ובעצם גם חבר הכנסת מילוא אמר, שהוא חושב שזה יזרז את הפתיחה הכללית של המערכת בפני הקמת תחנות רדיו וטלוויזיה נוספות. אני מבקש מחברי הכנסת ואני מבקש מממשלת ישראל שלא להזדרז בעניין זה. זה נושא יותר מדי רציני. אי אפשר לגמור את זה כלאחר יד ולהגיד: מפני שנתנו אישור לאייבי נתן, אנחנו פותחים את כל המערכת. זה מעל ומעבר לוויכוח בין קואליציה ובין אופוזיציה, מעל ומעבר לשאלות של מפלגה זו או זו. זה ויכוח על דמות החברה הישראלית בעוד חמש ובעוד שש שנים. אם כל אחד יקים תחנה, אם כל אחד יוכל לשדר, אם לא יהיה פיקוס ואם לא יהיו הגבלות, איך תיארר רשות השידור? מה זה, פרסומי פרסומים כרשיונות פרטיים, ורשות השידור הממלכתית, הציבורית, לא תקבל היתר לשדר פרסומי? ומי יהיה אותו גאון אשר ייקח על עצמו את הסמכות לפקח על 20 — 30 תחנות רדיו, על 20 — 30 תחנות טלוויזיה? רבותי חברי הכנסת, הרי כשביכל המסחר ובשכיל הפרסומי ימכרו כל דבר הקדוש לנו.

לכן אני בעד פתיחת ויכוח ציבורי, והנושא מחייב ויכוח ציבורי ודיון רציני בכל השכבות: כיצד נפעל לאחר קבלת החוק הזה? האם נמשיך בתהליך של אמריקניזציה של המערכות שלנו — המערכת החינוכית, המערכת התרבותית, המערכת החברתית? האם אנחנו רוצים שבמקום תנועות נוער במדינת ישראל ישבו כולם ליד הטלוויזיה ולרדיו? האם רוצים אנו שבמקום החינוך המשלים בבית-הספר, ירצו לראות את הסרטים המצוירים ולצפות במבחר של עשרות תחנות פרטיות? האם אנחנו ערוכים לכך? האם אנחנו צריכים את כל זה? אינני נותן תשובות. אני מעלה את השאלות, מפני שאני חושב שהמעגל לא נסגר. זאת רק שאלה אחת. אנחנו נותנים את דעתנו לתחנה זאת שעמדה בניסיון, אנחנו מאשרים אך ורק את התחנה של אייבי נתן, אבל איננו מאשרים באופן אוטומטי את הכול, ולא באופן אוטומטי לפתוח תחנות רדיו ותחנות טלוויזיה, לא לשנות את התוכנית הישראלית בצורה דרסטית עד שלא נכיר אותה. אם כוח ההשפעה של הרדיו והטלוויזיה הוא כל כך גדול, כל כך חמור, הרי מי יודע מה יכולות להיות התוצאות. נבדוק זאת קודם, ואחר-כך נחליט אם זה טוב או לא טוב. נעשה זאת מעל ומעבר לוויכוח בין מפלגות, כולם ביחד, כדי לראות איזו חברה תיווצר פה במדינת ישראל.

גד יעקבי (המערך):
אתה בקואליציה הכול בסדר.

שלמה לורינץ (אגודת ישראל):

ההסכם הקואליציוני לא היה מתחת לשולחן, הוא על שולחנם של כל חברי הכנסת, ושם נאמר שלא תהיה פרצה נוספת בחילול שבת. ואם יהיה ערוץ שני, הרי לא יהיה שידור בשבת. ולא רק שלא תהיה פרצה, אנו הלווא באופן שיטתי, ואני משתבח בזה, במשך ארבע שנים הקטנו את חילולי השבת. כאן הפסקת אותי קודם. מפעלים לא יקבלו היתרי עבודה בשבת. למפעלים שהיו היתרי עבודה בשבת, בוטלו ההיתרים, גם אם אלא גם בעלי המפעלים, אשר נשמנו לרווחה. אין זה סוד שבהסכם הקואליציוני יש סעיף על שמירת שבת. שניו בסטטוס-קוו, כמה שנוגע לנמלים בחיפה ובאשדוד — — —

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת לורינץ, אינני רואה מה זה שייך לנושא.

שלמה לורינץ (אגודת ישראל):
זה נוגע לנושא.

היו"ר מ' שחל:

מה שייכים נמלים לכאן?

שלמה לורינץ (אגודת ישראל):

אדוני היושב-ראש, הרשה לי להסביר. אני מזכיר שאנו גורמים קשים מסורמים על-ידי השינוי. אני מקווה שזה יהיה לברכה, שכולם יודו לנו. אין זה פשוט, אדוני היושב-ראש, להפסיק עבודה בנמל חיפה בלילות שבת לאחר שמתרגלים לכך במשך עשרות בשנים. אין זה פשוט להפסיק את טיסות "אל על" בשבת. היכן החוכמה וההיגיון הפשוט — מצד אחד לסגור פרצות, ומצד שני להרחיב, חלילה, את הפרצות האלה? זהו הקשר שבין הדברים.

אני מזהיר את הכנסת, אני מזהיר את שר התקשורת, ואני מבקש תשובה ברורה מהמשיב, חבר הכנסת מילוא: אם הכוונה היא לצמצם את מועדי השידורים כדי שלא לפתוח פרצה ושלא יהיו שידורים בשבתות ובמועדי ישראל — ניהא; אם לא — ברור שאנו נגד ונעשה הכול כדי להכשיל את הקמתה של התחנה הפרטית, שכלעצמה זה דבר חיובי.

אני מקווה, אני בטוח שבועות ה' היה לא תהיה, לא יהיה חילול שבת על-ידי תחנה פרטית.

מיכאל ברזור (המערך):
מה פירוש — "נעשה הכול"?

היו"ר מ' שחל:

רשות לתשובה לחבר הכנסת מילוא.

רוני מילוא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש להתייחס בקצרה לכמה דברים שנאמרו פה, ואני מרגיש צורך להתייחס אליהם. לגבי דברים אחרים, אף-על-פי שהייתי רוצה להרחיב את הדיבור, לא ארחיב את הדיבור מסיבות השמורות עמי.

חברת הכנסת גאולה כהן טענה, בין היתר, שהצעת חוק זו חזרה הגשת חוק כללי. היא התייחסה לכך בהסתייגות, אם לא מעבר לזה. אני חייב לומר לחברת הכנסת גאולה כהן: הגישה שהצגת כאן היא גישה קצת תמימה. את יודעת שבמשך חמש שנים, מאז כוננה ממשלת הליכוד, נעשו ניסיונות להעביר את החוק. השר ברמן, שהיה אז חבר כנסת, ואנוכי הגשנו כיוול

היו"ר מ' שחל:
תודה לחבר הכנסת שפירא. רשות הדיבור לחבר הכנסת שלמה לורינץ, אחרון הנואמים.

שלמה לורינץ (אגודת ישראל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אחרי דבריו של קודמי, חבר הכנסת שפירא, ברצוני לומר רק כמה משפטים. לגופו של דבר, כל מה שאנחנו שמענו על כמה וכמה פעולות של מר אייבי נתן, הרי שיכולים לתת לו קרדיט והוא ראוי לתמיכה, כאשר הוא חושב שעל-ידי התחנה שלו הוא יכול לתרום למען השלום או למען כל דבר טוב אחר. אבל אנחנו איננו גורסים מצווה הבאה בעבירה. איני יודע איך אפשר להעלות על הדעת, ואני מאמין שהדבר לא יהיה, כי בחוק זה לא כתוב, ואני קורא בסעיף 3, ש"השר רשאי לקבוע ברישון נתאים בכל עניין הנוגע להפעלת התחנה לרבות בעניינים אלה", והסעיף הראשון הוא "מועדי השידורים", איני יודע מי משיב על החוק, אם זה חבר הכנסת מילוא — —

היו"ר מ' שחל:
חבר הכנסת מילוא.

שלמה לורינץ (אגודת ישראל):

אם זה חבר הכנסת מילוא, שהיה אחד היוזמים של החוק, אני ארצה לשמוע אם הכוונה של הסייג שהשר רשאי לקבוע ברישון את מועדי השידורים, האם הכוונה היא שהשר יקבע במפורש — —

רוני מילוא (הליכוד):
יכול לקבוע.

שלמה לורינץ (אגודת ישראל):

אני שואל על הכוונה, כי מה שכתוב, אני בעזרת ה' יודע לקרוא חוק. ברור שכתוב שהוא יכול לקבוע, חבר הכנסת מילוא, אני ארצה תשובה מאוד ברורה. מה שכתוב שהשר רשאי לקבוע, זה ברור לי. אני שואל, מה הכוונה? האם ברור שהשר יקבע שלא יהיו שידורים בשבתות ובמועדי ישראל? עמדתנו כלפי החוק חלווה בתשובה ברורה. אם חסוי-שלום יש כוונה להפעיל תחנה חדשה, להרחיב את הפרצה של חילול שבת על-ידי התחנה הפרטית, הרי שאנחנו מתנגדים לכך התנגדות מוחלטת. זה לא ייתכן, ואני אומר את זה מתוך הערכה מצרי, אולי אחרים חולקים על כך, אבל במשך הזמן גם אלה שחולקים על כך היום יודו בכך.

הממשלה עושה מאמצים גדולים כדי למנוע חילול שבת. היתרי עבודה כמעט שבוטלו, כשזה רק על רקע של עניין כלכלי, למעט ולהבדיל כשמדובר בפיקוח נפש. הרי זה לא ייתכן. מצד אחד אנו ממעטים והותרים לבטל חילול שבת, והיום לאו דווקא הדתיים ולא דווקא אגודת ישראל פועלים בכיוון זה, אלא בעלי מפעלים רואים בזה ברכה ואומרים שנוכחו לדעת שהמעט העבודה בשבת יש בה לא רק ברכה חברתית, לא רק שפועלים יכולים לשבת עם המשפחה שלהם בשבתות, אלא יש בזה גם עניין כלכלי חשוב ביותר. הם נשמנו לרווחה על שאינם צריכים לשלם שכר מופרז של 200% עד 300% תוספת על עבודה בשבת.

גד יעקבי (המערך):
האם "קול ישראל" אינו משדר בשבת?

שלמה לורינץ (אגודת ישראל):
"קול ישראל", לצערי הגדול, כפי שידוע לך וכפי שידוע לי, משדר בשבת.

כל אורח בישראל שירצה לפתוח ערוץ שידור יוכל לפנות לבג"ץ, והבג"ץ יחייב את השר להעניק לו את הרשיון. כפי שהוא העניק לאייבי נתן. לכן בא החוק הזה. בגלל האופי המיוחד של אייבי נתן ותחנת "קול השלום".

רענן נעים (המערך):

בריוק ההיפך. זהו חוק לאדם מיוחד. אני מציע לחוקק חוק כללי.

רוני מילוא (הליכוד):

חבר הכנסת נעים, אין בינינו חילוקי דעות בנושא הזה. בגלל החוק הזה יש היום הצעת חוק מוכנה אצל שר החקשרות. שכבר עברה את היועץ המשפטי לממשלה. לאפשר ערוצי שידור נוספים ברדיו ובטלוויזיה. זה קרה בגלל החוק הזה. אנחנו נתאחד על חוק כללי.

דניאל רוזוליו (המערך):

אתה מדליף סודות מהממשלה.

רוני מילוא (הליכוד):

בגלל החרב המחפכת הזאת יהיה גם חוק כללי.

חבר הכנסת הראל דיבר על תנועות הנוער, שתחנות שידור נוספות יבואו במקום תנועות הנוער. חבר הכנסת הראל, לאיש אין כוונה. שתחנות השידור תחלפנה את תנועות הנוער. מה שמתכוונים אלה שרוצים בערוצים נוספים. שכאשר מקדישים זמן לרדיו ולטלוויזיה, יהיה חופש בחירה גדול יותר. שכל אחד יוכל לבחור בשידור שהוא מעוניין בו ושללא יכפו עליו שידור אחד ספציפי של תחנת שידור אחת.

לחבר הכנסת נאמן. אני חושב שאייבי נתן הוא ציוני טוב. יש הבדל בתפיסת העולם הציוניות בינו לבניו, ובינו לבניו. אך זה עדיין לא הופך אותו ללא ציוני.

לסיום. חברי הכנסת שפירא ולורניץ התייחסו לנושא השבת. אני חייב להשיב לחבר הכנסת לורניץ על השאלה הישירה שהוא הפנה אלי. איני יכול לומר, שיש ביטחון שתחנת אייבי נתן, תחנת "קול השלום", לא תשרד בשכחות ובחגי ישראל. אני יכול לומר, שהשר רשאי להתקין תקנות שלא יאפשרו לאייבי נתן לשרד בשכחות ובחגי ישראל. על-פי החוק השר יכול לעשות זאת. אבל אני מסופק — אם השר יתקין תקנות כאלה — אם התקנות האלה יעמדו כמכתן הבג"ץ. כאשר "קול ישראל" והטלוויזיה משדרים בחגי ישראל ובשבתות. אני רואה שבג"ץ יאפשר לשר להתקין תקנות. שלא יאפשרו לתחנת אחרת לעשות זאת. אם אתה ציפית ממני, חבר הכנסת לורניץ, לתשובה ברורה, שזה לא יופעל בשכחות ובחגים, ועל כן אפשר לתמוך בזה, איני יכול לתת תשובה כזאת. עם זה אני יכול לומר, שאייבי נתן, בשיחה שאני קיימתי אתו, הבחיר לי הכרה היטב, שבים כיפור אין שום סכנה שהוא ישרד.

רענן נעים (המערך):

זה עסק פרטי שלך?

רוני מילוא (הליכוד):

לא, לא. זה לא עסק פרטי. העלו את השאלה — האם אייבי נתן משרד ביום כיפור? ובכן, הוא איננו משרד ואיננו מתכוון לשרד ביום זה.

היו"ר מ' שחל:

חבר הכנסת רענן נעים, אני מבקש שלא להפריע.

רוני מילוא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת. הדברים שנאמרו כאן

1977 הצעת חוק פרטית, שבאה לאפשר פתיחת ערוצי שידור נוספים ברדיו ובטלוויזיה. הצעה זו טורפדה על-ידי גורמים בתוך הקואליציה במשך חמש שנים. חבר הכנסת רובינשטיין היה שותף לפחות לחלק מן התהליך. הצעה זו טורפדה. הצעת חוק זו באה כדי לאפשר פריצת דרך גם בנושא הזה.

אני חייב לומר לחברת הכנסת גאולה כהן ולחברי כנסת אחרים שהתייחסו לנושא, שאני באופן אישי, כאחד ממגישי הצעת החוק, אינני מאושר מחלק מהדברים שאייבי נתן הביע בפומבי, גם בתחנה, כנושאים פוליטיים. לעומת זאת, חבר הכנסת יוסי שריד, שהוא שותף להגשת הצעת החוק, איננו מאושר מהעובדה שהוא יודע, שהחוק הזה פורץ את הדרך לקראת ערוצי שידור נוספים ברדיו ובטלוויזיה. שנינו איננו מאושרים, כל אחד מההיבט שלו. בנושא הפוליטי הוא מאושר מאייבי נתן, אני לא; בנושא של ערוצים נוספים הוא איננו מאושר, ואני מאושר. אבל, בסך הכול, השוליים של חוסר שביעות הרצון, שלי בנושא הפוליטי אצל אייבי נתן ושל חבר הכנסת יוסי שריד בנושא של ערוצים נוספים, אינם גדולים דיים, כדי שימנעו מאתנו את הרצון ואת התחושה שאנו עושים דבר נכון וטוב ככך שאנו מעבירים את הצעת החוק.

חבר הכנסת נעים דיבר על הצורך בחוק כללי לשידורים. הצעת חוק כזאת היא שתביא לחוק כללי, שיסדיר את הנושא של ערוצי שידור נוספים ברדיו ובטלוויזיה.

רענן נעים (המערך):

אינך סומך על הממשלה?

רוני מילוא (הליכוד):

איני סומך על הממשלה, מאחר שהממשלה מורכבת מקואליציה, שיש בה גורמים שאינם מעוניינים בערוצי שידור נוספים. אני חושב שמבחינה לאומית טוב שהיו ערוצים כאלה, טוב שצליבו יהיה חופש בחירה.

חבר הכנסת נאמן דיבר על היבטים שונים. עובדה היא, שכאשר אדם רוצה לצפות היום בטלוויזיה, הוא איננו יכול לבחור בין תוכניות אחת לשנייה. לדעתי, את המצב הזה צריך לתקן. יש שרוצים לראות את "דאלאס", יש הרוצים לראות תוכנית ספורט ויש הרוצים לראות תוכניות אחרות. צריך שתהיה להם בחירה. מי שרוצה לראות את נעמי שמר ולא את "דאלאס", יוכל לפתוח ערוץ שני ולראות את נעמי שמר.

עוזי כרעם (המערך):

הם רואים את "דאלאס" גם בישראל וגם בירדן.

רוני מילוא (הליכוד):

כידון רואים את "דאלאס" למתקדמים.

היו"ר מ' שחל:

חברי הכנסת, אני מבקש מכם שלא להפריע לנושא. אני מקבל פתקים מחברי כנסת שיושבים כאולם ומבקשים לסיים את הדיון במהרה, ואתם קוראים קריאות ביניים כל הזמן. כאילו הערב רק מתחיל.

רוני מילוא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על ההגנה.

חבר הכנסת קליינר הציע למצוא פתרון לבעיה הספציפית של אייבי נתן או לבעיה של תחנות נוספות. ולא לחוקק חוק אישי. אני חייב לומר שאנו מציעי הצעת החוק ניסינו למצוא פתרון ספציפי לבעיה, ודעתו של היועץ המשפטי לממשלה הייתה — ולדעתי כצדק — שפתרון ספציפי כזה לא יעמוד במבחן הבג"ץ. אם השר יתן רשיון לאייבי נתן בלי חוק מיוחד,

- בעד ההצעה להסיר את הצעת
11 — החוק מסדר-היום
1 — נמנעים
ההצעה להעביר את הצעת חוק שידורי רדיו
פרטיים (הוראת שעה), התשמ"ב — 1982,
לדיון בוועדת הכלכלה נתקבלה.

יובאו בחשבון בעת הדיון בוועדה, לקראת הצגת החוק בקריאה
שנייה ובקריאה שלישית. החוק יידון בוועדה. יחוקנו בו
דברים, דברים חשובים שהועלו כאן על-ידי חברי הכנסת.
אפשר יהיה לתקן את ההצעה בוועדה עצמה. אז נוכל להביא
את ההצעה מתוקנת, לשביעות רצונם של רוב החברים שהביעו
כאן את דעותיהם, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית בכנסת.
היו"ר מ' שחל:

אני מודה לחבר הכנסת רוני מילוא. אנחנו עוברים
להצבעה. אני רוצה למנות שני מונים. אני מזמין את חברי
הכנסת גאולה כהן ובני שליטא למנות את הקולות. מי בעד
העברת החוק לוועדת הכלכלה?

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להעביר את הצעת
החוק לוועדת הכלכלה

— 32

הישיבה ננעלה בשעה 20:25.

היו"ר מ' שחל:
הצעת החוק נתקבלה והיא תועבר לוועדה.

חברי הכנסת, ישיבת הכנסת מחר בשעה 11:00. ישיבה זו
נעולה.